

MATICA

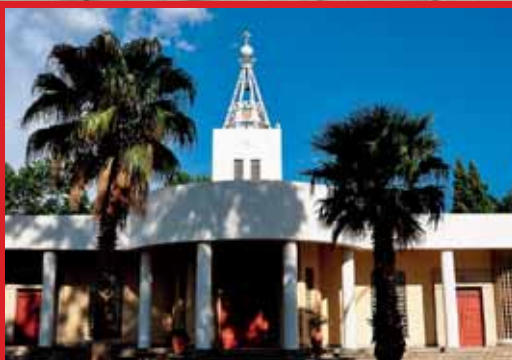
Sretan Uskrs!

Život Čileanaca hrvatskog
podrijetla u Patagoniji
na fotografijama Jorgea Subiabre
Matiacha i Mirka Vukasovića Morrisona

Izborna konvencija Hrvatskog
svjetskog kongresa

HMI – Split: Gostovanje u
Južnoafričkoj Republici

Daria Kinzer hrvatska
predstavница na Eurosongu

ISSN 1330-2140

MATIČA

Mjesečna revija
HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
Croatian Heritage Foundation

Godište / Volume LXI
Broj / No. 4/2011

Nakladnik / Publisher
Hrvatska matica iseljenika /
Croatian Heritage Foundation

Za nakladnika / For Publisher
Katarina Fuček

Glavni urednik / Chief Editor
Hrvoje Salopek

Uredništvo / Editorial Staff
Željka Lešić, Vesna Kukavica

Tajnica / Secretary
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / Layout & Design
Krunoslav Vilček

Tisak / Print:
Vjesnik, Zagreb

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
www.matis.hr

Naslovnica:

Ivan Pivčević Pavlović, poduzetnik,
Željeznarija Pivčević, Puerto Natales,
pokrajina Ultima Esperanza, Čile
(snimio: Jorge Subiabre Matiacha)

File Edit View Favorites Tools Help

www.matis.hr

Posjetite stranice web portala Hrvatske matice iseljenika!

Web stranice
HMI čitaju se
diljem
svijeta,
dostupne su na
tri jezika
(hrvatski,
engleski,
španjolski)
i bilježe
stalan porast
posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim
iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim
Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

Oglašavajte na web portalu Hrvatske matice iseljenika!

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

■ BANERI ■ SPONZORIRANI ČLANAK ■ SPONZORIRANE RUBRIKE

Odjel za marketing i promociju HMI - Ivana Rora

tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522

mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matris.hr

50

ZAGREB:
IZLOŽBA
"ART DÉCO"

- 5 Konvencija Hrvatskog svjetskog kongresa
- 8 Hrvatski državni vrh zabrinut situacijom u BiH
- 10 Njemačka: Večernjakova domovnica
- 12 Srijedom u HMI-u
- 13 HMI Split: Gostovanje u Južnoafričkoj Republici
- 16 Ruralni turizam
- 17 Dora: Modna revija dizajnerice Katarine Džale
- 18 Njemačka: Hrvatski folklorni festival
- 20 Dani Stipaničev u Australiji
- 21 Četrdeseta obljetnica HKM Canberra
- 23 Amorette iz Dubrovnika gostovale u Gradišću
- 24 New York: Hrvatska katolička škola u Astoriji
- 27 Mađarska: Obljetnica gradišćanske udruge
- 28 Udruga mladih Hrvata iz Buenos Airesa
- 30 Kanada: "Hrvatsko srce" iz Hamiltona
- 32 Čileanci hrvatskih korijena usavršavaju se u Hrvatskoj
- 37 Riješen problem hrvatske nastave u Hessenu
- 42 Uspješni Hrvati u Njemačkoj
- 43 Poklade u misiji Main-Taunus/Hochtaunus
- 52 Zagreb: Književna večer Hrvata iz Vojvodine
- 60 Daria Kinzer hrvatska predstavica na Eurosongu
- 65 Ivica Kostelić najbolji skijaš sezone 2010./11.

KOLUMNE

9
Globalna Hrvatska
(Vesna Kukavica)

39
Povijesne obljetnice
(Željko Holjevac)

45
Hrvati u BiH: Županije
(Zvonko Ranogajec)

56
Govorimo hrvatski
(Sanja Vulić)

54
Legende o
rodijaku
Čipi
(Petar Miloš)

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiss.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
(zračnom poštom / airmail)
SAD / USA 60 USD, Kanada / Canada 65 CAD,
Australija / Australia 80 AUD,
Novi Zeland / New Zealand 60 USD,
Južna Afrika / South Africa 60 USD,
Južna Amerika / South America 60 USD
(običnom poštom / regular mail)
Europa / Europe 25 EUR, Hrvatska / Croatia 100 kn

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
Acc. No. 702000-VAL-9100000-132344-273
IBAN HR06 2340 0091 5102 96717
SWIFT CODE: PBZGHR2X
Privredna banka Zagreb, Račkog 6

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
Acc. No. 2390001-1100021305
Hrvatska poštanska banka

Naručite i vi svoju MATICU jer MATICA je most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

KOSOR: VRIJEME IZBORA OBJAVIT ĆEMO DO KRAJA LIPNJA

ZAGREB - Vrijeme parlamentarnih izbora objavit ćemo do kraja lipnja, do kada bi trebali biti završeni pristupni pregovori s Europskom unijom, izjavila je nakon sastanka s koalicijskim partnerima predsjednica Vlade RH i HDZ-a Jadranka Kosor. "Razgovarali smo da još snažnije krećemo u završetak pregovora do kraja lipnja, o zatvaranju poglavlja 8 (tržišno natjecanje), a osobito poglavlja 23 (pravosuđe i temeljna prava) i dodatnom planu aktivnosti kako bi pregovori bili gotovi do kraja lipnja", rekla je Kosor te istaknula važ-

nost jačanja parlamentarne potpore za dostizanje toga cilja. Istaknula je također kako je koalicija čvrsta i stabilna te da Vlada RH ima nedvosmisleni potporu partnera za završetak pregovora s EU-om, gospodarski oporavak i nastavak borbe protiv korupcije i kriminala. Jedinstveni su i u stajalištu da se parlamentarni izbori održe odvojeno od referenduma za ulazak u EU, rekla je premijerka.

KOLINDA GRABAR KITAROVIĆ PRVA ŽENA U VRHU NATO-A

BRUXELLES - Glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen obavijestio je svoje suradnike i veleposlanike članica zemalja o imenovanju Kolinde Grabar Kitarović za njegovu pomoćnicu za javnu diplomaciju. Imenovanje u Bruxellesu pozitivno je prihvaćeno jer Kolinda Grabar Kitarović, kao bivša ministrica vanjskih poslova i veleposlanica u Washingtonu, ima veliki ugled. Iako je Hrvatska vrlo kratko članica NATO-a, imenovanje Kolinde Grabar Kitarović potvrđuje je ugleda koji ima kao mala zemlja koja je već pokazala spremnost aktivnog sudjelovanja u radu vojnog saveza. Ovo imenovanje bez sumnje je i rezultat ugleda koji Grabar Kitarović ima u diplomaciji i politici, ali i rezultat angažmana Hrvatske u sklopu NATO-a. To je bez sumnje i priznanje hrvatskoj diplomaciji, koje dolazi nakon imenovanja Ivana Šimonovića za pomoćnika glavnog tajnika UN-a Ban Ki-moon za ljudska prava. Kolinda Grabar Kitarović rodom je Riječanka, a diplomirala je engleski i španjolski jezik. Magistrirala je na Fakultetu političkih znanosti, a od 1993. radi u Ministarstvu vanjskih poslova.

OBILJEŽENA 20. OBLJETNICA "KRVAVOG USKRSA"

PLITVIČKA JEZERA - Obilježavanje 20 godina od "krvavog Uskrsa" i pogibije redarstvenika Josipa Jovića, prve žrtve u Domovinskom ratu, počelo je na Plitvičama u nazočnosti predsjednika Republike polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća pred spomen-obilježjem Josipu Joviću. Nakon članova obitelji i suboraca, vijence su položili predsjednik Republike Ivo Josipović, izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora Luke Bebića potpredsjednik Sabora Ivan Jarnjak, izaslanik predsjednice Vlade Jadranke Kosor ministar unutarnjih poslova Tomislav Karamarko, ministar branitelja Tomislav Ivić, načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga RH general Drago Lovrić i drugi. Nazočnima će se, kako je najavljeno, obratiti predsjednik Republike Ivo Josipović, potpredsjednik Sabora Ivan Jarnjak, ministri Karamarko i Ivić, a misu će predvoditi vojni ordinarij Juraj Jezerinac.

HBK POZVAO VJERNIKE NA POST I MOLITVU ZA HRVATSKE GENERALE

ZAGREB - Komisija Hrvatske biskupske konferencije (HBK) Iustitia et Pax pozvala je sve katolike u Hrvatskoj na post i molitvu za pravednu presudu hrvatskim generalima u Haagu. Poziv katolicima da poste u petke 1., 8. i 15. travnja Komisija je uputila sa zasjedanja, na kojemu je raspravljala o Haaškom sudu. Sudsko vijeće Međunarodnoga kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju objavilo je prije desetak dana da će presuda hrvatskim generalima Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, optuženima za zločine nad lokalnim srpskim stanovništvom tijekom i nakon Oluje u ljeto 1995., biti izrečena 15. travnja.

U SRPSKIM LOGORIMA BILO 3.000 ŽENA I OKO 500 DJECE

ZAGREB - Za mučenja i silovanja žena u srpskim koncentracijskim logorima tijekom Domovinskog rata još uvijek nitko nije odgovarao, istaknuto je na tribini o stradanjima žena u srpskim koncentracijskim logorima, održanoj u Novinarskom domu u Zagrebu u organizaciji Hrvatskog društva logoraša srpskih koncentracijskih logora i Udruge žena u Domovinskom ratu. Također za ta stradanja žrtve nisu dobile pravilnu zadovoljštinu i obeštećenje, rečeno je na skupu, koji se prvi put u Hrvatskoj bavi problematikom stradanja žena u srpskim koncentracijskim logorima. Predsjednik Hrvatskog društva logoraša srpskih koncentracijskih logora Danijel Rehak rekao je kako je ovaj skup posvećen onome što bi svi trebali znati - a riječ je o ženi kao žrtvi rata. Podsjetio je da je u mnogobrojnim logorima u Srbiji i pod srpskom kontrolom bilo oko 30.000 osoba, od čega čak 3.000 žena i oko 500 djece, a žene zatočene u tim logorima prošle su mnogobrojna mučenja, silovanja i ponižavanja. Rehak je naglasio da su svjedočenja tih žena tema za organizacije za zaštitu ljudskih prava i za Državno odvjetništvo.

Novi zamah u radu Hrvatskoga svjetskog kongresa

Na konvenciji je izabrano novo vodstvo i predstavljeni su budući projekti u povezivanju matične zemlje i iseljeničtva. Izvršni odbor HSK osvježen je mlađim snagama, dok je povjerenje za drugi mandat potvrdio dosadašnji predsjednik Josip Ante Sovulj

Pozdravno slovo Josipa Ante Sovulja predsjednika HSK

Napisala: **Vesna Kukavica**
Fotografije: **Snježana Radoš**

Hrvatski svjetski kongres (HSK), krovna hrvatska iseljenička udruga, održao je od 10. do 12. ožujka u Zagrebu, u velikoj dvorani Hrvatske matice iseljenika, svoju sedmu konvenciju na kojoj je izabrano novo vodstvo i predstavljeni su budući projekti u povezivanju matične zemlje i iseljeničtva. Izvršni odbor HSK osvježen je mlađim snagama, dok je povjerenje za drugi mandat potvrdio dosadašnji predsjednik Josip Ante Sovulj.

U Izvršni odbor HSK novoizabrani su Mijo Marić, mladi poduzetnik iz Ber-

lina koji će obnašati dužnost predsjednika HSK za Europu; dr. sc. Siniša Kušić, rođeni Zagrepčanin koji je odrastao u Njemačkoj, znanstvenik i sveučilišni profesor na Katedri za analizu tranzicijskih ekonomija i transformaciju gospodarskih sustava pri Sveučilištu Johann Wolfgang Goethe u Frankfurtu od kojega se očekuje svestrani prinos u međunarodnoj suradnji i u gospodarskim inicijativama; Petar Kuntić, mladi parlamentarac iz Republike Srbije koji će se u HSK-u brinuti o hrvatskim manjinskim zajednicama u srednjoj i jugoistočnoj Europi; mr. sc. Vladimir Šoić, istaknuti kulturni djelatnik iz Mostara koji će voditi domovinsko sjedište HSK za BiH, dok je za mladež i šport u Izvršni odbor HSK

izabran afirmirani njemački športski aktivist Danijel Lučić iz Darmstadta, čije iskustvo potvrđuje kako je migrantima univerzalni jezik športa najjednostavniji put prema svladavanju jezičnih barijera, učenju discipline i timskoga rada – osobina iznimno poželjnih u suvremenome planetarnom zajedništvu heterogenih hrvatskih iseljeničkih zajednica sa svih kontinenata.

ZNANSTVENICI KAO AMBASADORI HSK

Uz to, na 7. konvenciji HSK potvrđeni su dosadašnja ravnateljica Domovinskoga sjedišta za Hrvatsku novinarka Željka Lešić, dopredsjednik za Australiju i Novi Zeland Stjepan Asić (Australija),

dopredsjednik za Sj. Ameriku i Kanadu Ivan Curman (Kanada), dopredsjednik za Južnu Ameriku Jure Gadze (Argentina). Za glavnog tajnika HSK izabran je Franjo Pavić (Njemačka), a Diana Vukušić (Švedska) će i nadalje biti rizničarka, kao i glasnogovornik Šimun Šito Ćorić (Švicarska). Ravnatelj Hrvatskih svjetskih igara je Jure Strika (Hrvatska).

Osim izabраниh, imenovani su kao dužnosnici druga tajnica HSK Anamarija Manestar (Austrija) i predstavnik IT-komunikacije Željko Batarilo (Austrija).

Nastavlja se aktivnost trojice vrhunskih znanstvenika iz dijaspeore koji djeluju kao ambasadori HSK i koji su svojim sudjelovanjem dali doprinos u radu ove zagrebačke konvencije, a to su fizičar svjetskoga glasa dr. sc. Davor Pavuna iz švicarskog CERN-a, molekularni biolog prof. dr. sc. Stanimir Vuk-Pavlović, dugogodišnji direktor laboratorija za istraživanje matičnih stanica klinike Mayo iz SAD-a te dopisni član HAZU-a, kao i stručnjak za međunarodno pravo prof. dr. Mark Gjidara iz Francuske.

UMREŽAVANJE HRVATSKOG ISELJENIŠTVA

- Od njih očekujemo daljnje inicijative i savjete kako bismo poboljšali naše aktivnosti u umrežavanju hrvatskoga iseljeničtva s pomoću suvremenih informacijskih tehnologija u raznim granama ljudske djelatnosti - izjavio je u subotu na konferenciji za novinare glasnogovornik HSK Šimun Šito Ćorić. Također je izjavio da je u proširenu upravu Kongresa ušlo desetak mladih ljudi koji su rođeni izvan Hrvatske i fakultetski su obrazo-

Sudionici Konvencije

vani, pa se od njih očekuje da će se kreativnije suočavati s izazovima koji prate naraštaje naših iseljenika koji odrastaju u domicilnim državama diljem svijeta, osobito kad je u pitanju razvitak njihova etničkoga i kulturnoga identiteta te poučavanje hrvatskoga jezika u višejezičnim sredinama.

Predsjednik HSK Josip Ante Sovulj rekao je da su na konvenciji predstavljeni programi koji će biti temelj povezivanja domovinske i izvandomovinske Hrvatske. Naglasio je važnost *Hrvatskih svjetskih igara*, koje su se dosad održale dva puta: 2006. i 2010. godine, i koje su imale otprilike 800 sudionika i nekoliko tisuća onih koji su došli u pratnji.

- To je program u sklopu kojeg vodimo u Republiku Hrvatsku potom-

ke Hrvata iz svijeta, mlađe iseljeničke naraštaje, a među njima je barem jedna trećina onih koji nikada nisu bili u Hrvatskoj - rekao je Sovulj. Iduće igre održat će se 2013. i to najvjerojatnije u Splitu. Osim igara potičemo i druge oblike iseljeničkoga kulturnog turizma kako bi djeca hrvatskih iseljenika što bolje upoznala domovinu svojih djedova.

Prema njegovim riječima, HSK želi razvijati projekte i razgovarati s Hrvatskom gospodarskom komorom i Ministarstvom gospodarstva o pokretanju redovitih gospodarskih konferencija na temu povratničkih ulaganja ili, pak, poslovanja u Hrvatskoj na koje bi došli zainteresirani Hrvati koji žive izvan domovine i njihovi prijatelji iz svijeta.

Važan je i novi projekt HSK nazvan

Uzvanici i gosti na sastanku s članovima HSK

Hrvatski svjetski kongres osnovan je 1993. godine, a kao krovna hrvatska iseljenička udruga ujedinjuje 30 nacionalnih kongresa iz 30 država svijeta u kojima hrvatski iseljenici žive u nešto većem broju. HSK je neprofitna, nevladina i nestranačka organizacija koja okuplja i povezuje hrvatske iseljeničke udruge i ustanove izvan domovine. Kongres je član ECOSOC-a Vijeća Ujedinjenih naroda sa savjetodavnim statusom.

Virtualno mentorstvo, istaknuo je Sovulj, kojim će se povezati studenti završnih godina i postdiplomanti s hrvatskim intelektualcima i gospodarstvenicima koji djeluju u najrazvijenijim regijama svijeta.

Govoreći o predloženoj *Strategiji o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske*, dokumentu koji će definirati odnose matične države prema raseljenim Hrvatima diljem svijeta, glasnogovornik Čorić je rekao kako je odluka da se pristupi izradi *Strategije* jednoglasno bila izglasovana u Saboru. - Veseli nas što su i oporba i vladajući bili za to da konačno nakon 20 godina imamo nešto na papiru. Međutim, nije sve u *Strategiji*. Kada se ona prihvati, sljedeći je korak da se pretoči u zakon - istaknuo je dr. Čorić.

O GLASOVANJU HRVATA IZVAN DOMOVINE

Vlada RH je proletos osnovala povjerenstvo za izradu *Strategije* koje blisko surađuje s hrvatskim iseljeničkim udrugama pa su u nju tako ugrađeni i prijedlozi HSK. Prema riječima predsjednika Saborskoga odbora za Hrvate izvan RH Ivana Bagarića, iskazanim na susretu sa sudionicima konvencije, konačni pri-

Dr. Pavuna i dr. Gjidara na Konvenciji HSK

jedlog *Strategije* bit će uskoro upućen u parlamentarnu proceduru u Sabor RH gdje će biti pretočen u zakon.

Na konvenciji se također raspravljalo o glasanju Hrvata izvan domovine na hrvatskim izborima te o teškom položaju Hrvata u BiH, rekao je Čorić. Najavio je da se radi na osnivanju televizijskoga programa za iseljeništvo kako bi Hrvati u svijetu mogli imati i radijski i televizijski program 24 sata dnevno. Zauzeo se za bolju medijsku zastupljenost hrvatskoga iseljeništva u domovinskim medijima, napominjući kako je iseljeništvo s druge strane dobro informirano o stanju u matičnoj zemlji.

Kao zanimljivost je spomenuo da je pronađen originalni rukopis knjige Jurja Škrivanića iz 1891. koju je napisao taj prvi hrvatski iseljenički novinar o Hrvatima u Americi te da će on uskoro biti tiskan.

MODERNO HRVATSKO PLANETARNO ZAJEDNIŠTVO

Novi zamah u radu Hrvatskoga svjetskog kongresa osjeća se s jedne strane u angažmanu mladih stručnjaka koji će znati Kongres oplemeniti suvremenim projektima značajnim za moderno hrvatsko planetarno zajedništvo, a s druge strane tu su u savjetodavnoj ulozi pouz-

dani iskusniji aktivisti koji su dali značajan prinos hrvatskome pitanju tijekom protekla dva desetljeća kada se stvarala Republika Hrvatska. Na konvenciji je sudjelovalo pedesetak sudionika, te dvadesetak pojedinaca u svojstvu vanjskih suradnika i promatrača te niz uglednika iz javnoga života domovine. O radu konvencije HSK na prigodnom susretu informirani su, uz ostale, dr. sc. Vladimir Lončarević, pomoćnik savjetnika predsjednika RH za pitanja političkog sustava; Petar Barišić, načelnik Samostalne službe za Hrvate u inozemstvu i kulturu MVPEI-ja i ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Katarina Fuček.

Predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović primio je izaslanstvo Hrvatskoga svjetskog kongresa na početku konvencije 10. ožujka, koje ga je izvijestilo o radu. Predsjednik Republike podržao je nastojanja Hrvatskoga svjetskog kongresa koja su usmjerena k jačanju odnosa hrvatskog iseljeništva s njihovom domovinom. Osobito je istaknuo važnost iseljeničkih udruga u očuvanju nacionalnog identiteta te jačanju gospodarske, znanstvene i kulturne te športske suradnje Hrvatske sa zemljama u kojima žive hrvatski iseljenici, iskazavši interes za pokroviteljstvo nad Hrvatskim svjetskim igrama. ■

Predstavnici HSK na primanju kod Predsjednika RH

ENG The Croatian World Congress (CWC), the umbrella Croatian emigrant association, held its seventh convention in Zagreb from March 10 to 12, electing a new leadership and showcasing future projects that aim to link the homeland and Croatians living abroad. The CWC executive committee has been refreshed with young new faces, while current CWC president Ante Sovulj has been returned for a second term.

Hrvatski državni vrh zabrinut situacijom u BiH

Čović i Ljubić obavijestili su o svojim stajalištima da su prilikom konstituiranja zakonodavne i izvršne vlasti u Federaciji BiH grubo prekršeni ustav i zakoni Federacije, kao i duh Daytonu pokušajem formiranja vlasti bez legitimnih predstavnika hrvatskog naroda

Božo Ljubić, Ivo Josipović, Jadranka Kosor i Dragan Čović nakon sastanka u Zagrebu

Tekst i snimka: Hina

Hrvatski predsjednik Ivo Josipović i premijerka Jadranka Kosor primili su 20. ožujka predsjednike HDZ BiH Dragana Čovića i HDZ 1990 Božu Ljubića koji su ih izvijestili o situaciji u Bosni i Hercegovini nakon uspostave vlasti u Federaciji BiH bez predstavnika većinski izražene političke volje hrvatskog naroda, a predsjednik i premijerka su izrazili zabrinutost stanjem u BiH.

Čović i Ljubić obavijestili su Josipovića i Kosor o svojim stajalištima da su

prilikom konstituiranja zakonodavne i izvršne vlasti u Federaciji BiH grubo prekršeni ustav i zakoni Federacije, kao i duh Daytonu pokušajem formiranja vlasti bez legitimnih predstavnika hrvatskog naroda, navodi se u priopćenju.

“Predsjednik RH i predsjednica Vlade izrazili su zabrinutost zbog trenutne situacije u BiH, i pozvali sve političke čimbenike na odgovorno ponašanje. U uspostavljanje dobrih međusobnih odnosa sva tri naroda uloženo je puno vremena i dobre volje svih strana i bilo bi zaista tragično da se oni ponovno naruše”, ističe se u priopćenju.

“Kao potpisnica Daytonskog spora-

zuma, posebno vodeći računa o stabilnosti BiH i cijele regije, Republika Hrvatska očekuje da se sve strane ponašaju u skladu sa slovom i duhom Daytonu, poštujući ustav i zakone”, stoji u priopćenju.

U priopćenju se također navodi: “Republika Hrvatska još jednom poziva sve političke čimbenike u BiH, sva nadležna tijela, visokog predstavnika i Vijeće za implementaciju mira da u cjelini osiguraju institucionalnu ravnopravnost sva tri konstitutivna naroda i poštuju njihovu političku većinsku volju izraženu u demokratskom procesu izbora.”

Dva dana nakon zagrebačkog sastanka Čović i Ljubić održali su u Mostaru s čelnicima nekoliko drugih hrvatskih stranaka sastanak poticajnog odbora za sazivanje Hrvatskoga narodnog sabora. Hrvatski narodni sabor (HNS) utemeljen je 2000. godine u Novome Travniku, a činili su ga izabrani hrvatski zastupnici iz općinskih vijeća, županijskog, entitetskog i državnog Parlamenta. Njihov cilj bio je upozoriti na ustavnu neravnopravnost Hrvata u vlasti. HNS je 3. ožujka 2001. proglasio Hrvatsku samoupravu čiji je cilj bio suprotstaviti se odlukama vlasti Federacije i države BiH iz koje su bile isključene stranke za koje je glasovao najveći broj Hrvata, ponajprije HDZ BiH. Hrvatski narodni sabor nikada nije službeno ugašen, ali je prestao s radom, a Hrvatska samouprava raspuštena je potkraj 2001. kada su zastupnici HDZ-a počeli sudjelovati u radu parlamenata Federacije i države BiH. ■

Prosvjedi Hrvata u BiH

U šest gradova u Bosni i Hercegovini, nekoliko tisuća Hrvata iz te zemlje sudjelovalo je 17. ožujka u prosvjednim skupovima zbog nezadovoljstva položajem Hrvata u pokušajima uspostave vlasti, a predsjednik HDZ-a BiH Dragan Čović izjavio je kako ne isključuje mogućnost izvanrednih izbora. Prosvjednici na skupovima pod nazivom “Odzvonilo je” tvrde da se cijeli narod nastoji izbaciti iz vlasti te su pozvali političke predstavnike iz drugih naroda i međunarodnu zajednicu da se prestane s ponižavanjem Hrvata u toj zemlji. Jednosatni prosvjedni skupovi koje je organiziralo devet udruga Domovinskog rata, Studentski zbor i Hrvatski intelektualni zbor održani su u Mostaru, Širokom Brijegu, Livnu, Vitezu, Žepču i Orašju.

ENG Croatian President Ivo Josipović and Prime Minister Jadranka Kosor were visited by Dragan Čović and Božo Ljubić, the chairmen of HDZ BiH and HDZ 1990 respectively, the leading Croatian political parties in Bosnia-Herzegovina, to discuss the unequal status of Croats in their country.

VELIKANI NOVE GLAZBE

Piše: Vesna Kukavica

Skladatelji svjetskoga glasa Slatinjanin Milko Kelemen iz Njemačke i Zagrepčanin Ivo Malec iz Francuske, istaknuti glazbeni pedagozi i strastveni istraživači novoga zvuka, na različite su načine vezani uz Muzički biennale Zagreb, koji u jubilarnom 50. izdanju ugošćuje Svjetske dane nove glazbe na kojima će nastupiti kreativci iz 40 zemalja svijeta

Muzički biennale Zagreb, festival suvremene glazbe čiji se pedeseti jubilej obilježava ovih dana u organizaciji Hrvatskoga društva skladatelja, domaćin je Svjetskih dana nove glazbe od 7. do 17. travnja 2011. Riječ je o jednom od najstarijih planetarnih festivala avangardne glazbe, koji se izborio inovativnim autorskim ostvarenjima kompozitora te kvalitetnim programom međunarodne produkcije za dobru reputaciju u Hrvatskoj, ali i inozemstvu. U Europi su stariji samo Varšavska jesen i Strasburški festival. Novost je što se Biennale osim u Zagrebu, ovih dana može vidjeti i u Rijeci, Splitu, Varaždinu te Osijeku. Muzički biennale donosi pet domaćih praizvedbi, tri opere i dva baleta, nastalih u produkciji nacionalnih kazališnih kuća iz svih hrvatskih regija. Trojica od tih pet skladatelja pripadanju mlađoj generaciji s neavršenih četrdesetak godina od kojih svaki iza sebe ima već mnoštvo nagrađivanih projekata, a to su Ivan Josip Skender, Frano Đurović i Krešimir Seletković, uz Silvija Foretića i Sanju Drakulić. U Hrvatskoj se sa zanimanjem iščekuje opera *Šuma Striborova* Ivana J. Skendera prema djelu slavne književnice Ivane Brlić Mažuranić. Prvi put libreto je pisao i Miro Gavran. U jednom dijelu produkcije festival je stariji od pojedinih autora koje ove godine prezentira.

S druge pak strane, jubilarni MBZ kroz izvedbe odabranih antologijskih djela priređuje hommage glazbenim kreativcima koji su kroz povijest Biennala bili za njega važni i kao skladatelji i kao

umjetnički voditelji, od njegova osnutka godine 1961. To su od hrvatskih skladatelja prije svega Milko Kelemen kao njegov utemeljitelj, i Ivo Malec, kao konstruktivan kritičar Biennala te plodan autor u okvirima nove glazbe.

Ta su dva autora iz hrvatske umjetničke dijaspori posebno važna u razvoju MBZ-a. Osnivač Muzičkog biennala, pedagog, pisac i pustolov te strastveni istraživač zvuka Milko Kelemen najveći je dio života proveo u Njemačkoj, gdje je predavao kompoziciju na Institutu Robert Schumann u Düsseldorfu, a potom na Visokoj školi za glazbu u Stuttgartu. Tog neumornog skladatelja, uz rodnju Podravsku Slatinu, susrećemo kao gosta-profesora na sveučilištima u Montrealu, u Buenos Airesu i Rio de Janeiru. Dobitnik je brojnih uglednih nagrada i priznanja poput domovinske nagrade za životno djelo Vladimir Nazor i njemačke Beethovenove nagrade u Bonnu. Iz ruku Dietera Toppa, predsjednika Europskoga kulturnoga foruma primio je Europsku nagradu za kulturu 2007. Napisavši 130 kompozicija, Kelemen ističe važnost pedagogije i otvorenosti univerzalnog jezika glazbe koji je razumljiv i najširoj publici poput one koja živi u rodnoj mu Podravskoj Slatini. Ondje su u čast našemu velikanu, daleko od svjetskih pozornica suvremene glazbe, prije 16 godina pokrenuti Dani Milka Kelemena koje rado prati lokalna publika, naučivši

uživati u skladbama avangardne glazbe.

Tehnika je napredovala, neki skladatelji su forsirali elektronsku, a neki instrumentalnu glazbu, kaže Kelemen i dodaje kako je danas glazba instrumentalno povezivanje s elektronskom glazbom. Kelemen je izgradio svoj vlastiti stil proučavanjem elektronske glazbe, te apliciravši to iskustvo u instrumentalnu glazbu.

Uz Kelemena i Maleca, čiji su golemi skladateljski opusi obilježeni njemačkom odnosno francuskom adresom, glazbene uspjehe su ostvarivali kroz desetljeća MBZ-a i Branimir Sakač, Natko Devčić, Stanko Horvat, Igor Kuljerić, te Ruben Radica i Dubravko Detoni. Festival je ugošćavao istaknute predstavnike svoga vremena kao što su Igor Stravinski, Olivier Messiaen, Luciano Berio, Witold Lutosławski, Krzysztof Penderecki, Karlheinz Stockhausen, John Cage, Mauricio Kagel i Dmitrij Šostakovič. Zajedničko prisjećanje na spomenute velikane i njihove antologijske prinose novoj glazbi organizator objedinjuje tematskom kriticom *Mirabilia Memorabilia*.

Što se tematskoga okvira tiče, njega smo željeli povezati s pedesetom obljetnicom našega Festivala, ali i programom Svjetskih dana glazbe Međunarodnog društva za suvremenu glazbu, koji se redovito odvijaju s nekom zajedničkom tematskom odrednicom. Odlučili smo u hrvatskome internacionalnom kulturnom prostoru spojiti naslov jedne Kelemenove skladbe, *Mirabilia* (što znači *začudnost*, značajku koja bi se mogla pripisati suvremenoj glazbi) s nečim što odražava sjećanje iliti *Memorabiliu*, odnosno nešto što se referira na pedesetu godišnjicu našega Biennala, poručio je umjetnički direktor MBZ-a Berislav Šipuš. Na zagrebačke Svjetske dane nove glazbe pristiglo je čak 416 radova od kojih je izabrano 68 kompozicija, u 14 kategorija suvremene glazbe, koje će predstavljati kreativce iz 40 zemalja svijeta. ■

ENG The Zagreb Music Biennale (7 to 17 April 2011) is a contemporary music festival currently celebrating its 50th anniversary under the auspices of the Croatian Composer's Association. The Biennale is hosting the World New Music Days, showcasing musicians from forty countries around the world.

Odlikovani najpopularniji hrvatski iseljenici

Večernji list i Zajednica hrvatskih nogometnih klubova nagradili su za 40-godišnje djelovanje NK Croatiju iz Singena, NK Zagreb iz Schweningena, NK Croatiju Zagreb iz Stuttgarta, NK Croatiju iz Gaggenaua i KSC Ehingen iz Ehingena

Izvlačenje nagrada

Skupina nagrađenih

Napisala: **Snježana Herek** Snimke: **Večernji list**

Pod visokim pokroviteljstvom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske u elitnome njemačkome turističkom i lječilišnom centru Bad Homburg održana je u subotu 12. ožujka peta "Večernjakova domovnica", izbor najpopularnijih hrvatskih iseljenika u kategorijama špor-

ta, glazbe, glume i zabave te spektakla.

Pobjednike su izabrali čitatelji Večernjeg lista i stručni ocjenjivački žiri. Najpopularniji športas profesionalac je nogometaš Hoffenheima Josip Šimunić, prema glasovima čitatelja, i igrač Keiserlauterna Srđan Lakić, prema odluci ocjenjivačkog žirija. Među športasima amaterima Večernjakovu domovnicu osvojili su: Davor Prtenjača iz NK Croatije iz Sindelfingena, prema glasovima

čitatelja, i Ilija Kovačić iz FC Basela, prema odluci žirija. Čitatelji su, pak, nagradu za najpopularniju športsku momčad dodijelili FC Croatiji Mülheim (NRW), dok je nagrada stručnog suda otišla u ruke FC Croatiji Frankfurt.

NAGRAĐA ZA ŽIVOTNO MILKU KELEMENU

Večernji list i Zajednica hrvatskih nogometnih klubova nagradili su za 40-godišnje djelovanje NK Croatiju iz Singena, NK Zagreb iz Schweningena, NK Croatiju Zagreb iz Stuttgarta, NK Croatiju iz Gaggenaua i KSC Ehingen iz Ehingena. Hrvatski nogometni savez dodijelio je dva priznanja aktualnim prvcima Švicarske i Njemačke u "futsalu", a to su MNK Croatia 97 Appenzell iz Švicarske i SD Croatia Berlin.

U kategoriji glazbe nagrada čitatelja i žirija pripala je pjevačima Moniki Kisters i Darku Kordiću.

U kategoriji glazbe uručena je i nagrada za životno djelo poznatome hrvatskom skladatelju Milku Kelemenu za njegov izniman doprinos promociji hrvatske kulture u inozemstvu.

U povodu 5. jubilarne Večernjakove

Nova kolekcija
ekskluzivnih haljina
kreatorice Matije
Vujice

domovnice, ove godine dodijeljena je i posebna nagrada miljeniku iseljenih Hrvata, pjevaču Mati Buliću.

Glazbeni sastav Domino iz Nürnberga osvojio je u kategoriji najpopularnijega glazbenog sastava nagradu čitatelja, a Cro Express iz Stuttgarta nagradu stručnog žirija.

Najpopularnija glumica u inozemstvu je glasovima čitatelja Ivana Martinović iz Züricha i odlukom žirija glumac Stipe Erceg iz Berlina.

U kategoriji zabava/spektakl nagrade su otišle dvjema priznatim hrvatskim ljepoticama, Davorki Tovilo iz Münchena prema glasovima čitatelja i bivšoj Miss Austrije, bečkoj Hrvatici Tatjani Batinić, odlukom ocjenjivačkog žirija.

Večernjakov spektakl okupio je oko 600 uzvanika, Hrvata koji žive i rade u dijaspori te njihovih gostiju iz Hrvatske, Njemačke, Švicarske, Austrije, Norveške i drugih europskih država kojima se, između ostalih, prigodnim riječima obratio i domaćin večeri, urednik inozemnog izdanja Večernjeg lista Stipe Puđa.

MNOGOBROJNI GLAZBENI GOSTI IZ DOMOVINE

Svečanoj završnici natjecanja u velebnoj kongresnoj dvorani Landgraf – Friedrich bili su nazočni, između ostalih, ministar kulture RH Jasen Mesić, državni tajnik Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Stipe Mamić, načelnik Samostalne službe za Hrvate u inozemstvu i kulturu Petar Barišić, ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Katarina Fuček, hrvatski veleposlanik u Njemačkoj Miro Kovač i ostali predstavnici hrvatskoga diplomatskog zbora, član Izvršnog odbora Hrvatskoga nogometnog saveza i povjerenik za hrvatske nogometne klubove u iseljeništvu Pero Šarić te gradonačelnici gradova prijatelja Bad Hom-

Među uzvanicima iz Hrvatske bila je i ravnateljica HMI-a Katarina Fuček

Etno revija Mine Petre

burga i Dubrovnika, Michael Korwisi i Andro Vlahušić. Ovom prigodom Bad Homburg uručio je predstavnicima Dubrovnika ček od 20.000 eura za uređenje parka u dubrovačkoj luci.

Na dodjeli priznanja najpopularnijim Hrvatima u inozemstvu nastupili su mnogobrojni glazbeni gosti: Baruni, Domino i Gracija, zatim Paula i Đelo Jusić (mlađi), glazbenica Monika Kisters, Bernarda Brunović, pijanistica Dijana Brekalo, mlada hrvatska sopranistica Marija Vidović, nagrađeni pjevač Darko Kordić i saksofonist Mateo Granić.

Program su vodili glumica Nina Jurga iz Berlina i glumac Mario Valentić iz Zagreba.

VEČER PUNA SJAJA I BLJEŠTAVILA

Tijekom večeri održane su i dvije modne revije: nova kolekcija ekskluzivnih haljina kreatorice Matije Vujice te etno-revija "Materina priča" Mine Petrićec, koju je poduprla Hrvatska matica iseljenika.

Svoj doprinos sjaju i blještavilu jubilarne Večernjakove domovnice dala je i predsjednica Hrvatske kulturno-umjetničke udruge "Hrvatski san" iz Salzburga Vera Papić, koja je u predvorju dvorane priredila upečatljivu izložbu starog nakita i etno-modela hrvatske tradicijske odjeće iz Slavonije modne kreatorice Tajane Jurišić te iz Dubrovnika (konavoski vez Stane Vlašić) i Hercegovine, kao i umjetnička djela slikara Mate Kovačevića Eskavilje (slika "Čitateljica"), Lukše Peke ("Stara crkva sv. Vlah") i Ive Milčić (majica s natpisom Večernjakova domovnica na glagoljici).

Program u Bad Homburgu pratili su i mnogobrojni njemački, hrvatski i ostali strani novinari.

Bila je to ugodno provedena i zanimljiva večer puna sjaja i blještavila na prepoznatljiv hrvatski način, a to je i bio smisao toga promotivnog spektakla koji je smjestio Večernjakovu domovnicu uz najveće europske priredbe ove vrste. ■

Gradonačelnici gradova prijatelja Bad Homburga i Dubrovnika, Michael Korwisi i Andro Vlahušić

ENG The fifth annual Večernjakova domovnica awards ceremony for the most popular emigrant Croatians in the sports, music, acting and entertainment industries, hosted by the Večernji list daily, was staged March 12 at the elite German tourism and health spa centre of Bad Homburg.

Dvije uspješne povratnice iz Berlina

Obje sugovornice zajedno su se družile u Njemačkoj, pjevajući u zboru Hrvatske katoličke misije u Berlinu, a prijateljstvo su, nakon niza godina odvojenosti, opet nastavile i u Zagrebu

Dijana Pavković
i Anica Kovač

Napisala: **Željka Lešić** Snimila: **Snježana Radoš**

U sklopu projekta “Srijedom u Matici”, 30. ožujka, u Matičinoj obnovljenoj dvorani, Klubu Matis, gostovale su Miss Hrvatske 1995. i nekadašnja prva pratilja Miss svijeta, Anica Kovač (Martinović) i poduzetnica Dijana Pavković (Lozančić). Dvije uspješne Hrvatice, povratnice iz Berlina, nakon života u iseljeništvu uspješno su se uklopile u novi život u Hrvatskoj. U nazočnosti ravnateljice HMI-ja Katarine Fuček i Matičinih gostiju, dvije mlade uspješne žene govorile su o svojim životnim putevima isprepletenima životom izvan Lijepe Naše i u domovini. Razgovor je, kao i uvijek, zanimljivo vodila Ljerka Galic koja je tom prigodom predstavila lijepi novouređeni prostor u prizemlju HMI-ja, Klub Matis. Obje sugovornice zajedno su se družile u Njemačkoj, pjevajući u zboru, a prijateljstvo su, nakon obljetničke proslave u Berlinu i niza godina, opet nastavile i u domovini. Tijekom gostova-

nja na Matičinu projektu govorile su o danima provedenim sa svojim obiteljima u Berlinu, praznicima u domovini i planovima za svoju djecu. Dok se Anica, majka troje djece, povukla iz svijeta mode te se posvetila mužu i djeci, Dijana, i sama majka dvoje djece, hrabro i uspješno djeluje u poduzetničkim vodama. Direktorica je Gastro Globusa, a organizatorica je i glamuroznih prire-

daba “Dani vjenčanja” na kojima bilježi goleme uspjehe. “Drago mi je što smo u HMI-ju jer Matica je uvijek velika potpora nama iz iseljeništvu. Svim našim iseljenicima govorim da odu u HMI jer će ondje dobiti korisne informacije i smjernice kako dalje”, rekla je Dijana. U publici je bila i Dijanina majka koja je prisutnima prenijela i svoje životno iskustvo i ponos na uspjehe svoje kćeri i njezine prijateljice Anice koja je ponosno pronijela ime Hrvatske diljem svijeta. “Svi me povezuju uz titulu Miss, no ja sam dijete gastarbajtera. Nigdje se nisam osjećala doma. Ni u Njemačkoj, ni ovdje u Hrvatskoj. Jako sam ponosna što sam Hrvatica. Djecu učim da znaju otkud su tata i mama”, kaže Anica te ističe kako se vratila zbog ljubavi prema svojoj voljenoj domovini Hrvatskoj.

Svoj optimizam i ljubav prema životu i Hrvatskoj obje gošće prenijele su i pjesmom. Susret je bio uistinu dojmljiv. Nadamo se da će biti prilike za ponovno druženje u Hrvatskoj matici iseljenika s dvije šarmantne rođene Berlinčanke koje su odlučile ostati u Hrvatskoj. ■

Dvije sugovornice sa
ravnateljicom HMI-a
Katarinom Fuček i
voditeljicom razgovora
Ljerkom Galic

ENG 1995 Miss Croatia and Miss World first runner-up Anica Kovač (née Martinović) and businesswoman Dijana Pavković were guests of the latest instalment of the Wednesday’s at the CHF event. The two are friends from their native Berlin from where they moved to Zagreb.

O Hrvatima na krajnjem jugu crnog kontinenta

Dolazak klape bio je prigoda za okupljanje Hrvata, a možda i poticaj da ožive ugašena društva jer će se bez njih hrvatski identitet na tom području za kratko vrijeme utopiti u multinacionalnoj sredini

Napisala: **Branka Bezić Filipović**

Hrvatska matica iseljenika, podružnica Split, organizirala je posjet Hrvatima u Južnoafričkoj Republici od 10. do 21. ožujka, uz nastupe klape "More-Split". Bila je to prilika da se vide potrebe te udaljene zajednice, ali i da se dogovore neka buduća druženja i poslovni posjeti.

Prema teoriji Adama Eterovicha iz San Carlosa u Kaliforniji, Hrvati su u Afriku došli s istraživačima Novog svijeta, jednako kao i na sjevernoamerički kontinent. Nagađa se, naime, da su Dubrovčani plovili s Kolumbom, Magellanom, Da Gamom, a kuriozitet je i uvala smještena blizu Rta dobre nade, koja prevedeno nosi ime svetog Vlahe.

Prvi Hrvati zapisani u arhivima u Cape Townu došli su na jug Afrike u 18. stoljeću, a zvali su se Francisco Drago iz Castelnuova (Herceg Novi) i Josip Cigančić iz Rijeke. Bili su to pojedinačni slučajevi i pretpostavlja se da ih je bilo i kasnije, posebice među mornarima.

VAL ISELJAVANJA IZ DALMACIJE

Oni koji su došli nakon njih mahom su se bavili poljoprivredom. Tako je zabilježen dolazak Istranina Jeronima Markovića koji je kupio farmu "Vrolikheid" u blizini Rta dobre nade, koja i danas postoji. Oženio se Nizozemkom i imali su osmero djece. Danas sedmero Markovića ima svoje farme i nastavljaju tradiciju svoga hrvatskog pradjeda.

Pravo iseljeničtvo pojavilo se krajem 19. stoljeća kada je započeo val iseljavanja iz Dalmacije na sve strane svijeta. Većina je tada otišla u Južnu i Sjevernu Ameriku ili u Novi Zeland i Australiju, ali jedan mali dio dospio je i na jug Afri-

Cape Town: klapa More-Split s Ivanom Brandićem (treći s lijeva) ispred njegovog restorana Adriatic

ke. Neki od prvih doseljenika u današnju Južnoafričku Republiku došli su iz Rodezije, gdje ih je bilo stotinjak, a radili su u rudnicima bakra. Mahom su bili iz sela na zapadnom dijelu otoka Brača.

U Pretoriji, njima u spomen postojbi *Brac Avenue*, smještena u predgrađu Sinoville, koje je dobilo ime po bračkoj obitelji Sinović (zbog praktičnih razloga promijenili su prezime u Sinović). George Sinović rodio se u Pretoriji 1904. godine, gdje mu je otac Jure došao 1891. godine iz Mirca na Braču s još nekoliko sumještana. Bio je farmer, sudionik Burskog rata, borio se protiv Engleza i nakon toga se vratio u Mirca naći ženu. Kao vlasnik farme bio je poželjan ženik i tako je došao na svijet George, koji je

naslijedio očevu poduzetnost i postao jedan od najuspješnijih farmera i proizvođača u zemlji. Oženio se Hrvaticom iz Pretorije 1929. godine. Bio je vrlo popularan među zemljacima, a 1938. godine bio je imenovan počasnim konzulom Kraljevine Jugoslavije.

"BRAC AVENUE" U PRETORIJI

Osim predgrađa Sinoville i Brac Avenue, u Pretoriji također postoji niz ulica imenovanih po hrvatskim imenima kao što su Mirjana, Marija, Luce, Antun, Vinko, ali i po prezimenima Ballich i Balleta ili po gradovima Split, Mirca, Konavle.

Hrvati u Južnoafričkoj Republici radili su u građevinarstvu ili u rudnicima zlata i dijamanta. Zbog loših rad-

Johannesburg – članovi klape More-Split
s Daliborom Skalićem (treći s lijeva)

nih uvjeta zabilježeno je dosta smrtnih slučajeva, mahom mladih i neoženjenih muškaraca. Malo tko je u rudniku izdržao više od deset godina. Hrvati su se borili i u burskim ratovima. Početkom 20. stoljeća napustili su rad u rudnicima i počeli se baviti trgovinom, ugostiteljstvom i sitnijom proizvodnjom.

Osim Bračana i Istrana, taj dio svijeta naselili su Hvarani, Korčulani, Kaštelani i Splićani, kao i Hrvati iz Dalmatinske zagore i ostalih dijelova Hrvatske. Šezdesetih i sedamdesetih godina 20. stoljeća, u potrazi za poslom, u Južnoafričku Republiku doselilo se 1.647 Hrvata. Pre-

ma tadašnjim procjenama, u to vrijeme tamo ih je bilo između pet i šest tisuća. Po svoj prilici toliko ih ima i sada. Najviše ih živi u Johannesburgu i Pretoriji, a nešto manje u Durbanu i Cape Townu i nekim drugim gradovima.

Od vremena I. svjetskog rata Hrvati su se počeli družiti u društvima poput Slavjanske sloge, Sokola, Hrvatskoga prosvjetnog kluba "Stjepan Radić", na što su utjecale prilike i događaji u domovini. Jednako je bilo i od II. svjetskog rata, kada je osnovano Jugoslavensko radničko kulturno društvo, koje je bilo kratkog vijeka. Klub "Stjepan Radić" tada

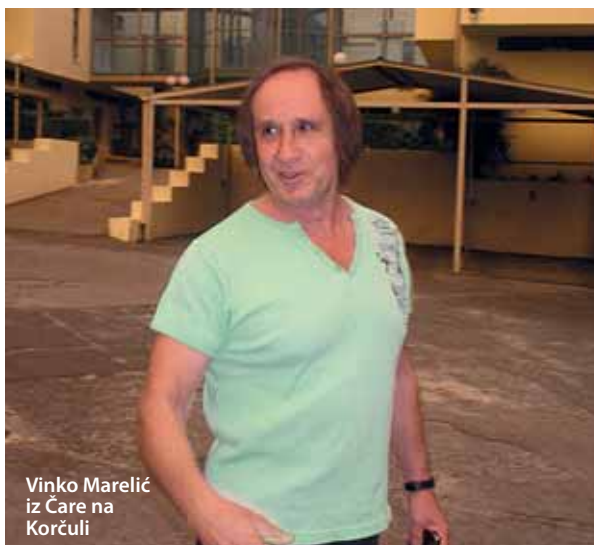
se preimenovala u Jugoslavenski dom, u sklopu kojeg je djelovala tamburaška grupa Jadran i Hrvatski teniski klub. U Johannesburgu je bilo osnovano Hrvatsko društvo u Južnoj Africi 1952. godine, a pokrenuto je i glasilo *Male novine*, koje je izlazilo samo dvije godine. Šezdesetih godina imali su i svoj nogometni klub, koji se zvao *Croatian Football Club*. Najveće uspjehe klub je postigao kada mu je za trenera došao Aco Živković, igrač Concordije, slavno Hajdukov pojačanje prilikom turneje po Južnoj Americi 1931. godine. Na žalost, klub se ugasio 1990. godine.

UTEMELJITELJ HRVATSKE KATOLIČKE ZAJEDNICE

Hrvatima su u Južnu Afriku došli i svećenici. Prvi svećenik i utemeljitelj hrvatske katoličke zajednice bio je fra Ivo Perović (Arbanasi 1913. - Jeruzalem 1995.), koji je došao u Johannesburg 1969. godine. Od 1973. godine počeo je tiskati *Župne vijesti*. Danas u tom gradu djeluje Hrvatska župa svetog Jeronima, koju vodi fra Ivica Strčić, a predsjednik župnog vijeća je Branko Mladina.

Južnoafrička Republika službeno je priznala samostalnu Republiku Hrvatsku 1993. godine, što je otvorilo putove međusobne suradnje između dviju država. Otvoren je Generalni konzulat 1994. godine, a već iduće godine i Hrvatsko veleposlanstvo u Pretoriji.

U Johannesburgu je 1973. godine osnovan Hrvatski centar, u čijem sastavu je bio i Hrvatski dom. Nakon otprilike 25 godina djelovanja ugasio se zbog

Vinko Marelić
iz Čare na
Korčuli

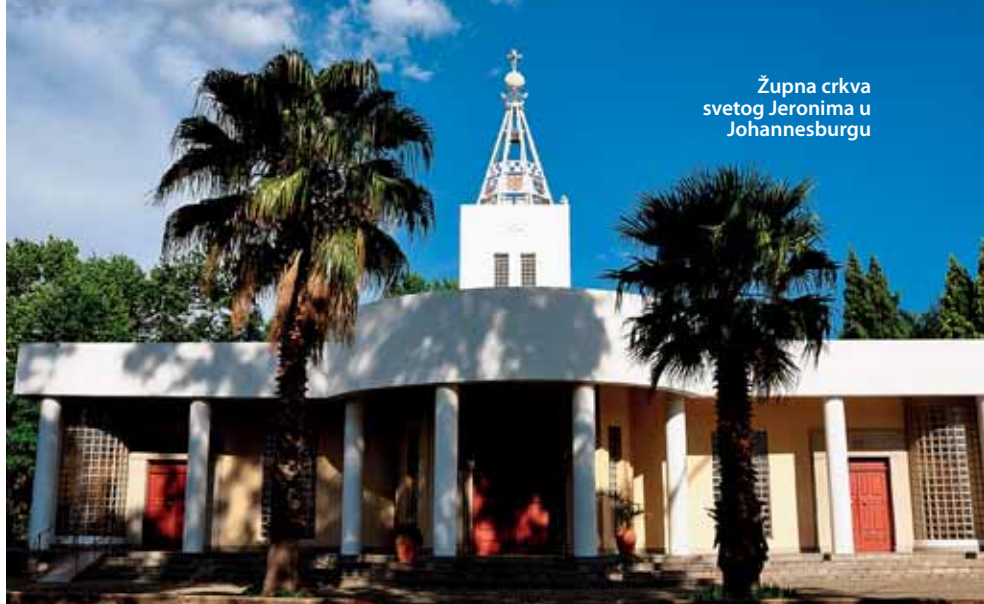
Johannesburg
- Sandi Oreb,
Ivana Vidović i
Darko Vlašić

novčanih problema. Početkom Domovinskog rata hrvatski iseljenici su osnovali svoj Caritas, a 1992. godine i Hrvatsku zajednicu Južne Afrike (CASA). CASA je djelovala i u Cape Townu, čiji je predsjednik bio Ivan Šeparović, ali se na žalost s vremenom ugasila. Namjera zajednice bila je okupljati Hrvate i produbiti gospodarske i ostale veze s domovinom. Ivan Šeparović došao je u Cape Town kao pomorac i tu se naselio od 1974. godine. Sada ima svoju tvrtku koja se bavi popravcima brodova.

PJESNIK HRVOJE OSTOJIĆ

Hrvati su u Južnoj Africi sebi osigurali egzistenciju. Dio njih ostavio je trag u društvu nove domovine. U povijesti su bili vlasnici rudnika zlata, trgovina, tvrtki... Neki su bili umjetnici, poput pjesnika Hrvoja Ostojića, Povljanina, koji je došao u Južnu Afriku 1934. godine, a 1960. godine objavio je zbirku pjesama "Krugovi", zatim i "Olovne oblake". Jedan od umjetnički talentiranih bio je i Vicko Lušić, kamenoklesar iz Vrbanja na Hvaru, koji je umro u Sjevernoj Rodeziji (današnji Zimbabve), čija majka je bila sestra političara Ante Tresića-Pavičića. Vickov sin Ivo Lušić, višestruko nagrađivan radioamater, živi u Johannesburgu. Vicko Lušić je izrađivao reljefe u bronci i jedan od njih izložen je u Livingstone muzeju, u gradu s istim imenom u jugozapadnoj Zambiji.

Osim umjetnika, u Južnoj Africi postoji zavidan broj uspješnih ljudi koji su se afirmirali svojim radom i znanjem. Tako u Johannesburgu žive Splićani dok-

tor Davor Vidjak i inženjer Maks Buljanović, Metkovčanin Iko Puljević i Pelešćanin Obren Milat su mesari, dok se Jozo Maškov iz Omiša bavi nakitom.

Draguljima i zlatom bavi se i Vinko Marelić iz Čare na Korčuli, koji je došao u Johannesburg kao 17-godišnjak 1965. godine kada se pridružio stricu mesaru. Brzo je shvatio da želi raditi nešto drugo i u vrijeme apartheida otvorio je prvi klub u kojemu je ulaz bio dopušten svim rasama. U Sandton Cityju, uglednom dijelu Johannesburga, svoju trgovinu imaju braća Darko i Ivica Vlašić, kojima se iz Splita prije tri godine pridružila Ivičina djevojka Ivana Vidović. U istom centru izlaže svoje proizvode od kovanog željeza i mladi poduzetnik Sandi Oreb.

DRUŽENJE U RESTORANU ADRIATIC

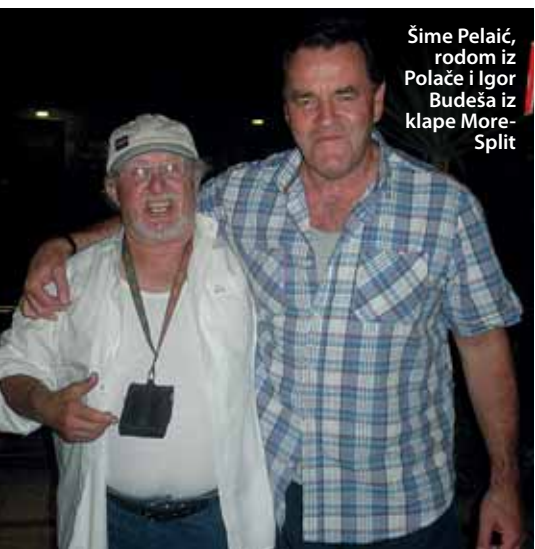
Treba spomenuti i Velolučanina Dalibora Skalića, kemičara, koji je nakon školovanja u Zagrebu otišao u avanturu u Južnu Afriku i to u vrijeme apartheida. Danas je direktor u tvrtki *Chemetall*, koja ima 40 predstavništava, a bavi se prepariranjem metala u autoindustriji. Skalić je u Johannesburgu od 1986. godine i kaže da su sada teška vremena jer se dao prioritet domaćem crnačkom stanovništvu u zapošljavanju i poslovanju, koje za to još nije spremno. Vrata njegova doma bila su otvorena klapi More-Split gdje su ih srdačno primili on i njegova supruga Dubravka, kao i ostali dio obitelji s Korčule.

U nedostatku hrvatskog društva, u Cape Townu klapa More-Split bila je gost Ivana Brandića, čiji je staž borav-

ka u Južnoj Africi dug 42 godine. Brandić je pozvao sve zainteresirane Hrvate na druženje u njegovu restoranu Adriatic, gdje je klapa pjevala svake večeri. Uz dalmatinsku pjesmu, u pripremanju jela istaknuo se i Šime Peraić iz Polače, koji je prije 52 godine došao raditi u rudnike zlata, da bi danas proizvodio peći za pečenje pizze.

Dolazak klape "More-Split" bio je prigoda za okupljanje Hrvata, a možda i poticaj da ožive ugašena društva jer će se bez njih hrvatski identitet na tom području za kratko vrijeme utopiti u multinacionalnoj sredini. Treba pohvaliti mnogobrojne roditelje koji se trude da im djeca nauče hrvatski jezik jer želja za povratkom u domovinu je stalno prisutna.

Predložen je dolazak Gospodarske komore Dalmacije iz Splita jer postoji način da se gospodarski poveže jug Afrike i tamošnji Hrvati s matičnom domovinom, a postoji i zanimanje za ulaganjima u Hrvatsku. ■

Šime Peraić,
rodom iz
Polače i Igor
Budeša iz
klape More-
Split

Vicko Lušić
pred svojim
djelom

ENG The Split branch office of the CHF has organised a visit to the Croatian communities of South Africa from March 10 to 21, including performances by the Klapa More-Split a cappella band. It was an opportunity to learn about the needs of this distant community and to discuss future meetings and business exchanges.

Donacija SOS dječjem selu Lekenik

Cilj nagrade je promovirajući vrlo zanimljive tradicijske sadržaje povezati najznačajnije projekte, proizvođače i pružatelje usluga, događaja i zanimljivosti, turizam i medije u cilju promocije i unapređenja hrvatskog turizma

Dijana Katica,
predsjednica
Uprave
Hrvatskog
farmera

Napisala: **Ivana Rora**

Iznimno svečano bilo je na dodjeli nagrada "Suncokret ruralnog turizma Hrvatske" za 2010. godinu, koja je održana u novootvorenom Klubu Matis u Zagrebu. Organizatori ovog projekta su strukovna udruga Klub članova "Selo" i Hrvatski farmer d.d., a pokrovitelji Ministarstvo turizma RH i Grad Zagreb. Krajnji cilj nagrade je promovirati vrlo zanimljive tradicijske sadržaje povezati najznačajnije projekte, proizvođače i pružatelje usluga, događaja i zanimljivosti, turizam i medije u cilju promocije i unapređenja turizma.

U ocjenjivanju su sudjelovala 84 projekta u pet kategorija: Turistička seljačka gospodarstva, Poduzetnici u ruralnom turizmu, Ruralno-turistički projekti, Ruralno-turističke manifestacije i Tradicijska ruralna gastronomija. Prijavljeni projekti dolaze iz 17 hrvatskih županija, a prijavitelji su bili županije odnosno Agencija za ruralni razvoj Istre i konzorcij Ruralis. Pred prepunom dvoranom Kluba Matis, uz nazočnost mnogobrojnih uglednih gostiju i predstavnika ministarstava, županija, komora te predstavnika iz susjednih država, predsjednica Uprave Hrvatskog farmera Dijana Katica je naglasila: "Danas imamo čast predstaviti prijavljene projekte, a prije svega 22 nagrađena projekta u pet kategorija i četiri vrste nagrada – zlatnu povelju, po-

sebnu povelju za JPS, srebrnu povelju i brončanu povelju. Čast mi je zahvaliti svim sudionicima na doprinosu razvoju ruralnog turizma, resornim ministarstvima, a poglavito Ministarstvu turizma, županijama koje nas prate u svim našim projektima i Gradu Zagrebu kao jednom od pokrovitelja. Zahvaljujem i Povjerenstvu za ocjenu i dodjelu nagrada "Suncokret ruralnog turizma Hrvatske" na čelu s dr. sc. Eduardom Kušenom, koje je imalo težak zadatak.

Ovom prigodom Katica je najavila i druge mnogobrojne projekte, "Suncokret ruralnog turizma" za 2011. godinu, 9. međunarodni sajam Eko Etno Hrvatska Europa Tour u novom ruhu - oplemenjen novim sadržajima i aktivnostima, prodajno-izložbeni salon Natura & Eko Etno te mnogobrojne novosti koje će pridonijeti ruralnom razvoju i ruralnom turizmu.

U ime organizatora Međunarodnog sajma Eko Etno Europa Tour 2011. Dijana Katica i Stjepan Cukor uručili su donaciju od 10.000 kuna predstavnici SOS dječjeg sela Lekenik Marinki Šenjug, a cijeli događaj zasigurno su uljepšale i male manekenke u etno dizajnu Mine Petre. Odlučno i samouvjereno za djecu SOS dječjeg sela Lekenik pokazale su bogatstvo i ljepotu etno modnog izričaja već svjetski priznate Mine Petre koja se ovom prigodom predstavila dječjom kolekcijom. Djeca za djecu s Eko Etna poručili su svima, na svoj način - cvjetićima i licitarskim srcima te prelijepim širokim osmjesima - kako treba biti velikoga srca. Djeca su bila na razini pravih manekenki i na ponos dizajnerice Mine Petre, organizatora Eko Etna i svih nazočnih u Klubu Matis. Jer čarolija se rađa u srcu, poručila su nam djeca i ovoga puta! ■

Male manekenke u etno dizajnu Mine Petre za djecu SOS dječjeg sela Lekenik

ENG The Sunflower of Rural Tourism in Croatia awards were presented in Zagreb. The awards aim to promote the best in traditional content, projects, manufacturers and service providers.

Za Doru s ljubavlju, uz sto crvenih ruža

Za djecu Dore nije bilo teško tihom aukcijom prodati haljine, te osigurati stipendiju koja će jednome mladom čovjeku omogućiti ulazak u bolji život

Napisala: **Ivana Rora**

Kako je jednom prigodom zapisala Diane Mariechild - Žena je puni krug. U njoj je snaga kojom stvara, njeguje i transformira – upravo su za već pomalo zaboravljeni Dan žena prijateljice Dore i ljubiteljice modernoga hrvatskog dizajna pokazale svoju snagu i želju da pomognu Dorinoj obitelji.

U iznimno atraktivnom prostoru zagrebačkog Kluba Matis, 8. ožujka održana je modna revija ekskluzivne kolekcije, dizajnerice Katarine Džale, uz ugodno druženje posvećeno ženama. Neobična i prelijepa cvjetna dekoracija, atraktivan nastup plesačica i DJ-a, revija s dvadesetak modela, dnevnih i večernih - nosivih u svim prigodama, ali i onim posebnim, "otplesala se" pred prepunom

dvoranom. Ova zagrebačka modna večer pokazala je posebnu ljepotu Katarinina dizajna u senzualnome modnom izričaju koji prati trend moderne žene, ali i veliko oduševljenje među posjetiteljicama na reviji, koje vole i prate hrvatski dizajn.

A gošće revije bile su i mnoge poznate žene s hrvatske scene - Tatjana Holjevac, Renata Sopek, Mina Petra, Biba Salata te Daria Kinzer, ovogodišnja pobjednica Dore, koja je svojim nastupom uljepšala ovu večer posvećenu ženi. Naime, Daria u Europu odlazi u Katarininu dizajnu. Revija je imala humanitarni karakter aukcijom doniranih haljina Katarine Džale za Humanitarnu organizaciju Dora. I taj cilj u ovom vremenu davanja i odricanja ostvaren je snagom i ljubavi

koja se osjećala tijekom cijele revije. Za djecu Dore nije bilo teško tihom aukcijom prodati haljine te osigurati stipendiju koja će jednome mladom čovjeku omogućiti ulazak u bolji život ili čak izlaz iz teških životnih situacija u kojima se nalaze Dorina djeca. A njima je potrebna pomoć i ljubav svih nas, nesebična i vidljiva na svakome Dorinom studentu ili ponosnome mladom stručnjaku koji je svoju obitelj i budućnost pronašao u Dori. Jer kamo bismo stigli kada bismo zaboravili na ljepotu odricanja i prihvatanja teških životnih situacija?

I tako je ispričana još jedna modna bajka, ali za Doru s ljubavlju, uz sto crvenih ruža i na poseban način - žene za žene. Jer veliku snagu ima čarolija rođena u srcu žene! ■

ENG A fashion show featuring the exclusive creations of designer Katarina Džale was staged in Zagreb on March 8. The proceeds of sales went to the Dora humanitarian society.

“Ponosni smo na vas, članovi folklornih skupina!”

Na festivalu u Heusenstammu nastupilo je petnaest folklornih skupina iz hrvatskih katoličkih misija i zajednica u Njemačkoj i gosti iz Zagreba - KUD “Željezničar”

Napisao i snimio: **Adolf Polegubić**

Jubilarni, 20. hrvatski folklorni festival folklornih skupina iz hrvatskih katoličkih misija (HKM) i zajednica (HKZ) iz Njemačke održan je u subotu 5. ožujka u *Kultur-und Sportzentrum Martinsee* u Heusenstammu kraj Offenbacha, u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta na Majni.

Festivalu je prethodila Služba riječi koju je predvodio delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivica Komadina uz potporu skupine mladih iz HKM Offenbach predvođene pastoralnim referentom u toj misiji Zvonkom Orlovićem i orguljskom pratnjom Kornelije Nikolić. U prigodnom duhovnom poticaju delegat vlč. Komadina izrazio je radost dolaskom folkloraša na molitvu i njegovanje hrvatske kulture i tradicionalnih hrvatskih plesova diljem domovine. “Posebno smo ponosni na vas, članovi folklornih skupina, da i vi takvim

njegovanjem nastojite učvrstiti u svom životu sve ono što su vama vaši roditelji predali kao svetinju, a to žele da i vi prenesete svojoj djeci. I mi u svom srcu nosimo ljubav prema svojoj domovini, a i ljubav prema svojoj vjeri. Neka svaki ovakav susret bude poticaj da čvrsto živimo ukorijenjeni u nadi da je Bog onaj s kojim računamo u svojim životima, da je on onaj koji nas prati na svakom koraku našeg života i da uz njegovu pomoć sigurno možemo svladati svaku oluju i nedaću koju život sa sobom donese.”

TRADICIJA ORGANIZIRANJA FOLKLORNIH FESTIVALA

Drugi dio programa započeo je hrvatskom himnom. U pozdravnoj riječi konzul gerant Generalnog konzulata RH Damir Sabljak istaknuo je kako dugogodišnja tradicija organiziranja hrvatskih folklornih festivala potvrđuje nezamjenjivu ulogu Katoličke crkve u Hrvata u očuvanju hrvatske kulturne baštine, jezika i nacionalne svijesti u Njemačkoj.

“Hrvati su se lako prilagodili njemačkom načinu života jer tom zapadno-europskome kršćanskome civilizacijskom krugu i pripadaju. Integracijom Hrvati nisu zapustili svoj nacionalni identitet, vjeru, jezik i običaje, što i vi, sudionice i sudionici ovog jubilarnog festivala, to potvrđujete.”

Generalni konzul Generalnog konzulata BiH Nikica Džambo je, zahvalivši na pozivu, sudionicima festivala zaželio uspješan nastup.

Prije nego što je svečano otvorio festival, delegat vlč. Komadina je rekao kako će bogatstvo hrvatskog folklora dočarati nastup petnaest hrvatskih folklornih skupina iz hrvatskih misija i zajednica iz Njemačke pjesmom i plesovima iz različitih krajeva domovine. “Ove godine naš festival na poseban način obogaćuju i gosti iz domovine - KUD Željezničar iz Zagreba. Kao i dosadašnjih godina, nastupe folklornih skupina prate članovi prosudbene komisije, ugledni folkloristi i istraživači hrvatskog

folkloru prof. Vidoslav Bagur i rukovoditeljica Odjela za kulturu Hrvatske matice iseljenika prof. Srebrenka Šeravić.

NASTUP FOLKLORNIH SKUPINA

Zatim je slijedio nastup folklornih skupina. Skupina iz HKM Offenbach am Main (umjetnički i glazbeni voditelj Ante Smilović) izvela je bunjevačke plesove; zajedničkim nastupom skupina HKZ Esslingen i HKZ Nürtingen (umjetnički i glazbeni voditelji Draženka Greco Denis Bošnjak) izveli su "Nisam dugo pivala kroz selo" - pjesme i kola iz Slavonije; skupina HKM Frankfurt am Main (umjetnički i glazbeni voditelji Silvia Bosnić i Marijana Lubina) izvela je "Pitaju me iz kojeg san mista" - vrlički dernek; skupina HKŽ Main-Taunus/Hochtaunus (umjetnička i glazbena voditeljica Dražena Brešić) izvela je baranjske plesove; zajedničkim nastupom skupina HKM Essen i HKM Wuppertal (umjetnički i glazbeni voditelj Pišta Babli) izveli su "Savo vodo" - pjesme i plesove slavonske Posavine; skupina HKM Mülheim/Oberhausen (umjetnička i glazbena voditeljica Tanja Ledić Šapina) izvela je hercegovačko kolo iz okolice mjesta Studenci; skupina Stuttgart-Bad Cannstatt (umjetnička i glazbena voditeljica Ivanka Kamenšek) izvela je "Na Ivanje ne radim oranje" - pjesme

Prosudbena komisija:
Vido Bagur i Srebrenka Šeravić

i plesove mađarske Podravine; skupina HKM München (umjetnički i glazbeni voditelji Florian Grubišin, Josipa Ljubičić i Anita Karačić) izvela je vrličko kolo; skupina HKM Düsseldorf (umjetnička i glazbena voditeljica Slavica Pušić) izvela je splet slavonskih kola; skupina HKM Duisburg (umjetnička i glazbena voditeljica Tanja Maleš-Krznar) izvela je poskočicu dubrovačkog primorja; skupina HKM Wiesbaden (umjetnička i glazbena voditeljica Marija Glavaš) izvela je baranjske plesove; skupina HKZ Vaihingen/Enz (umjetnička i glazbena voditeljica Sanja Kamenšek) izvela je "Posavske divane" - pjesme i plesne običaje Bosanske posavine; skupina HKZ Ludwigsburg (umjetnički i glazbeni voditelji Zvonko Mahmet) izvela je prigorske plesove; skupina HKM Nürnberg (umjetnička voditeljica Martina Perković, glazbeni voditelj Damir Kovačić) izvela je baranjske plesove i na kraju skupina HKM Rosenheim (umjetnička i glazbena voditeljica Klaudija Vučić) izvela je "Ražanac" - djevojačko kolo. Nakon nastupa folklornih skupina iz hrvatskih katoličkih misija i zajednica iz Njemačke kao gost je nastupio KUD "Željezničar" iz Zagreba izvedbom pjesama i plesova "Tamo preko Drave" (koreografija Marko Robinić, aranžman Siniša Leopold).

PROSUDBENA KOMISIJA

Profesorica Srebrenka Šeravić pozdravila je okupljene u ime Hrvatske matice iseljenika, a profesor Vidoslav Bagur u ime prosudbene komisije rekao je kako je na ovogodišnji festival odaziv skupina manji u odnosu na prethodne godine. "Trebalo bi ponovno motivirati ljude." Rekao je kako se neke skupine iz hrvatskih misija iz Njemačke javljaju na festivale u Hrvatskoj, a da prethodno ne dođu na ovaj festival u Njemačkoj.

Delegat vlč. Komadina zatim je podijelio predstavnicima skupina zlatne medalje te još jednom svima zahvalio na odazivu. U pratnji skupina bilo je i više svećenika i pastoralnih suradnika i suradnika – redovnica i laika. Članovi prosudbene komisije prof. Bagur i prof. Šeravić iskoristili su priliku pa su razgovarali s predstavnicima skupina o tome što bi trebalo poboljšati da nastup skupina bude još bolji. Program je vodila Kristina Kovačević. Na kraju je priređen zabavni program uz nastup VIS "Domino" iz Nürnberga. ■

ENG The jubilee 20th Croatian Folklore Festival, featuring folklore ensembles from the Croatian Catholic missions of Germany, was staged March 5 in the town of Heusenstamm near Offenbach, with the participation of fifteen folklore ensembles.

Đani svojim glasom očarao publiku

Jednotjedna turneja obuhvaćala je koncerte u Melbourneu, Geelongu, Baitmens Bayu i Sydneyu. Bilo je to prvi put da jedno kulturno-umjetničko društvo sa svojim tamburaškim orkestrom prati toga vrhunskog pjevača, koji slovi za nasljednika legendarnog Vice Vukova

Tekst i snimke: **Stjepan Škratulja**
Snimke: **HKUD "Lado" Geelong**

Prvi put u hrvatskoj zajednici Australije u organizaciji Hrvatskoga kulturno-umjetničkog društva "Lado" iz Geelonga vrhunski pjevač Đani Stipanić uz pratnju tamburaškog orkestra "Lada" iz Geelonga uspješno je završio svoju jednotjednu turneju koja je obuhvaćala koncerte u Melbourneu, Geelongu, Baitmens Bayu i Sydneyu. Bilo je to prvi put da jedno kulturno-umjetničko društvo sa svojim tamburaškim orkestrom prati toga vrhunskog pjevača, koji slovi za nasljednika legendarnog Vice Vukova.

Na koncertima i zabavama Đani Stipanić očarao je publiku svojim glasom te natjerao suze na očima mnogih koji su pratili njegov nastup i pjesmu. Za one ljubitelje glazbe koji se sjećaju Vice Vu-

kova i njegovih pjesama, bilo je to vraćanje u djetinjstvo gotovo pola stoljeća unazad jer je Đani uz maestra Tihoma Zlatića izabrao najbolje pjesme toga vremena, koje su nezaboravne. Glas Đanija Stipanića je poseban na svoj način u odnosu na druge pjevače. On je pobudio emocije s pjesmama iz vremena kad je jugoslavenski režim zbog spominjanja riječi "hrvatski kraj" zaustavio cijelu Vicinu karijeru. U programu je bilo i drugih poznatih zabavnih pjesama te pjesama iz opereta i mjuzikala.

U programu na koncertnim zabavama imao je i svoje omiljene skladbe. Posljednjih šest mjeseci pratio sam članove orkestra u pripremama i mogu reći da su se mladi talentirani svirači tamburica trudili naučiti komplicirane materijale skladbi za program s Đanijem. Zavidljiv sam kako su svi u orkestru upili ljepotu izabrane glazbe te su na svojim tamburicama kao amateri ipak profesionalno izveli sve aranžmane. To je i sam Đani Stipanić spomenuo i poklonio im

se uz maestra Tihomira Zlatića nekoliko puta za vrijeme svih nastupa. To je izvrsno jer će tamburaška glazba imati svoju budućnost. Orkestar je uz obaveze i pripreme za koncert odsvirao i za pjevački ansambl "Lada" u drugom dijelu programa nekoliko pjesama iz naše bogate kulturne baštine, te su isto tako za plesni ansambl odsvirali koreografiju "Plesovi iz Posavine" tamburaškog aranžmana Bože Potočnika, a koreografiju je priredila njegova supruga Anda Potočnik. Dio orkestra i pleše u toj koreografiji te zaslužuje posebnu pohvalu. U programu koncertne zabave sudjelovali su i vokali, njih četvero, koji su posebnim šarmom obogatili pjesme večeri. S Đanijem Stipanićevim nastupila je i mlada pjevačica Antonija Vinić, koja je pokazala talent za uveseljavanje publike omiljenim pjesmama. Ona je sada i član našeg ansambla "Lado" Geelong.

Bilo je na kraju suza, nadasve u očima članova orkestra, a potekla je suza Đaniju i Tihomiru, kao i meni gledajući oduševljenje i zadovoljstvo svih koji su imali udjela u ovim našim koncertima. ■

ENG The Lado Croatian Culture & Arts Society of Geelong hosted a one-week tour of Australia by Croatian singer Đani Stipanić.

Važna spona u očuvanju vjere australskih Hrvata

Svečano misno slavlje u crkvi sv. Augustina u centru Farrer predvodio je canberrski nadbiskup Mark Coleridge u zajedništvu s provincijalom Bosne Srebrene fra Lovrom Gavranom i provincijalom Australije fra Paulom Smithom

Svečano misno slavlje predvodi nadbiskup Coleridge

Blagoslov zavjetnog kipa bl. Alojzija Stepinca

Napisao: **Stipo Karajica**

Hrvatska katolička misija u Canberri - Queanbeyan (1971. - 2011.) proslavila je u subotu 12. veljače ove godine četrdesetu obljetnicu postojanja. Svečano misno slavlje u crkvi sv. Augustina u centru Farrer predvodio je canberrski nadbiskup Mark Coleridge u zajedništvu s provincijalom Bosne Srebrene fra Lovrom Gavranom i provincijalom Australije fra Paulom Smithom i drugim okupljenim svećenicima pristiglim iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i drugih hrvatskih katoličkih centara Sydneya, Melbournea, Wollongonga, Adelaide i Brisbanea s kojima vjernici Canberre njeguju dobrosusjedske i vjerničke odnose.

Prigodom 40. obljetnice Hrvatske katoličke misije u Canberri od 9. do 11. veljače održana je također trodnevna duhovna obnova koju su slavljenjem misa s tematskim propovijedima predvodili fra Stipo Karajica, duhovni pomoćnik u župi sv. Marije Anđeoske u Sesevskoj Sopnici, fra Zoran Mandić, župnik i voditelj svetišta sv. Ive Krstitelja u Podmilačju i fra Janko Ćuro, tajnik Provincije Bosne Srebrene.

Središnjem misnom slavlju uz veliki broj vjernika, od kojih je skupina djece i odraslih bila odjevena u narodne nošnje, nazočili su i veleposlanik Republike Hrvatske u Australiji Vincencije Biuk s obitelji i veleposlanik Bosne i Hercegovine u Australiji Damir Arnaut sa suprugom Sanjom.

Nadbiskupa, goste i okupljene vjernike na početku je pozdravio voditelj HKM Canberra fra Miroslav Mandić, koji je ukratko predstavio povijest djelovanja

Misija u Canberri službeno je osnovana 13. ožujka 1971. i povjerena je redovnicima Franjevačke provincije Bosne Srebrene sa sjedištem u Sarajevu. Prvi voditelj misije bio je fra Mato Bonić od 1970. do 1986. godine. Vođenje misije preuzeo je 1986. godine. Fra Tvrtko Gujić bio je njezin voditelj sve do 2002. kada je vođenje misije preuzeo fra Anto Šimunović i bio voditelj misije sve do 2008. godine kada je dekretom biskupijskih i redovničkih poglavara voditeljem misije sredinom 2008. imenovan fra Miroslav Mandić, koji je i danas vodi. Neko vrijeme u misiji su djelovali i fra Mato Martić, fra Vjeko Tomić i fra Drago Prgomet.

misije u Canberri kao važne sponu u očuvanju vjere, kulture, jezika, baštine Hrvata naseljenih na ovim područjima Australije. Zahvalio je Bogu koji je četrdeset godina pratio hrvatsku zajednicu u Canberri svojim blagoslovom te molio snagu za buduće misijske godine. Također je zahvalio nadbiskupu Coleridgu, kao i cijeloj Nadbiskupiji i domaćoj Crkvi na domaćinskom udomljenju mnogih vjernika doseljenih iz raznih zemalja na ove prostore, te mnogih Hrvata doseljenih iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Nakon mise nadbiskup Coleridge je blagoslovio pred crkvom podignuti zavjetni kip bl. Alojzija Stepinca, rad hrvatskoga akademskog kipara Ante Jurkića.

Pozdrav i zahvalu u ime pastoralnog vijeća nadbiskupu i okupljenim gostima i vjernicima prigodnim riječima izrekao je Drago Turčić. Misno slavlje uveličao je skladnim pjevanjem misijski zbor pod ravnanjem Leopolda Melek. Nakon mise za sve okupljene goste i vjernike upriličen je duhovno-kulturni i zabavni program te zakuska. ■

ENG The Croatian Catholic Mission in Canberra, Australia, celebrated its fortieth anniversary February 12. Canberra Archbishop Mark Coleridge led a festive holy mass at St. Augustine church in Farrer to mark the occasion.

“Blagdan riječi hrvatske” u Stuttgartu

NJEMAČKA - U prostorijama Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Stuttgartu održana je sredinom ožujka svečana akademija pod nazivom “Blagdan riječi hrvatske”. Svečana akademija održava se redovito svake godine između 13. i 17. ožujka, a vezano uz odluku Matice hrvatske iz 1991. godine kojom se obilježava godišnjica Deklaracije o hrvatskome književnom jeziku iz 1967. godine.

Ovogodišnja akademija tematski je bila posvećena radu i djelu hrvatskog pjesnika i emigranta prof. Vjenceslava Čižeka. O njegovu stvaralačkom i emigrantskom životu nazočnima je govorila pjesnikinja Malkica Dugeč, koja je čitala pjesme iz svoje zbirke *Žigice vjere*, posvećene pokojnom Vjenceslavu Čižeku. Pjesnikinja Dugeč istaknula je ulogu Vjenceslava Čižeka u literarnom stvaralaštvu ne samo iseljene Hrvatske, nego i vrijednosti koje imaju njegova djela u hrvatskome literarnom stvaralaštvu uopće. Posebnu vrijednost, rekla je Dugeč, njegova djela imaju s obzirom na uvjete u kojima su stvarana. Totalitarni sustav, čija je žrtva bio Čižek te 12 i pol godina zatvorske torture duboko su mu usadili osjećaj za pravdom i slobodom duha i riječi, koji izviru iz njegovih djela.

Uz gospođu Dugeč u programu su nastupili učitelji hrvatske nastave Branka Kordić i Igor Vručina, koji su s učenicima hrvatske nastave Anom Marijom Rupčić, Lukom Martinovićem,

Zoranom Dvekarom, Kristijanom Lukićem i Stjepanom Bašićem čitali pjesme iz zbirke *Žigice vjere*, te iz djela hrvatskih pjesnika Paje Kanižaja i Drage Ivaniševića. Generalni konzul Ante Cicvarić pozdravio je nazočne naglasivši vrijednosti i značaj Deklaracije o hrvatskome književnom jeziku, njezinu utjecaju na kasnije političke događaje u Hrvatskoj te na samoodređenje i očuvanje nacionalnog identiteta.

“Torquata” – zanimljivo druženje s autoricom

ZAGREB - Fantastični roman *Torquata* s elementima hrvatske povijesti, autorice Iris de Corbavia, predstavljen je 22. ožujka u Profil Megastoreu u Zagrebu. O knjizi su govorili dr. sc. Rebeka Mesarić Žabčić, socijalni demograf Instituta za migracije i na-

rodnosti i autorica Iris De Corbavia. U prostoru kojim dominira knjiga, prepunom ljubitelja dobrog štiva, ali i već dobrih poznavatelja rada Iris de Corbavie, osjećala se fantastična nota *Torquate* i vječnog pokretača života svih nas – ljubavi.

Čitajući knjigu dolazimo do posebno opisanih i dobro obrađenih povijesnih elemenata Krbavske bitke, ali i neobične i vječne ljubavi Eleonore i Frana, glavnih junaka romana. Ta mlada djevojka plemenita roda i njezin od turske sablje stradali vitez – središnje su osobnosti oko kojih se ispreda slojevit priča o životu i smrti, o žudnji i nadi. No, tu započinje fantazija Iris de Corbavie, koja svojim vilenjacima spašava tu povijesnu ljubavnu priču i zapravo oživljava nadu i vjeru u dobro, u ljubav koja pobjeđuje sve. U vremenu u kojem živimo ta iskra dobrote i nade svima nam je potrebna. U tome je posebna ljepota i čar ovog romana – istaknula je Rebeka Mesa-

rić Žabčić. Recenzenti ove fantastične priče koji se mogu pronaći na poleđini izdanja su autori Miljenko Jergović i Hrvoje Hitrec koji su knjigu pozitivno ocijenili.

U svome domu u Opatiji polako završavam novu knjigu, na istom putu fantastike i povijesti. Živim sa svojim patuljcima i vilenjacima, ali događaje vezujem uz stvarne lokalitete u unutrašnjosti lijepe nam Istre – zadovoljno i prilično tajnovito najavila je Iris de Corbavia.

Mlade Dubrovkinje svojim pjevanjem oduševile gradišćanske Hrvate

Uz dubrovački ured HMI-ja, gostovanje Amoretta potpomogli su Veleposlanstvo RH u Beču, Hrvatsko-gradišćansko kulturno društvo u Beču, Hrvatsko kulturno društvo u Željeznom, Društvo "Šuševo Aktiv" i dubrovačko Hrvatsko-austrijsko društvo

Maja Marušić i
Gisela Csenar

Napisala: **Maja Mozara**

U sklopu gostovanja u Austriji i Mađarskoj, od 11. do 13. ožujka, dubrovački djevojački zbor Amorette održao je koncerte u Beču i Gradišću.

Veličanstveni koncert u Beču, organiziran u svečanoj dvorani Kotarskog poglavarstva 4. okruga Wieden, okupio je veliki broj Hrvata i Dubrovčana koji žive u glavnome gradu Austrije. Riječi dobrodošlice i zahvale uputila je Ivana Karanušić iz Veleposlanstva Republike Hrvatske, te pročelnica za kulturu grada Beča.

Mlade Dubrovkinje, zahvaljujući mr. sc. Branki Zaradić, dugogodišnjoj predsjednici Matice hrvatske i profesorici na slavistici u Beču, razgledavale su Beč, njegovu bogatu povijest, kulturu i tradiciju.

Posjetile su i Gradišćanskohrvatski centar koji je smješten u samome središtu grada u kojem Hrvati održavaju mnogobrojne kulturne događaje. Svojedobno je, u organizaciji dubrovačkoga

ureda Matice iseljenika, na tome mjestu upriličena izložba slika dubrovačkih likovnih umjetnika.

Inače, članice ovoga sjajnoga zbora, koje se školuju u dubrovačkoj umjetničkoj školi Luke Sorkočevića, nastupale su i izvan domovine, u SAD-u, Engleskoj i Mađarskoj, ali i na najljepšim dubrovačkim pozornicama u svome gradu. Djevojke je iznjedrio dječji zbor "Anđeli", a vodi ih profesorica Maja Marušić.

Nastup u austrijskom Gradišću, u mjesnoj crkvi u Šuševu (Nebersdorf), oduševio je Gradišćance koji stoljećima žive na području Burgelanda u istočnoj Austriji i susjednim predjelima Mađarske i Slovačke. Posebnosti stoljetnih povijesnih okolnosti omogućile su im da sačuvaju svoju kulturu i jezik, te da na tradiciji hrvatstva razviju vlastitu nacionalnu svijest.

Upriličeno je i druženje u Društvu "Šuševo Aktiv", gdje se pjevalo i sviralo dugo u noć s mladim gradišćanskim Hrvatima. Oni gotovo svake godine posjete Dubrovnik u sklopu svoga edukacijskog programa koji vodi profesorica Gisela Csenar, inače organizatorica austrijskih nastupa zbora Amorette. Gošće iz Hrvatske pjevale su prekrasno i u mjesnoj crkvi u Donjoj Pulji. Amorette su posjetile i Mađarsku gdje su se susrele s Hrvatima mađarskoga Gradišća u gradu Kisegu te posjetile Hrvatsku manjinsku samoupravu. Uz dubrovački ured Hrvatske matice iseljenika, gostovanje Amoretta u Austriji i Mađarskoj potpomogli su Veleposlanstvo RH u Beču, Hrvatsko-gradišćansko kulturno društvo u Beču, Hrvatsko kulturno društvo u Željeznom, Društvo "Šuševo Aktiv" i dubrovačko Hrvatsko-austrijsko društvo. ■

Nastup Amoretta
u Gradišću

ENG The Amorette girls' choir of Dubrovnik staged concerts in Vienna and Gradišće while touring Austria and Hungary from March 11 to 13.

Ususret 25-godišnjem jubileju hrvatskog podučavanja u New Yorku

HKŠ Astoria uporno nastavlja svojim radom s novim naraštajima te svake subote pruža mogućnost učenja hrvatskog jezika, okuplja Hrvate, njihove potomke i hrvatske prijatelje šireći među njima ljubav prema hrvatskoj kulturi i baštini

HKŠ uoči proslave Stepinčeva

Napisala: **Mirjana Šintić Karčić** Snimila: **Lucy McNamara**

Hrvatska katolička škola je dio Hrvatske katoličke misije bl. Ivana Merza u Astoriji pri župi Presvete Krvi Isusove u New Yorku. Misija djeluje od ranih sedamdesetih godina, a škola je utemeljena 1986. godine. Mnogobrojni svećenici, voditelji Hrvatske katoličke misije Astoria, ostavili su trag u zajednici, a izravno u školi svojim pastoralnim radom s djecom i uz djecu.

Mnogi su naraštaji odrasli bogatiji onime što im je pruženo i danas su, kao odrasli ljudi, svjedoci golemog truda i ljubavi za Hrvatsku koja je svladala sve prepreke. Iako je danas život drukčiji, HKŠ Astoria uporno nastavlja svojim radom s novim naraštajima te svake subote pruža mogućnost učenja hrvatskog jezika, okuplja Hrvate, njihove potomke i hrvatske prijate-

lje šireći među njima ljubav prema hrvatskoj kulturi i baštini.

ŠKOLA DANAS

Današnji naraštaji i oni na samom početku rada škole povezuju isti hrvatski korijeni, potreba i želja da ostanu čvrsti, neizbrisani i uvijek prisutni svojim djelima na širem području grada New Yorka.

Ove školske godine bili smo ugodno iznenađeni velikim odazivom mladih obitelji, s djecom od 3 do 5 godina, a vjerujemo kako će se to ponoviti i sljedeće školske godine. Prihvaćamo ovu činjenicu širom otvorenih ruku i već sada polako razmišljamo o budućnosti.

U posljednje tri godine grupa od desetak dobrovoljaca uspješno podučava djecu, a među njima ima nekoliko prosvjetnih radnika, zainteresiranih roditelja i mladih koji su i sami jednom pohađali HKŠ.

Djeca su najprije podijeljena u

Radionica za Internacionalni dan kruha

skupine po dobi, a zatim prema znanju hrvatskog jezika.

Služimo se udžbenicima Vinka Grubišića i fra Ljube Krašića Hrvatski jezik 1 i 2. Od izdavačke kuće Profila dobili smo lijepu i vrijednu donaciju knjiga, među kojima udžbenike i radne bilježnice Prvi koraci 1 i 2 te Glazbene škrinje 1, 2 i 3. Također se koristimo sadržajima stranica učitelja razredne nastave koje nam daju ideje i potiču na stvaranje vlastitih radnih listića. Uz sve navedeno koristimo se i časopisom Smibom u izdanju Školske knjige, u kojemu nalazimo prigodne i jednostavne tekstove.

Bez obzira na to koja tema se obrađuje, svaki nastavni sat ima istu strukturu: razgovor, čitanje i pisanje te učenje novih riječi, polazeći od dječjeg iskustva u promatranju svijeta.

Imamo određene 33 radne subote. Rad uz udžbenike i teme koje se određuju uglavnom je povezan s kalendarskim događajima, a oni idu redom ovako: druženje na početku školske godine, Columbus Day Parade, izlet na farmu i branje jabuka, jesen, Internacionalni dan kruha, Svi sveti i Dušni dan, Dan zahvalnosti, moja obitelj, sv. Nikola i sv. Lucija, Božić, Nova godina, zima, kardinal Stepinac, Valentinovo, natječaj Zlatna ribica, Hrvatski dječji festival NY, proljeće, Veliki petak i bojenje jaja, Cvjetnica, Uskrs, Majčin dan, bl. Ivan Merz, domovina Hrvatska, sv. Antun, izlet na kraju školske godine.

U program sa starijom djecom uključeni su povijest i zemljopis.

DODATNI SADRŽAJI

Zahvaljujući današnjoj tehnologiji rad škole je uvelike olakšan. Korištenjem Interneta otvoren je svijet koji nekada nije postojao, a HRT, čiji program prati skoro svaka hrvatska obitelj u New Yorku, dodatno pridonosi izloženosti hrvatskome jeziku i učenju o domovini.

Česta putovanja i boravak u Hrvatskoj najbolja su škola za djecu, a puno nam je značila organizirana suradnja s domovinom tijekom triju godina kada je Hrvatska matica iseljenika provela program Hrvatski dani za djecu, mlade i učitelje. Tada su učenici i učitelji dobili nove poticaje za rad, a to iskustvo i danas međusobno dijelimo. Novi projekt HMI-ja, mrežna stranica hrID Hrvatski izvan domovine, čiji je sadržaj isključivo namijenjen svima nama koji smo uključeni u rad hrvatskih škola u inozemstvu, od učitelja i roditelja do djece, koristit će nam uvelike u radu.

VAŽNA OBLJETNICA

Krajem ove školske godine HKŠ Astoria slavi 25 godina svoga postojanja. Kada bi se zbrajala imena, lista dobrovoljaca koji su uložili svoje vrijeme, znanje i trud u uspješan rad i napredak škole bila bi dugačka. Svatko je na svoj način ostavio vlastiti pečat i dio sebe. Upornost i nastojanje svih pojedinaca, od učitelja i roditelja do same djece, glavni je temelj na kojem se godinama gradila i vodila Hrvatska katolička škola u Astoriji.

Istodobno to je izazov i poziv novim naraštajima da se pridruže i nastave rad u školi. Djeca su knjiga koju pišemo, djeca su naša budućnost. ■

ENG The Croatian Catholic School attached to the Blessed Ivan Merz Croatian Catholic Mission in Astoria in New York's Most Holy Blood of Jesus parish will soon celebrate its 25th anniversary.

ISELJENIČKE VIJESTI

USPJEH HRVATSKOGA ZNANSTVENIKA NENADA BANA

ŠVICARSKA - Hrvatski znanstvenik Nenad Ban, profesor na uglednom ETH (Švicarski federalni tehnološki institut) u Zürichu, proteklih dana postigao je rijedak uspjeh u svijetu znanosti. Banova skupina objavila je u posljednja dva broja

Sciencea, koji je uz Nature vodeći svjetski znanstveni časopis, dvije studije za koji upućeni kažu da imaju težinu Nobelove nagrade. Riječ je o istraživanjima ribosoma, staničnih tvornica proteina, u višim organizmima. Iako je riječ o fundamentalnim istraživanjima, Banova otkrića u budućnosti mogla bi se koristiti u razvoju novih lijekova. Zagrepčanin Nenad Ban (44) diplomirao je biologiju na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu, a doktorirao na Sveučilištu California u Riversideu.

UMRO FRA BRUNO RASPUDIĆ

SAD - U Chicagu, u 94. godini života, 26. veljače preminuo je fra Bruno (Grgo) Raspudić, član Hrvatske franjevačke kustodije sv. Obitelji u Americi i Kanadi. U SAD je došao 3. kolovoza 1957. godine. Bio je najprije na službi u rezidenciji sv. Franje u Gulf Breezeu, FL (1957. – 1959.). Pastoralno je djelovao u župi sv. Ćirila i Metoda u New Yorku (1959. – 1963.) kao župni pomoćnik. Ponovno se vratio 1963. godine u rezidenciju sv. Franje, a već sljedeće godine imenovan je župnikom župe Presvetog Trojstva u Ambbridgeu, PA. Zatim je imenovan predsjednikom franjevačke rezidencije u Beaver Fallsu, PA (1965. – 1973.), kratko je opet bio župnik u Sharonu (1973. – 1974.) te ponovno predsjednik te rezidencije (1974. – 1979.). Proveo je dvanaest godina kao župnik u Monessenu, PA (1979. – 1991.) i ponovno još pet godina kao predsjednik rezidencije u Beaver Fallsu, PA (1991. – 1996.). Godine 1996. došao je u matični samostan sv. Ante u Chicagu u mirovinu. Pogreb i misa zadušnica održani su u hrvatskoj crkvi sv. Jeronima u Chicagu.

“Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih hrvata”

ZAGREB - Iznimno vrijedno i cjelovito djelo “Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata” dr. Matije Evetovića predstavljena je 4. ožujka u Zagrebu u dvorani Matice hrvatske. O knjizi su govorili dr. sc. Sanja Vulić, docentica Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, direktor NIU Hrvatska riječ iz Subotice Ivan Karan i urednik nakladničke djelatnosti NIU Hrvatska riječ Milovan Miković.

Tom prigodom dr. Sanja Vulić ustvrdila je kako je velika i neprocjenjiva šteta za Hrvate u Bačkoj što ova knjiga nije objavljena kada je i dovršena 1941. go-

dine, nego je dugo ostala u rukopisu i daleko od očiju javnosti. Bez sumnje bi odigrala važnu ulogu u jačanju nacionalne svijesti Hrvata u Bačkoj. Slijedom toga, danas ne bi bilo Bunjevaca-nehrvata ili bi njihov broj bio zanemariv. Nakon čitanja ovoga djela, svaka rasprava o bunjevačkome nacionalnom identitetu postaje besmislena. Osobita vrijednost istraživačkoga rada dr. Matije Evetovića vidi se u navedenim mnogobrojnim pisanim dokumentima, arhivskim izvorima i literaturi. Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata je stoga prava riznica dragocjenih spoznaja o velikim hrvatskim rodoljubima iz redova bunjevačkih Hrvata te mnogobrojnim kulturnim društvima, ustanovama i događajima važnim za nacionalni identitet Hrvata na tim prostorima.

Ivan Karan istaknuo je važnost osnivanja NIH Hrvatska riječ kao prve profesionalne ustanove Hrvata koja je u desetak godina svoga postojanja tiskala mnogobrojne knjige hrvatskih autora. Milovan Miković smatra ovo djelo dosadašnjim najvažnijim izdanjem nakladnika jer je knjiga u vrijeme dovršetka obuhvaćala

svu znanstvenu spoznaju o Hrvatima u Podunavlju i stoga danas predstavlja nezaobilazno djelo kojim su Hrvati predstavljeni samima sebi i drugima. (Marija Hećimović)

OTVORENA HRVATSKA KNJIŽNICA “LJUDEVIT GAJ” U TIVTU

CRNA GORA - Nevladina organizacija Hrvatska krovna udruga “Dux Croatorum” otvorila je 29. ožujka hrvatsku knjižnicu “Ljudevit Gaj” u prostorijama Radio Duxa u Donjoj Lastvi. Knjižnicu je otvorio generalni konzul RH u Crnoj Gori Božo Vodopija. Prisut-

ne je pozdravio predsjednik udruge Zvonimir Deković koji je rekao da knjižnica raspolaže s 3.500 knjiga koje su uglavnom donirali građani. Ovom prigodom promovirano je reprint izdanje knjige “Počast narodnim žrtvama” (prijenos kostiju Mate Brničevića), koji je strijeljan nakon pobune mornara u Boki kotorskoj 1918. godine na austrougarskim brodovima. Nakladnik knjige je Hrvatska krovna udruga “Dux Croatorum”, a uvod i pripremu načinio je profesor povjesničar Tonko Barčot. O knjizi su govorili: povjesničar i književnik Đuro Vidmarović, kao i magistar književnosti Miomir Abović. Knjižnica “Ljudevit Gaj” postojala je od 1935. do 1941. kada je zatvorena. Prva čitaonica na teritoriju Općine Tivat osnovana je 1899. godine u Donjoj Lastvi pod nazivom “Hrvatska čitaonica”.

LIJEPOM NAŠOM PRVI PUT U MARIBORU

SLOVENIJA – U povodu 20 godina Hrvatskoga kulturnog društva u Mariboru održano je 10. ožujka u dvorani Tabor javno snimanje emisije Hrvatske radiotelevizije “Lijepom našom”, javlja predsjednik društva Josip Kelemen. Sudionici u organizaciji emisije su HTV, MO Maribor i Hrvatsko kulturno društvo u Mariboru. U emisiji su nastupila eminentna imena hrvatske i slovenske zabavne i narodne glazbe te slovenska i hrvatska kulturno-umjetnička društva iz Slovenije. To je prva emisija “Lijepom našom” koju HTV organizira u Sloveniji. Emisija, osim što obilježava 20 godina Hrvatskoga kulturnog društva u Mariboru, ima cilj promovirati Maribor, njegovu kulturu, tradiciju, turizam i događaje u Mariboru, kao i prijateljske odnose među slovenskim i hrvatskim narodom.

KNJIŽEVNO PRELO U SUBOTICI

SRBIJA - Popularno Književno prelo, na kojemu se okuplja mnogobrojna publika, održano je 2. ožujka u organizaciji Hrvatske čitaonice u velikoj dvorani Hrvatskoga kulturnog centra “Bunjevačko kolo” u Subotici. Ova nesvakidašnja književna večer, ili okupljanje pod pokladnim nazivom “prelo”, bila je u znaku predstavljanja prošlogodišnje naklade Hrvatske čitaonice i premijere u izvedbi glumaca Male scene Hrvatske čitaonice. Predsjednica Hrvatske čitaonice Bernadica Ivanković u obraćanju publici podsjetila je kako je ovo peto ovakvo “prelo” koje na stolu ima hranu za dušu: knjigu i riječ. U ovom programu sudjelovali su recitatori, glumci, tamburaši i pjevači, te je tako na različite umjetničke načine predstavljena nakladnička produkcija Hrvatske čitaonice.

“Djelati za dobro svojega malog naroda”

Prvi predsjednik Društva bio je Feri Pajrić, a slijedili su Vince Hergović, dr. Matilda Bölcs i Marija Pilšić, a od lani predsjednik DGHU-a je ravnatelj izdavačke kuće Croatice u Budimpešti Csaba Horvat

Tekst i snimke: **Petar Tyran** (Hrvatske novine)

“**D**ruštvo gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj” (DGHU) proslavilo je nedavno u Sambotelu svoju 20. obljetnicu postojanja. Prvi predsjednik Društva bio je Feri Pajrić, a slijedili su Vince Hergović, dr. Matilda Bölcs i Marija Pilšić, a od lani predsjednik DGHU-a je ravnatelj izdavačke kuće Croatice u Budimpešti Csaba Horvat.

- Iza 20 ljet DGHU-a krije se povijest upornoga, predanoga i nadasve ne-sebičnoga djela skupine ljudi ki su u pravom i punom smislu riči djelali za dobro svojega maloga naroda i u korist građenja njegovih odnosev širom svita. Ljudi koji su upravo tada osnovali društvo prihvatili su se teške i odgovorne zadatke. Nisam siguran jesu li i sami bili svisni težine posla što su ga preuzeli. No, bilo kako bilo, djelali su dobro i učinili su puno. I na tom im triba zahvaliti – rekao je Csaba Horvat te naglasio - Pozivam sve gradišćanske Hrvate u Mađarskoj i izvan naših granica na suradnju, da se organizira jedna velika civilna udruga ka pokriva Austriju, Češku, Slovačku i Ugarsku. Smatram međutim potribnim reći da glavne zadatke u tom pogledu ostaju

Nastup parova u narodnim nošnjama iz raznih hrvatskih sela mađarskog Gradišća

na nami. Mislim na slogu u zajedničkom djelu, na određivanje jasnih i provedivih ciljev, na dobru suradnju s tijeli lokalne samouprave odnosno tijel državne vlasti kao i na suradnju s udrugami drugih nacionalnih manjin i hrvatskoga naroda. Dosadašnji uspjesi i današnje okolnosti u ki se moremo kao manjina slobodno razvijati daju nam čvrsti temelj za budući život. Triba istaknuti da sam optimist našega opstanka.

U svom obraćanju pozdrave Hrvati i Hrvaticama iz svih hrvatskih sela u Ugarskoj, kao i gostima iz Austrije i Slovačke, uputio je Ferenc Kovács, predsjednik Željezne županije te Željko Kardoš, predsjednik Skupštine Sisačko-moslavačke županije. Nadalje, skup su pozdravili dr. Stanko Horvat, predsjednik Hrvatskoga kulturnog društva iz Željeznog, mr. Zlatka Gieler, predsjednica Znanstvenoga instituta gradišćanskih Hrvata iz Trajštofa, načelnici i manjinski zastupnici Feri Grubić iz Koljnofa i Štefan Krizmanić iz Hrvatskog Židana. Dugogodišnji tajnik DGHU-a Geza Völgyi st., izložio je povijest Društva u proteklih 20 godina. András Handler pročitao je uspomene prvoga predsjednika Ferija Paj-

rića, koji zbog zdravstvenih razloga nije mogao nazočiti na proslavi.

U kulturnom programu prikazan je šarolik program koji su izvele razne hrvatske udruge: zbor “Đurđice” iz Sambotela, kazališna grupa “Petrovo Selo”, tamburaški sastav “Koprive” iz Petrova Sela, klapa “Golubice” iz Koljnofa, te plesna koreografija u kojoj je nastupao po jedan par iz svakoga gradišćanskohrvatskog sela u Mađarskoj. Nastupili su i tamburaši iz Unde, a jedan od vrhunaca priredbe bio je prikaz dolnjopuljanskoga kola, u koreografiji Jelke Perušić te u izvedbi folklorša iz svih hrvatskih sela ugarskoga Gradišća — pod vodstvom Štefana Kolosara.

Povijest DGHU-a prikazana je i prigodnom izložbom koju su postavili dr. Sándor Horvat i András Handler, uz pomoć Timeje Horvat. Izložbu je otvorio András Handler, a tom prigodom pozdravnim govorom obratio se drugi tajnik Veleposlanstva RH u Budimpešti Boris Golubičić. ■

ENG The Gradišće Croatian Association of Hungary recently celebrated its 20th anniversary with a folklore review and exhibition showcasing the association's history.

“Voljela bih da svi Hrvati znaju da postoji naše društvo”

DHKSS ima četrdesetak aktivnih članova, pripadnika trećeg i četvrtog naraštaja hrvatskih iseljenika većinom iz Buenos Airesa i okolice, no ima i studenata koji dolaze iz udaljenih mjesta Argentine

Druženje na plaži

Napisala: **Srebrenka Šeravić**
Snimke: **Nataša Duić**

Nedavno je u Hrvatsku maticu iseljenika pristigao e-mail koji je poslala Nataša Duić, studentica iz Buenos Airesa, unuka naših hrvatskih iseljenika koje je povijesna sudbina odvela u tu daleku zemlju. Natašu i njezina brata Christiana upoznali smo ovdje, u Hrvatskoj, prije gotovo dvije godine kada je to dvoje mladih ljudi došlo u domovinu svojih predaka

naučiti hrvatski jezik i kulturu. Kao stipendisti Hrvatske matice iseljenika pohađali su tada Ljetnu školu hrvatskoga folklora i osvojili sve sudionike svojom ljubavlju prema Hrvatskoj, njezinoj tradicijskoj kulturi, pjesmama, plesovima i glazbalima, a posebice svojom marljivošću i ljubaznošću. Nataša i Christian prošle godine vratili su se u Argentinu, obogaćeni novim iskustvima i s velikom željom da pridonesu očuvanju spona između hrvatske zajednice u Argentini i domovine.

DHKSS OSNOVAN JE 1960.

U svome e-mailu Nataša kaže: “Danas sam bila s našim fratrom Josom Peranićem. On je direktor središta “Svetog Nikole Tavelića” koji mi posjećujemo. Kao i svakoga mjeseca dao mi je da pročitam Maticu i pomislila sam kako bi bilo lijepo da objavite nešto o našem Društvu hrvatskih katoličkih sveučilištaraca i srednjoškolaca. Voljela bih da svi Hrvati znaju da postoji društvo mladih u Buenos Airesu, da vide što mi radimo i kako volimo Hrvatsku iako većina članova društva nikada nije bila u Hrvatskoj.”

Proslava 50 obljetnice Društva

Folkloristi ponosno pokazuju hrvatske narodne nošnje

Hrvatski franjevac, fra Bonifacije Perović, osnovao je 1960. godine u Hrvatskome katoličkom središtu "Sv. Nikola Tavelić" u Buenos Airesu Društvo hrvatskih katoličkih sveučilištaraca i srednjoškolaca (DHKSS), okupivši tada znatan broj akademski obrazovanih pripadnika drugog naraštaja hrvatskih iseljenika s namjerom da uz duhovne vrijednosti njeguju kulturu i nacionalni identitet. Ubrzo je novoosnovano društvo steklo značajan ugled u hrvatskoj zajednici u Argentini, ali i izvan nje. Danas, pedeset godina kasnije, DHKSS ima četrdesetak aktivnih članova, pripadnika trećeg i četvrtog naraštaja hrvatskih iseljenika većinom iz Buenos Airesa i okolice, no ima i studenata koji dolaze iz udaljenih mjesta Argentine. Nataša nam piše: "Sadašnji DHKSS sastoji se od mladih u dobi između 13 i 30 godina – mi smo unučad Hrvata. Naši djedovi i bake naučili su nas voljeti Hrvatsku i poštovati hrvatsku tradiciju i običaje. Bez obzira na to što gotovo nitko od nas nije nikada bio u Hrvatskoj, mi se osjećamo Hrvatima i jako je volimo."

OSJEĆAJ PRIPADNOSTI HRVATSKOJ ZAJEDNICI

U sklopu Društva djeluje i folklorna skupina "Proljeće" o kojoj Nataša kaže: "Nastupali smo po cijeloj Argentini. Bez obzira na to što nemamo prave narodne nošnje i nemamo tamburaše koji sviraju uživo, jako se trudimo predstaviti hrvatsku tradicijsku kulturu najtočnije što možemo. Kad plešemo, mi osjećamo Hrvatsku." Uz hrvatski folklor, hrvatski sveučilištarci i srednjoškolci u Buenos Airesu imaju i pjevački zbor, tamburašku sekciju, rock sastav, ali i organizirani kamp tijekom praznika u Bahia San Bla-

Naše nogometaše uvijek prate vatrene navijačice

Nogometaši poslije utakmice

Uz ovako vesele kuhare pizza mora uspjeti

su, na koji su posebno ponosni. U tome malom selu udaljenom gotovo tisuću kilometara od Buenos Airesa svake godine se okupljaju mladi članovi DHKSS-a. Predvođeni svojim fratrom, vrijeme provode u zajedničkoj molitvi, raznim radnim aktivnostima, športu, ribarenju, plivanju i veselom druženju. Zajedničkim radom puno toga su sagradili, posadili stabla, uredili vrt. No, što je najvažnije, boravak u kampu pružio im je mogućnost za bolje upoznavanje i snaženje osjećaja pripadnosti hrvatskoj zajednici.

Nedavno je, krajem prošle godine, DHKSS proslavio 50. obljetnicu osnutka i 30. obljetnicu rada folklorne skupine

"Proljeće" svečanom priredbom u Kulturnom centru Munro u Buenos Airesu na kojoj su nastupila čak četiri naraštaja članova ovoga društva i mnogobrojni gosti i prijatelji Društva. Zahvaljujući fra Josipu Peraniću, hrvatskoj mladeži koja poput Nataše Duić njeguje svoj katolički i hrvatski identitet, njihovim roditeljima, djedovima i bakama koji ih u tome podupiru, uvjereni smo da je pred Društvom hrvatskih katoličkih sveučilištaraca i srednjoškolaca u Buenos Airesu lijepa i plodna budućnost. Mi u domovini želimo im još puno uspješnih godina u promicanju hrvatskoga jezika, kulture i običaja! ■

ENG The Society of Croatian Catholic University Students and Secondary School Students of Buenos Aires was founded in 1960 by the Croatian Franciscan Friar Bonifacije Perović at the St. Nikola Tavelić Croatian Catholic Centre.

Hrvatsku kulturnu baštinu prenose na buduće naraštaje

U svojim pozdravnim govorima predsjednik HBZ-a Luketich istaknuo je činjenicu da u dvorani Doma vidi dosta mladih i talentiranih tamburaša, koji s puno umijeća i ljubavi predvode svoje zborove

TZ "St. George" iz Cokeburga za vrijeme nastupa

Gosti večeri Tamburaški zbor "Zlatni pajdaši"

Napisao i snimio: **Franjo Bertović**

Lijepu i nezaboravnu večer proveli smo u prepunoj dvorani Hrvatskoga narodnog doma u kanadskom Hamiltonu (Ontario), u subotu 5. ožujka ove godine. Tamburaški zbor "Hrvatsko srce" održao je kulturni skup vrijedan divljenja i pohvala. Mnogobrojni tamburaši, predvođeni mladim i darovitim glazbenicima Joeom Vlaši-

ćem i Dannyjem Boićem te gosti večeri: "St. George" tamburica iz Cokeburga, Pennsylvania, pod ravnanjem Marlene Luketich-Kochis i Dana Kochisa, i Tamburaški zbor "Zlatni pajdaši" crkve sv. Križa iz Hamiltona s glazbenim direktorom Michaelom Šavorom, svojom svirkom, pjesmom i ljubavlju osvježili su korijene hrvatske kulturne baštine i istaknuli hrvatsku ljubav i ponos na narod od kojeg su potekli.

ČUVANJE NAŠEGA KULTURNOG BLAGA

Proslavu hrvatske kulturne baštine obogatio je i Folklorni ansambl "Hrvatski korijeni" iz St. Thomasa u Ontariju koji nije nastupio na pozornici, ali je nazočnošću u dvorani podržao izvođače i prijatelje. Naime, sva ova četiri kulturno-umjetnička društva veže višegodišnja prijateljska suradnja, zajednička ljubav i draga obveza čuvanja našega kulturnog blaga i prenošenja tih kulturnih vrednota na sadašnje i buduće naraštaje. Ta strast i ponos bili su očiti u dvorani Hrvatskog

doma, a pretapali su se u obiteljsko zajedništvo koje Hrvatska bratska zajednica i njezin glavni predsjednik Bernard Luketich već godinama promiču. Luketich je svoje tamburaše iz Cokeburga i Pennsylvanije osobno predvodio, ne skrivajući oduševljenje, pomno prateći događaje na pozornici, a sudjelovao je u programu zajedno sa svojom djecom, unucima i članovima Glavne uprave Zajednice.

Sa slavnim tamburaškim zborom iz Cokeburga doputovali su i visoki dužnosnici HBZ-a: glavni tajnik/blagajnik Edward W. Pazo, druga potpredsjednica Zajednice Bernadette Luketich-Sikaras, predsjednik Nadzornog odbora George Pavlečić, član Nadzornog odbora Donald Langefeld, a pridružili su im se i odborници Zajednice iz Ontarija: predsjednik Glavne porote HBZ-a Franjo Bertović, članica Glavne porote Maryann Boljkovac te predsjednik Ontarijske federacije odsjeka HBZ-a Ladislav Meze. Tako velika delegacija i izaslanstvo HBZ-a nedvojbeno ističe važnost ovoga kulturnog događaja odnosno Zimske tamburaške

Glavni tajnik/
blagajnik HBZ
Pazo srdačno je
čestitao muzičkom
direktoru Danny
Boiću na odličnoj
priredbi

fešte u Hamiltonu i slavlja tamburaške glazbe i pjesme na ovome sjevernoameričkom kontinentu. U pozdravnim govorima ovome kulturnom skupu, predsjednik Luketich i tajnik/blagajnik Pazo istaknuli su oduševljenje i činjenicu da u dvorani Doma vide dosta mladih i talentiranih tamburaša, koji iako su rođeni ovdje, odgovorno i s puno umijeća i ljubavi predvode svoje zborove te okupljaju djecu, mladež i odrasle kako bi tu doista bogatu kulturnu baštinu očuvali i prenijeli u nasljeđe sljedećim naraštajima.

ODANOST HRVATSKOJ KUHINJI

U koncertnom dijelu smjenjivali su se spomenuti zborovi, ali i starije te novije pjesme tamburaške glazbe. Za ples i razonodu bio je zadužen tamburaški sastav "Seoski lopovi" iz Hamiltona na čelu s uglednim glazbenikom i učiteljem tamburice Michaelom Loncarichem, koji je s puno umijeća i energije držao plesni podij popunjen razdraganim plesačima i folklorasima.

Program je vodio Ivan Lukšić, predsjednik Hrvatskoga narodnog doma, na hrvatskom i engleskom jeziku te se brinuo, zajedno sa svojim tamburašima,

Gosti iz St. Thomasa, Ontarioa F.A. "Hrvatski korijeni" sa osobitom pozornoscju pratili su "Feštu"

da nam svima bude ugodno i udobno. Hrvatsko srce krasi i odanost hrvatskoj kuhinji pa je sve bilo pripremljeno i posluženo prema našim starim pučkim obi-

čajima što nam je godilo, posebno pred našim kanadskim i američkim prijateljima s kojima smo se družili te predivne večeri. ■

ENG The Hrvatsko srce (Croatian Heart) tamburitza ensemble of Hamilton in Canada staged a culture event before a packed Croatian National Hall with the participation of tamburitza orchestras from across Canada and the USA.

ISELJENIČKE VIJESTI

GODIŠNJA SKUPŠTINA HRVATSKOGA KULTURNOG KLUBA U ŠVICARSKOJ

ŠVICARSKA - U prostorijama Hrvatskog instituta u Riedenu kraj Badena Hrvatski kulturni klub održao je svoju devetu godišnju skupštinu. Skupština je kao obič-

no protekla u prijateljskom i harmoničnom ozračju. U izvješćima se moglo čuti da je Klub u prošloj godini svoj niz uobičajenih priredaba započeo već 19. ožujka, kad je zajedno s Hrvatskim humanitarnim forumom organiziran uspješan klavirski koncert Ivana Horvatića. I u 2010. godini izdana su dva broja Libre - 27 i 28. Broj 27 izašao je do Dana državnosti, 25. lipnja, pa je mogao biti promoviran na prigodnom domjenku u Veleposlanstvu RH u Muriju. U Upravni odbor izabrani su Zlata-Marija König, Vesna Polić Foglar, Željka Bratoljić-Melkay, Marica Čičić-Ilić, Lera Tomasić-Stančeva, Gorana Nydegger-Barac i Iris Grandić Smokvina. Revizori su Ana Števanja-Macan i Stjepan Drozdek-Irniger.

KONFERENCIJA ONTARIJSKE FEDERACIJE HBZ-a

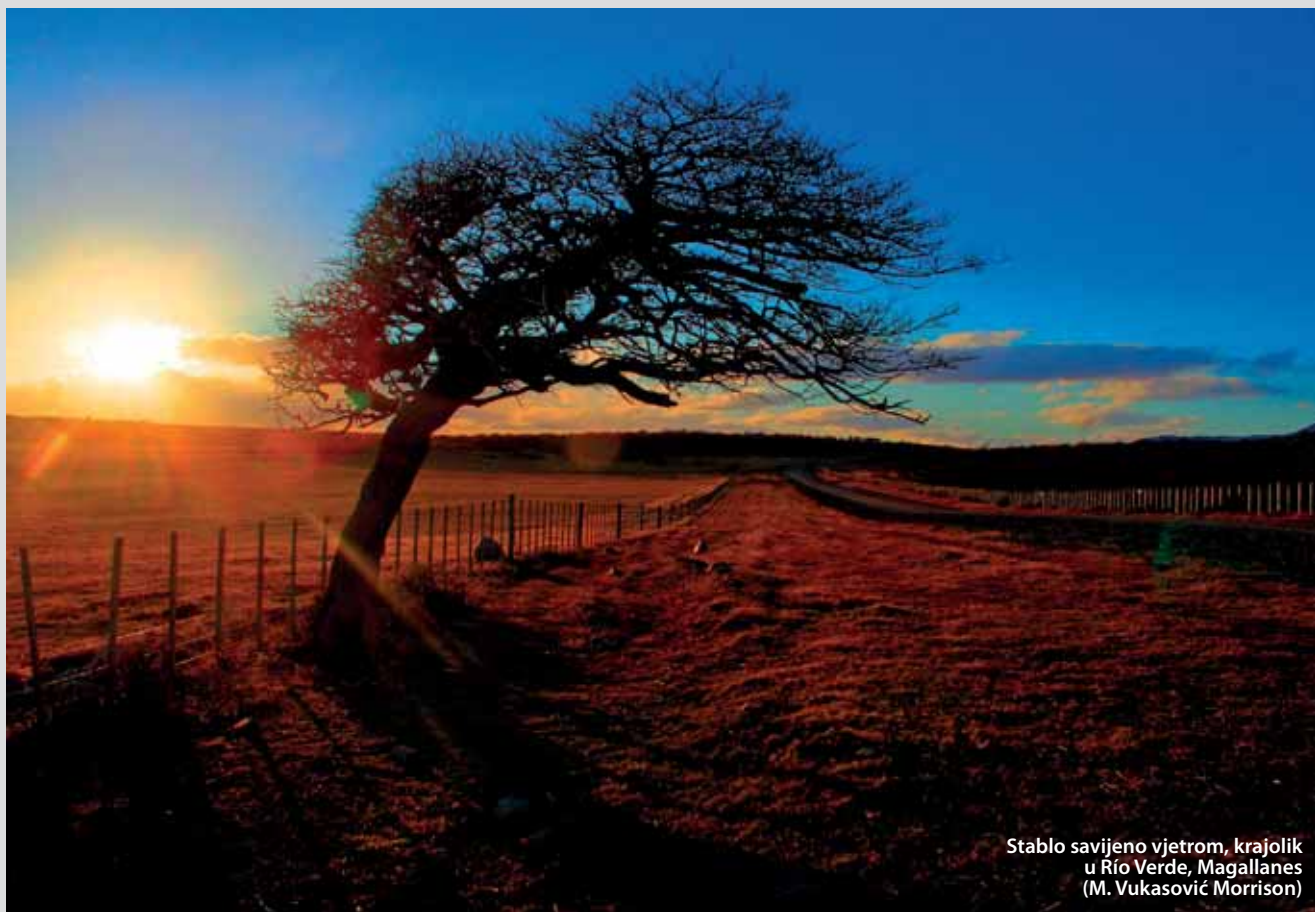

KANADA - Potkraj ožujka održana je 38. godišnja konferencija Ontarijske federacije odsjeka Hrvatske bratske zajednice. Konferencija je održana u prostorijama Hrvatskoga narodnog doma na Barton ulici

uz nazočnost 12 odsjeka Zajednice iz kanadske provincije Ontarija, koje je zastupalo 24 delegata te članovi Nadzornog i Izvršnog odbora na čelu s predsjednikom Federacije Ladislavom Mezom. Konferencija je na početku minutom šutnje odala priznanje i počast svim pokojnim odbornicima Federacije, a zatim prihvatila i raspravljala o svim izvješćima koje je podnijelo vodstvo. Gotovo svi su se složili da Federacija dobro posluje i da treba nastaviti sa svojim aktivnostima i zacrtanim putem. Tako dobar rad podržali su i svi delegati te su aklamacijom izabrali sve odbornike za još jedno mandatsko razdoblje od dvije godine.

Njihove fotografije pričaju o Hrvatima u Patagoniji

Iako su obojica rođena u istom gradu Punta Arenasu, i iako imaju vrlo slične interese, sudbina ih je spojila tek u njima dalekoj Hrvatskoj. Naime, obojica su u jesen prošle godine došli s namjerom da upoznaju zemlju svojih predaka

Stablo savijeno vjetrom, krajolik u Río Verde, Magallanes (M. Vukasović Morrison)

Napisao: **Hrvoje Salopek** Snimke: **J. Subiabre Matiacha; M. Vukasović Morrison**

U prošlom broju Matice pisali smo kako je u HMI-ju otvorena izložba fotografija "Sjeme rasuto vjetrom" dvojice mladih Čileanaca hrvatskih korijena Jorgea Subiabre Matiacha (35 godina) i Mirka Vukasovića Morrisona (26 godina). Kako je riječ o vrlo zanimljivim osobama, iz više aspekata, zamolili smo ih za razgovor.

Iako su obojica rođena u istom gradu Punta Arenasu, i iako imaju vrlo slične interese, sudbina ih je spojila tek u njima dalekoj Hrvatskoj. Naime, obojica su u jesen prošle godine došli u Hrvatsku, s namjerom da upoznaju zemlju svojih predaka. "Upoznali smo se na jednoj zabavi u Studentskom domu "Stjepan Radić" gdje sam smješten otkako u Zagrebu studiram Croaticum", priča nam Mirko koji pohađa spomenuti tečaj hrvatskog jezika. "Vrlo brzo smo utvrdili kako imamo puno zajedničkog, a začudo, morali

smo otići čak na drugi kraj svijeta kako bismo se upoznali." Obojica su zaljubljenici u fotografranje i da stvar bude još zanimljivija obojica su najčešće snimali na istim lokacijama.

NAJUDALJENIJA MJESTA JUŽNOG ČILEA

"U meni se iznenada probudio interes za hrvatskim podrijetlom, prema kojem sam do tada bio indiferentan", priča Jorge i dodaje: "Počeo sam obilaziti ljude hrvatskih korijena, ispitujući ih o

Most Yelcho, pokrajina
Aysén, Patagonija (M.
Vukasović Morrison)

njihovim životnim pričama i njihovim precima. Ujedno sam ih fotografirao. Došlo je do svojevrstne lančane reakcije. Svaki od mojih sugovornika predložio mi je nekoga novog za razgovor. Na taj način sam proputovao cijelu Patagoniju, obilazeći najudaljenija mjesta, kako bih susreo nekog od tamošnjih rijetkih Hrvata.”

Naš drugi sugovornik Mirko kao zaljubljenik u prirodu Patagonije također je obilazio tu veličanstvenu i divlju regiju južnog Čilea tragajući za motivima krajolika, prirodnih fenomena, zalascima sunca koje je ovjekovječio svojim fotoaparatom. “Kad sam vidio Mirkove slike zaključio sam da one odlično nadopunjuju moje snimke. Drugim riječima, Mirko je snimao na istim lokacijama ono što ja nisam, on prirodu i krajolike - ja osobe. Logično nam se nametnula zamisao da snimke ujedinitimo i po mogućnosti pokažemo javnosti. Zahvaljujući Matici našu zamisao smo brzo ostvarili i postavili izložbu ovdje u vašem holu”, priča Jorge i naglašava kako su obojica iznimno zadovoljni s izložbom, pogotovo sa svečanim otvorenjem koje je okupilo mnogobrojnu publiku.

Berislav Adolfo Brstilo Hansen,
stočar, posjed Draga (1916.), Ognjena
Zemlja (J. Subiabre Matiacha)

Jorge Subiabre Matiacha: Grafički dizajner, fotograf i pisac. Svoju prvu priču napisao je u časopisu *World Wide School*, Auckland, Novi Zeland, u zimi 2008. godine. Njegova prva izložba fotografija, u veljači 2009. pod nazivom “Jesen u gradu jedara”, sadržavala je dvadeset slika Aucklanda, Novi Zeland. Fotografije su bile izložene mjesec dana u Pokrajinskom muzeju Magellanesa, u njegovu rodnom gradu Punta Arenasu, Čile. U lipnju iste godine pobijedio je na natjecanju Nacionalnog vijeća za kulturu i umjetnost FONDART knjigom “Huellas y rastros de croatas en Punta Arenas” (*Otisci i tragovi Hrvata u Punta Arenasu*) koja sadrži 64 crno-bijela portreta potomaka prvih hrvatskih useljenika koji su došli živjeti u grad Punta Arenas.

Jorge Subiabre Matiacha i
Mirko Vukasović Morrison
u redakciji Matice

Mirko Vukasović Morrison: Dizajner, ilustrator i fotograf. Rođen je u čileanskoj Patagoniji i do svoje šeste godine živio je u Ognjenoj zemlji, okružen vrlo čvrstom obiteljskom tradicijom poštovanja i ljubavi prema prirodi, okolišu i jednostavnom životu koji jedino priroda može pružiti. Kao grafički dizajner bio je uključen u izradu weba i uredničke projekte, poput zajedničkog rada sa slavnim snimateljem prirode Claudiem Almarzom i dobitnikom čileanske nagrade za grafiku “Aravco”. Radi kao ilustrator, dizajner i koautor na djelu koje je rezultiralo nekoliciinom tiskanih publikacija.

Riječni brzac u Nacionalnom parku Queulat, pokrajina Aysén (M. Vukasović Morrison)

Alberto Francisco Osorio Rajcevič, kapetan frigate i načelnik glavnog stožera mornaričke oblasti Beagle Puerto Williams (J. Subiabre Matiacha)

KORIJENI U SREDNJOJ DALMACIJI

No, vratimo se u prošlost. Zanimaju me njihovi preci, otkud su i kad su došli. "Moj pradjed Tomo Matijaca rođen je u Kaštel Lukšiću, a doselio se 1903. u Buenos Aires, godinu dana poslije preselio se u Punta Arenas", priča nam Jorge, a Mirko dodaje: "Moj djed je negdje oko 1930. došao iz rodničkih Kučića kraj Omiša u Punta Arenas." Ističu kako su naši doseljenici uglavnom radili razne teške fizičke poslove u gradovima i na farmama Patagonije. Tada se taj divlji kraj postupno razvijao i kultivirao te su se intenzivno gradile ceste, a u tome sudjeluju mnogi naši doseljenici, pretežno Dalmatinci, koji su još u staroj domovini bili vični obradi kamena. Kažu kako se hrvatski jezik razmjerno brzo gubio, pogotovo u obiteljima gdje su supruge i majke bila Čileanke. "Takvih obitelji je bilo puno jer su se većinom doseljavali muškarci. Oni bi po cijele dane radili izbivajući iz kuće, a majke Čileanke djecu su, logično, naučile govoriti samo španjolski." No, kažu da je unatoč tome

Mramorna katedrala, jezero General Carrera, Patagonija (M. Vukasović Morrison)

Svitanje na otoku
Riesco, Magallanes
(M. Vukasović Morrison)

Alvaro Contreras Utrobicic, pokrajinski vijećnik u Porveniru,
Ognjena Zemlja (J. Subiabre Matiacha)

Antonio Branko Yutronic i Juan Yutronic,
telegrafska postaja u Puerto Natalesu, pokrajina
Ultima Esperanza (J. Subiabre Matiacha)

još donedavno bilo uobičajeno da stariji ljudi govore svojim starim dalmatinskim dijalektom.

“Hrvati u Čileu su poznati po tome što su svojoj djeci omogućavali dobro školovanje. To je rezultiralo činjenicom da su već u drugom naraštaju mnogi Hrvati počeli zauzimati visoke položaje u društvu. Danas imamo u Čileu poznate političare, znanstvenike, umjetnike itd. hrvatskog podrijetla, na koje smo svi ponosni.”

Kako bi svoje hrvatsko podrijetlo i službeno potvrdili, obojica su u našem veleposlanstvu u Santiagu zatražili i dobili hrvatska državljanstva. Jorge nam s tim u svezi priča zanimljivu zgodu. “Nakon što sam predao zahtjev za državljanstvo, iščekivao sam odgovor iz Veleposlanstva. Jednom prilikom me nazvao prijatelj rekavši – *Čestitam!* – Budući da sam sutradan imao rođendan, pomislih kako mi želi čestitati rođendan. No, on dalje nastavi – *Bravo, dobio si državljanstvo!* – Državljanstvo? Otkud znaš? Ubrzo smo razjasnili zagonetku. On je

na našem hrvatskom radioprogramu, koji obično poimence čestita našim sugrađanima koji su stekli hrvatsko državljanstvo, čuo i moje ime. Kad sam to čuo, odmah sam nazvao Veleposlanstvo i oni su mi potvrdili da svoju putovnicu mogu odmah podići. Sutradan, na svoj rođendan, 12. srpnja 2006., rano ujutro krenuo sam za Santiago i prevalivši put dug sedam sati konačno sam primio najdraži rođendanski dar”, priča nam Jorge i dodaje kako se tada zarekao da će u znak zahvale kad-tad posjetiti zemlju svojih predaka. I evo - sad je u Hrvatskoj.

ŽELE UPOZNATI CIJELU HRVATSKU

Zanima me kakav dojam je ostavila na njih Hrvatska. “Očekivao sam da je većina Hrvata izrazito visoka i da se najčešće zovu Mirko”, kaže uz smijeh naš sugovornik Mirko. “Šalim se, ali kod nas u

Čileu ljudi hrvatskog podrijetla poznati su po tome što su često iznadprosječno visoki.” Mirko dodaje kako ga je u početku iznenadila činjenica da su mnogi ljudi u Hrvatskoj vrlo pesimistično raspoloženi. “Mnogi su me pitali zašto sam uopće došao kad je ovdje tako loše. No, ja to ne vidim tako. Ljudi su ovdje otvoreni, topli i srdačni. Meni je tu odlično i drago mi je što sam došao.” Kažu da ih veseli što su mnogi zainteresirani za njihovo hrvatsko podrijetlo i za Čile, posebice za Patagoniju.

Obojica namjeravaju ostati u Hrvatskoj još neko vrijeme i poslovno se usavršavati, fotografirati, učiti hrvatski, upoznati cijelu Hrvatsku i svoje rođake. “Ako ovdje nađem ženu za životnu partnericu, namjeravam ostati za stalno”, kaže Jorge uz smijeh. Dakle, cure, navalite jer dva mlada zgodna čileanska Hrvata čekaju na vas! ■

ENG In our previous issue we reported on a CHF photo exhibition, fascinating in many aspects, featuring two young Chileans of Croatian extraction, Jorge Subiabre Matiacha and Mirko Vukasović Morrison, who we have interviewed for the current issue.

može li transfer novca
biti pouzdan i brz?

da!

**WESTERN
UNION** | yes!

transfer novca

uslugu nudi:

 Hrvatska pošta

www.posta.hr - 01/4839 166

Od jeseni tri nova učitelja

U Zagrebu je održana 5. sjednica Mješovitoga hrvatsko-njemačkoga stručnog povjerenstva za obrazovanje hrvatskih učenika i učenika u Saveznoj Republici Njemačkoj

Sa sastanka u Ministarstvu

Napisao: **Edi Zelić** Fotografije: **MZOŠ**

Nakon što su se u pokrajini Hessen različite hrvatske udruge, hrvatske katoličke misije i skupine roditelja, potpomognuti nastavnicima hrvatskog jezika, zdušno usprotivile mogućem gašenju nastave na hrvatskom jeziku, došlo je do pozitivnog raspjeta tog problema. Naime, u Zagrebu je održana 5. sjednica Mješovitoga hrvatsko-njemačkoga stručnog povjerenstva za obrazovanje hrvatskih učenika i učenika u Saveznoj Republici Njemačkoj. Voditeljica hrvatskog izaslanstva bila je Ivan Puljiz, ravnateljica Uprave za međunarodnu suradnju i europske integracije u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa, a voditelj njemačkog izaslanstva bio je Ludwig Hecke, državni tajnik u Ministarstvu školstva i daljnje izobrazbe savezne zemlje Sjeverne Rajne i Vestfalije.

Na sjednici su tematizirane obrazovna zastupljenost hrvatskih učenika i učenika u redovitim školama te organizacija nastave hrvatskoga jezika i kulture u SR Njemačkoj. Istaknuto je da najveći broj hrvatskih učenika i učenica pohađa škole u saveznim zemljama Baden-Württemberg, Sjeverna Rajna i Vestfalija, Bavarska i Hessen te da su u usporedbi s drugim stranim učenicima i učenicima hrvatski učenici i učenice iznadprosječno uspješni.

Nastava hrvatskoga jezika i kulture u SR Njemačkoj organizirana je na dva načina: nastava integrirana u obrazovni sustav koju organiziraju i provode obrazovne vlasti SR Njemačke, i to u saveznim zemljama Hessen, Nordrhein-Westfalen i Rheinland-Pfalz te nastava u nadležnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa koja se održava na području saveznih zemalja Baden-Württemberg, Bavarska, Berlin, Bremen, Hamburg i Saarland. U oba ova modela hrvatsku nastavu ukupno pohađa oko 4.750 učenika.

U protokolu je potvrđen početak postupka preuzimanja hrvatske nastave u nadležnost Republike Hrvatske u saveznoj zemlji Hessen, na temelju čega će od školske godine 2011./2012. Ministarstvo u Hessen uputiti tri učitelja. U tom smislu svakako je pogodovala inicijativa roditelja, katoličkih misija i hrvatskih udruga iz Hessena koji su se angažirali i prikupili potpise potpore hrvatskoj nastavi koji su susretljivošću Generalnog konzulata RH u Frankfurtu upućeni u MZOŠ.

Na sastanku u Zagrebu je upozoreno na potrebu pronalazjenja novih rješenja za održavanje hrvatske nastave vezano uz uvođenje cjelodnevne nastave u SR Njemačkoj. Iskazana je također spremnost hrvatske i njemačke strane za još boljom zajedničkom suradnjom, osobito u omogućivanju certificiranja znanja hrvatskoga jezika te u daljnjem razvijanju suradnje između hrvatskih i njemačkih škola. Isto tako, istaknute su mnogobrojne mjere koje se u obrazovnom sustavu Republike Hrvatske poduzimaju s ciljem podupiranja učenja njemačkog jezika. Dogovoreno je da će se 6. sjednica Mješovitoga hrvatsko-njemačkoga stručnog povjerenstva za obrazovanje hrvatskih učenika i učenika u SR Njemačkoj održati 2015. godine, a domaćin sjednice bit će SR Njemačka.

Viši stručni savjetnik u Upravi za međunarodnu suradnju i europske integracije pri MZOŠ-u, Milan Bošnjak, ocijenio je da je zagrebačka sjednica protekla u radnoj, ali i vrlo pozitivnoj atmosferi. "Mislim da svakako možemo biti zadovoljni razumijevanjem njemačke strane za obrazovanje hrvatskih učenika i učenika u SR Njemačkoj i postignutim dogovorima", zaključio je Bošnjak. ■

Potpisivanje protokola

ENG The fifth session of a joint Croatian-German expert commission on education for Croatian children in the Federal Republic of Germany was held in Zagreb.

NAŠA KUHINJA

Priprema: Marija Hećimović

Paprenjaci

Paprenjaci su starinski ukusni kolač koji je danas postao hrvatskim simbolom i jednim od najtraženijih suvenira, a spominju se i u dobro znanom romanu Zlatarevo zlato Augusta Šenoe. Iako ih se najčešće veže uz božićne blagdane, oni se zapravo peku tijekom cijele godine. Stoga smo odlučili objaviti jedan stari recept i time, vjerujemo, razveseliti mnogobrojne ljubitelje ove pikantne slastice. Kolači se doista brzo naprave i još brže nestaju s tanjura.

SASTOJCI (ovo je mjera za oko 100 komada paprenjaka):

- 2 jaja
- 25 dag šećera
- 25 dag meda
- 25 dag maslaca
- 1 žlica masti
- 45 dag oraha
- 1 kg brašna
- 3 jušne žlice mljevenog cimeta
- 1 jušna žlica muškarnog oraščića
- 1 čajna žličica mljevenog papra
- 5 - 6 kom klinčića (zdrobljenih ili mljevenih) na vrh noža cimeta
- korica 1 limuna.

ZA PRELJEV I UKRAS:

- 25 dag šećera u prahu
- 2 jušne žlice limunova soka
- 1 bjelance.
- Umutiti šećer u prahu s limunom i bjelancem, staviti u dekoracijsku vrećicu s nastavkom za pisanje i time ukrasiti paprenjake.

PRIPREMA:

Pjenasto umutite mast i maslac, dodajte ostale sastojke, a na kraju brašno. Od navedenih sastojaka mijesite tijesto toliko dugo dok vam ne počne otpadati s prstiju (vjerujte, to je dosta dugo, ali isplati se). Ostavite tijesto da odstoji dva sata na hladnome mjestu. Razvaljajte ga do debljine od ½ cm pa režite s pomoću drvenih kalupa (koji su izrezbareni narodnim motivima) ako ih imate ili s pomoću ukrasnog kotačića za kolače ili raznih drugih oblika za sitne kolače. Slažite ih u pleh koji ste namastili i posuli brašnom ili na papir za pečenje. Po želji premažite žumancem. Pecite ih na umjerenj vatri od 180 C. Kada dobiju rumenu boju, gotovi su. Pažljivo ih izvadite jer su prhki nakon pečenja.

POSLUŽIVANJE

Paprenjaci se služe tek nakon 2 - 3 dana jer stajanjem omekšaju i okusi se bolje stoppe. Dugotrajni su i najbolje ih je čuvati u limenim kutijama.

SUDJELUJTE U MATIČINIM PROJEKTIMA 2011.

LJETNA ŠKOLA HRVATSKOGA FOLKLORA

Hrvatska matica iseljenika poziva ljubitelje hrvatskoga folklor, plesače i svirače, na tradicionalnu LJETNU ŠKOLU HRVATSKOGA FOLKLORA koja će se od 17. do 28. kolovoza 2011. održati u hotelu "Biograd" u Biogradu na moru. Ovoga ljeta podučavat će se folklorni plesovi, pjesme, narodne nošnje i glazbala HRVATSKOGA PANONSKOG PODRUČJA. Voditelj je prof. Andrija Ivančan. Nudimo tri grupe predavanja:

1. FOLKLORNI PLES
2. SVIRANJE TAMBURA
3. SVIRANJE HRVATSKIH TRADICIJSKIH GLAZBALA.

Smještaj: U hotelu "Biograd", cijena punog pansiona po danu i osobi (s uključenom boravišnom pristojbom) iznosi 232,00 kn u dvokrevetnim i trokrevetnim sobama, a 292,00 kn u jednokrevetnim sobama.

Školarina: 80 eura po osobi.

Prijave: Potrebno je popuniti prijavni listić i najkasnije ga do 15. lipnja 2011. godine poslati u Hrvatsku maticu iseljenika.

RADIONICA NARODNIH NOŠNJI "HRVATSKA ETNORIZNICA"

Hrvatska matica iseljenika poziva na sudjelovanje u devetoj *Hrvatskoj etnoriznici*, radionici za izradu hrvatskih narodnih nošnji koja će se od 25. srpnja do 4. kolovoza 2011. održavati u Klesarskoj školi u Pučišćima na otoku Braču. Ovaj program je namijenjen osobama koje su zainteresirane za hrvatske narodne nošnje, njihovu izradu, održavanje i primjenu u folklornim društvima, osobama koje žele same izrađivati narodne nošnje ili jednostavno uživaju u ručnome radu i žele proširiti svoje znanje.

Podučavat će se tkanje, krojenje, šivanje, sve vrste vezova, aplikacija i ukrašavanja, rekonstrukcija te izrada i održavanje narodnih nošnji. Također, planiraju se i posebni sadržaji: izrada paške i lepoglavske čipke, izrada čipke tehnikom *čunčanja*, zlatovez, te poduka u *necanju*. Voditelj radionice i autor programa je prof. Josip Forjan.

Radionica je organizirana u dvije radne grupe:

- POČETNA
- NAPREDNA.

Smještaj: U Klesarskoj školi, Pučišća, otok Brač. Cijena punog pansiona po osobi dnevno iznosi 230 kn plus boravišna pristojba.

Školarina: 80 eura po osobi.

Prijave: Potrebno je popuniti prijavni listić i najkasnije do 15. lipnja 2011. godine poslati u Hrvatsku maticu iseljenika.

Prijavne listiće i sve dodatne informacije možete zatražiti na adresi:

Hrvatska matica iseljenika
(prof. Srebrenka Šeravić, voditeljica Odjela za kulturu)
10 000 Zagreb • Trg Stjepana Radića 3
Tel. 01/61 15 116 • Fax. 01/6111 522
www.matis.hr • e-mail: folklor@matiz.hr

Pogubljenje Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana

Iako nisu uspjeli pridobiti niti jednog saveznika, Petar Zrinski i Fran Krsto Frankopan podignuli su 1670. ustanak protiv bečkog dvora, ali je veći odziv izostao, a manja žarišta otpora ugušio je u zametku karlovački general Herberstein

Piše: **Željko Holjevac**

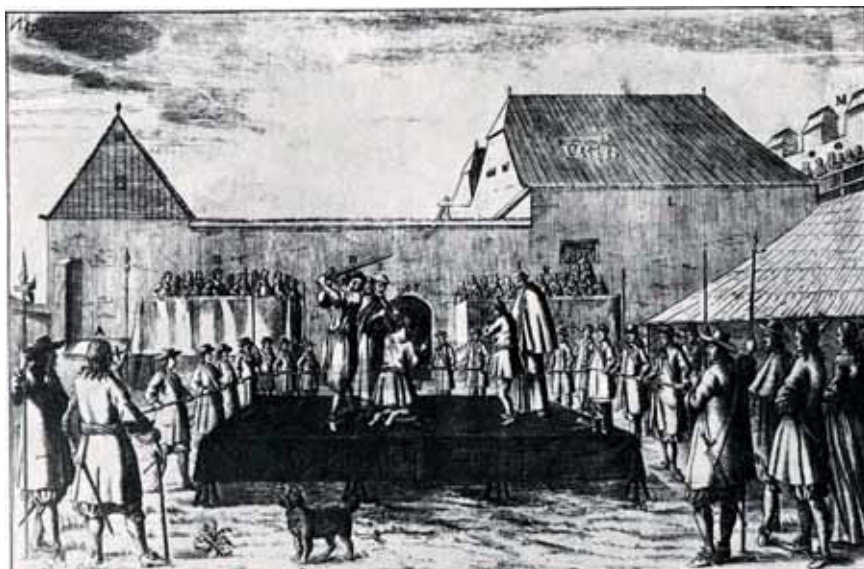
Prije 340 godina, 30. travnja 1671., pogubljeni su u Bečkome Novome Mjestu ili Bečkome Novigradu (Wiener Neustadt) hrvatski velikaši Petar Zrinski i Fran Krsto Frankopan, nositelji hrvatske samosvijesti i predvodnici pokreta za oslobođenje od bečkog dvora.

U 17. stoljeću "ostaci ostataka nekoć slavnoga Hrvatskog kraljevstva", tj. hrvatski teritorij pod vlašću Hrvatskog sabora i bana uza zapadnu granicu prema Slovencima izvan osvajačkih domaćaja Osmanlija i Mlečana, nalazio se u sklopu Habsburške Monarhije. Habsburgovci su postali hrvatskim kraljevima na temelju izborne isprave Hrvatskog sabora u Cetinu 1527. i ostali su hrvatskim kraljevima sve do kraja Prvoga svjetskog rata.

OTPOR BEČKOM CENTRALIZMU

Habsburška Monarhija sastojala se u to vrijeme od nasljednih, krunskih i pridruženih zemalja. Nasljedne habsburške zemlje bile su austrijske i slovenske pokrajine, uglavnom razne vojvodine, grofovije i slična područja. Njima su Habsburgovci vladali prema nasljednom pravu kao svojim posjedima. Krunske zemlje bile su češke zemlje kao stara kraljevina kojoj su Habsburgovci oduzeli povijesna prava i nametnuli svoju neposrednu vlast. Pridružene zemlje bile su Kraljevina Ugarska i Kraljevina Hrvatska, koje su ulaskom u sklop Habsburške Monarhije zadržale određeni oblik državnosti i kojima su Habsburgovci mogli vladati jedino u sporazumu s domaćim plemstvom.

Habsburgovci su u 17. stoljeću pokušali nametnuti Hrvatskoj svoju neo-

Petru Zrinskom i Franu Krsti Frankopanu odrubljene su glave 30. travnja 1671.

Spomenploča Zrinskih i Frankopana na zidu crkve u Bečkom Novom Mjestu

graničenu vlast i pretvoriti raznorodnu Habsburšku Monarhiju u jedinstvenu državu, po uzoru na apsolutnu monarhiju u Francuskoj za kralja Louisa XIV., s njemačkim kao jedinim službenim jezikom. Tada su Zrinski i Frankopani, predstavnici najvećih hrvatskih plemićkih obitelji s posjedima koji su se protezali od Međimurja do Kvarnera, pružili otpor bečkom centralizmu. Nije to bilo ništa novo niti neobično u Europi. Na sličan način su se i predstavnici francuskoga plemstva između 1648. i 1653. pokušali suprotstaviti apsolutnoj vlasti kardinala Mazarina, namjesnika malodobnog Louisa XIV. Tih nekoliko godina građanskog rata, staleško-feudalnih buna, nereda i demografskih gubitaka u francuskoj povijesti je poznato pod zajedničkim nazivom La Fronde. Postojao je i pravni temelj za zrinsko-frankopansku pobunu. U to vrijeme još je vrijedio 31. članak Zlatne bule ugarsko-hrvatskog

Katarina Zrinska pregovara s francuskim veleposlanikom u Veneciji

Oproštaj Katarine i Petra Zrinskog u Čakovcu

kralja Andrije II. iz 1222. godine: "Ako pak mi ili tko od naših nasljednika ikad ushtjedne raditi protiv ove naše odredbe, neka po ovoj povelji bude zauvijek slobodno, a da se i ne ogriješi o vjernost, ne samo biskupima nego i drugim dostojanstvenicima i plemićima kraljevstva svima kolikoma i svakomu za sebe, sadašnjima i poznijima, oprijeti se i protiv nama i našim nasljednicima".

JUNAŠTVO NIKOLE ZRINSKOG

Tijekom rata s Osmanlijama od 1663. do 1664. došlo je do izražaja junaštvo Nikole Zrinskog koji je provalio u osmansku Slavoniju, došao do Osijeka i spalio Sulejmanov most preko Drave. Iako je carska vojska razbila osmansku vojsku kraj Sv. Gottharda u zapadnoj Ugarskoj, tadašnji car Leopold I. sa sultanom Mehmedom IV. sklopio je mir u Vašva-

ru, nazvan "sramotnim" jer su uvjeti bili takvi da je izgledalo kao da su Turci pobijedili. Nezadovoljni kolebljivim stajalištem bečkog dvora prema Osmanskom Carstvu, Zrinski i Frankopani su sami htjeli osloboditi sve hrvatske zemlje od Osmanlija i Habsburgovaca i ujediniti ih pod banskom vlašću.

Na čelu nezadovoljnih velikaša našli su se hrvatski ban Nikola Zrinski i ugarski palatin Franjo Wesselény. Nakon pogibije Nikole Zrinskog u lovu na vepu u Kuršanečkom lugu u Međimurju, vodstvo pokreta protiv bečkog dvora preuzeo je njegov brat Petar Zrinski, a pridružio mu se i Fran Krsto Frankopan, polubrat Petrove žene Katarine. Iako su na sastanku u Stubičkim Toplicama 1668. glavni hrvatski i ugarski nezadovoljnici odlučili podići ustanak, Petar Zrinski je na raznim stranama doživljavao ne-

uspjeh: nije uspio dobiti čast karlovačkoga generala, Louis XIV. i poljski kralj otkazali su suradnju, a Petrov izaslanik Franjo Bukovački uzaludno je išao velikom veziru u Carigrad jer ni Turci nisu željeli pomoći. Poslije smrti Franje Wesselényja, ugarski velikaš Franjo Nádasdy odao je Beču planove urotnika zbog želje da postane ugarski palatin. Time je pokret unaprijed bio osuđen na neuspjeh.

"KRAJ DVIJU NAJUGLEDNIJIH OBITELJI"

Iako nisu uspjeli pridobiti niti jednog saveznika, Petar Zrinski i Fran Krsto Frankopan podignuli su 1670. ustanak protiv bečkog dvora, ali je veći odziv izostao, a manja žarišta otpora ugušio je u zametku karlovački general Herberstein. Odmah je objavljen proglas "da je grof Zrinski postal nevernik naše korune, protiv njoj puntarskim zakonom podignul se, pod svoju oblast kraljevstva naša hrvatska, slavonska i dalmatinska i bližne naše orsage podegnati kanil, verne naše pod svoje čalarne i neverne ruke obernuti skušal". Tada su Petar Zrinski i Fran Krsto Frankopan otišli iz Čakovca u Beč kako bi se opravdali. Ondje su utamničeni, optuženi za izdaju, izvedeni pred sud i poslije dugotrajnog procesa osuđeni na smrt odsijecanjem desne ruke i glave. Noć uoči smaknuća dvojica velikaša posljednji put su se sastali i oprostili.

Na dan 30. travnja 1671. sva su gradska vrata u Bečkome Novome Mjestu bila zatvorena, a stratište je okružila naoružana vojska. Kao izraz posebne milosti

Gedenktafeln auf Lateinisch, Deutsch und Kroatisch am Ort der Hinrichtung von Petar Zrinski und Fran Krsto Frankopan in Wiener Neustadt, Niederösterreich

Posljednji susret Frana Krste Frankopana i Petra Zrinskog

Prije smrti Petar Zrinski je svojoj ženi Katarini napisao oprostajno pismo:

"Moje drago serce! Nimaj se žalostiti zverhu ovoga moga pisma niti burkati. Polag Božjega dokončanja sutra o desete ore budu mene glavu sekli, i tulikaj še naukupe tvojemu Bratcu. Danas (s)mo mi jedan od drugoga serčeno prošenje vzeli. Zato jemljem ja sada po ovom listu i od tebe jedan vekovečni valet, Tebe proseći ako sam te u čem zbantuval aliti se u čem zameril (koje ja dobro znam) oprosti mi. Budi bog hvaljen, ja sam k smerti dobro pripravan niti se plašim. Ja se ufam u Boga vsamogućega koji me je na ovom svitu ponizil, da se tulikajše mene hoće milovati, i ja ga budem molil i prosil (komu sutra dojt u fam se) da se mi naukupa pred njegovem svetem thronušem u dike vekovečne sastanemo. Veće ništar ne znam ti pisati, niti za sina za druga do končanja našega siromaštva. Ja sam vse na Božju volju ostavil. Ti se ništar ne žalosti ar je to tak moralo biti."

osuđenima je oproštena kazna odsijecanja ruku. Odmah zatim Petru Zrinskom i Franu Krsti Frankopanu odrubljene su glave, njihove su obitelji uništene, a njihova prostrana imanja zaplijenila je država. Ozaljski kulturni krug Zrinskih i Frankopana nestao je prije nego što je uspio potaknuti i proširiti hrvatsku pisanu riječ na čakavsko-kajkavsko-štokavskom standardu. Mletački veleposlanik na bečkom dvoru zapisao je o tome: "Ovo je kraj dviju najuglednijih obitelji živućeg svijeta. Osobito Zrinski bijaše cijenjen, jer 60 potkraljeva ili banova dade njegov rod u Hrvatskoj."

Iako je propast zrinско-frankopanske pobune označila privremenu pobjedu bečkog centralizma, Hrvatska je zadr-

žala svoj Sabor i bana kao simbole svoje državnosti, ali je izgubila stožerne nositelje staleške samosvijesti jer je u vrhu hrvatskoga plemstva poslije toga prevladao utjecaj velikaša stranoga podrijetla koji su bolje znali i više se koristili drugim jezicima nego hrvatskim. To je potrajalo sve do pojave hrvatskih narodnih preporoditelja i bana Josipa Jelačića sredinom 19. stoljeća.

"NAVIK ON ŽIVI KI ZGINE POŠTENO"

Nakon što je Eugen Kumičić potkraj 19. stoljeća objavio povijesni roman *Urota zrinско-frankopanska*, proširio se pojam "urota" kao oznaka za pokret Zrinskih i Frankopana. To je zaista bila urota, ali u očima bečkog dvora. Zapravo je zrinско-frankopanska pobuna bila hrvatska inačica francuske La Fronde, a iz hrvatske perspektive i rani pokušaj okupljanja i političkog osamostaljenja hrvatskih zemalja.

Družba "Braća hrvatskoga zmaja" pronašla je 1907. kosti Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana na groblju u Bečkome Novome Mjestu. Godine 1919. organizirala je prijenos njihovih posmrtnih ostataka u zagrebačku katedralu. Na spomeniku u katedrali uklesana je poznata misao Frana Krste Frankopana: "Navik on živi ki zgine pošteno." ■

Spomenik Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana u zagrebačkoj katedrali

ENG ENG Leading Croatian noblemen Petar Zrinski and Fran Krsto Frankopan, champions of Croatian honour and leaders of a movement to liberate the country from the Viennese court, were executed in Austria's Wiener Neustadt 340 years ago, on April 30, 1671.

Umjetnici, znanstvenici, poduzetnici, športaši...

Među filmskim umjetnicima nekoliko je zapaženih osoba poput glumaca Stipe Ercega i zvijezda RTL-ove serije Marka Bičanića, te mlade kazališne i filmske zvijezde Mišel Matičević. Već nam je poznata popularna glumica, pjevačica i humanitarna djelatnica Dunja Rajter

Tekst: Uredništvo

Izazove integracije njemačkih Hrvata u Hrvatskome iseljeničkom zborniku (HIZ) 2011. propituje mr. sc. Edi Zelić, publicist iz Stuttgarta, koji je u ovom broju Zbornika izdvojio 25 zanimljivih životnih priča. Saznajemo o voditelju tima mladih inženjera, arhitektu Zlatku Antoloviću, ovjenčanom nizom europskih odličja za dizajn interijera.

Među glazbenim umjetnicama pažnju privlači solistica u njemačkim i britanskim mjuziklima Jasna Ivir, rođena u okolici Stuttgarta. Uspješna je i pijanistica s londonskom adresom Diana Brekalo, također rođena u glavnome gradu pokrajine Baden-Württemberg. Opisana je Evelin Novak, sopranistica Državne opere u Berlinu.

Među filmskim umjetnicima nekoliko je zapaženih osoba poput gluma-

Solistica u mjuziklima Jasna Ivir

ca Stipe Ercega i zvijezda RTL-ove serije Marka Bičanića, te mlade kazališne i filmske zvijezde Mišel Matičević koja osvaja publiku u Berlinu. Već nam je poznata popularna glumica, pjevačica i humanitarna djelatnica Dunja Rajter.

Među uspješnima je kulturna antropologinja, slavistica te prevoditeljica Marica Bodrožić, koja je postala ugledna književnica. Njezin put slijedi spisateljica, kazališna kritičarka i dramaturginja Jagoda Marinić.

Među perspektivnim gospodarstvenicima niz je ljudi našega podrijetla kao što su informatički poduzetnici Bernard Čagalj (ujedno i utemeljitelj najposjećenijega hrvatskog portala u Njemačkoj), Stjepan Čuljak znan kao vješti virtualni trgovac vrhunskim vinima, te marketinški stručnjak Ante Čurčić iz Münchena, ekonomisti Darko Kosić i Robert Zubčić, koji se dokazao kao stručnjak na tržištu osiguranja. Pratimo put do uspjeha poduzetnika Mate Čuića, djelatnike obrta za izradu i dizajn ambalaže u vlasništvu

berlinske obitelji Jelica. Opisano je poduzetništvo Mate Madunića u novim tehnologijama, te političar Josip Juratović, zastupnik u Bundestagu kao jedan od zagovornika pravednije raspodjele na tržištu rada. Tu je i životopis komparatista tranzicijskih ekonomija dr. Siniše Kušića, od kojega možemo saznati teorijske aspekte trusnih ekonomija poput naše.

Hrvatski liječnici priznati su u Njemačkoj sudeći prema opisanoj obiteljskoj klinici kirurga Leopolda Mihaljevića, čija su djeca i nećaci već završili specijalistički studij medicine. Upoznajemo i karijeru stomatologa Andreja Brkića iz Münchena. Jasno, tu je ugledni znanstvenik, direktor Frankfurtskog instituta izvrsnosti i Instituta za biokemiju na Goetheovu sveučilištu Ivan Đikić, redoviti član Njemačke akademije znanosti – Leopoldina.

Od nogometaša opisani su Ivan Klasić, te braća Niko i Robert Kovač, vrhunski športaši koji su odrasli u Berlinu. O ostalim uspješnim njemačkim Hrvatima čitajte u idućim brojevima Matice i HIZ-a. ■

Glumac Stipe Erceg

Nogometaš Niko Kovač

ENG Edi Zelić MSc, a publicist from Stuttgart, looks at the integration challenges faced by German Croats in the 2011 edition of the Croatian Emigrant Almanac. His essay focuses on twenty-five fascinating life stories.

Pokladno slavlje

Čisti prihod od proslave od 5.000 eura bio je namijenjen za obnovu porušene crkve u Žeravcu kraj Dervente, u Bosanskoj posavini, koja je 1992. srušena

Župna folklorna skupina maskirala se na tradicionalni slavonski način

Napisao: **Adolf Polegubić**

Snimio: **Marko Lažeta**

Hrvatska katolička župa Main-Taunus/Hochtaunus 5. ožujka organizirala je u Bürgerhausu Kirdorfu u Bad Homburgu kraj Frankfurta pokladno slavlje na kojem se okupilo više od 700 sudionika. Čisti prihod od proslave od 5.000 eura bio je namijenjen za obnovu porušene crkve u Žeravcu kraj Dervente, u Bosanskoj posavini, koja je 1992. srušena kao i sve hrvatske kuće i svi crkveni objekti s ciljem da se onemoguću svaki eventualni povratak. Župnik se među prvim vratio, a vraćaju se polagano i obitelji. Temelji crkve su izliveni, a u sljedećoj jubilarnoj godini, kada se slavi 150. obljetnica župe u Žeravcu, velika je želja da se crkva ozida. Ugradimo i mi svoj kamenčić u obnovu te porušene crkve, potaknuo je okupljene župnik fra Marinko Vukman. Na slavlju su bili i konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske iz Frankfurta Sonja Lovrek Velkov i generalni konzul Generalnog

konzulata Republike BiH iz Frankfurta Nikica Džambo koji su okupljenima uputili prigodnu riječ.

Fra Marinko Vukman je istaknuo kako je svako okupljanje izraz zajedništva, izraz međusobnog poštovanja, izraz i iskaz očuvanja nečega vrijednoga. "Kad god se ljudi okupljaju, postoji neki razlog, posebice kad se okupljaju u većem broju, onda ih okupi događaj, ideja. Nas je ovdje večeras okupilo tradicionalno pokladno slavlje. Za puk je vrijeme pred korizmu bilo vrijeme pretjeranog uživanja u hrani, piću i zabavi pod maskama. Često se pokladni utorak gleda kao završni dan svih zadovoljstava. Svi smo donijeli svoje običaje iz svoga rodno mjesta, sa svoje rodne grude. Ovdje to spajamo u jedno, u malu Hrvatsku. I na taj način pokazujemo da nas je okupilo naše podrijetlo, naše podneblje, naše hrvatstvo. Poklade su na neki način uvijek predstavljale početak novog života pa je uz to razdoblje vezano

i dosta praznovjerja. Poklade nas uvode u korizmu, koja nas vodi prema proslavi vrhunca kršćanstva - Uskrsu, i to je za Crkvu dragocjeno i važno liturgijsko vrijeme, vrijeme kada nas Crkva poziva na ustrajnost u molitvi i djelatnu ljubav te da obilnije iz otajstva utjelovljenja crpimo novi život u Kristu Gospodinu. Posebno bih večeras zamolio da osjetimo puls Hrvata u domovini, puls naših branitelja, koji su na neki način ponovno na kušnji. Ne smijemo zaboraviti one koji su stvorili slobodu. I večeras ćemo misliti na porušenu domovinu i čisti prihod od ove proslave namijenit ćemo za obnovu porušene crkve u Žeravcu kraj Dervente, u Bosanskoj posavini", istaknuo je fra Marinko.

U bogatom programu nastupila je župna plesna skupina "Hip-Hop", te KUD "Željezničar" iz Zagreba pjesmama i plesovima okolice Zagreba pod nazivom "Remete", župna folklorna skupina odraslih pod vodstvom Dražene Brešić s plesovima iz Slavonije. Birana je i najzanimljivija maska, a organizirana je i bogata tombola.

Nakon prigodnog programa u zabavnom dijelu nastupio je Goran Karan i skupina "Vagabundo". ■

ENG The Croatian Catholic parish of Main-Taunus/Hochtaunus staged a carnival festival March 5 gathering over 700 participants to the Bürgerhaus Kirdorf in Bad Homburg near Germany's Frankfurt.

Korizmena duhovna obnova u Bernu

ŠVICARSKA - Korizmena duhovna obnova održana je od 25. do 27. ožujka u Hrvatskoj katoličkoj misiji (HKM) u Bernu u Švicarskoj. Obnovu je vodio teolog, utemeljitelj hagioterapije prof. dr. Tomislav Ivančić iz Zagreba, koji je u nedjelju 27. ožujka predvodio svečano euharistijsko slavlje u zajedništvu s voditeljem misije fra Gojkom Zovkom u punoj crkvi svetoga Križa u Bernu i u crkvi sv. Marije u Thunu. Sve je pozdravio voditelj misije o. Zovko predstavivši dr. Ivančića vjernicima i zahvalivši mu na odazivu.

Dr. Ivančić je u propovijedi istaknuo kako se u svom životu susrećemo s mnogobrojnim pitanjima, a samo je jedno potrebno, da dotaknemo živu stijenu Isusa Krista. On jedini voli čovjeka. Osuđuje naš grijeh, ali nas spašava. Misno slavlje svojim je skladnim pjeva-

njem uvećao misijski zbor pod vodstvom Franka Bandere, a na misnom slavlju bio je i veleposlanik RH u Švicarskoj i Liechtensteinu Jakša Muljačić. Milodari i prihod od korizmenog objeda namijenjeni su za obnovu franjevačkog samostana u Vukovaru, u sklopu misijskog projekta obnove samostana u Hrvatskoj i BiH.

Dr. Ivačić je tijekom duhovne obnove održao predavanja u Bernu i Thunu. HKM u Bernu osnovana je 1973., obuhvaća teritorij kantona Bern, a ima oko 8.000 vjernika. Posljednjih šest godina misiju vodi o. Zovko, član Hercegovačke franjevačke provincije uznesenja Blažene Djevice Marije sa sjedištem u Mostaru, a u misiji kao pastoralna suradnica djeluje Ruža Radoš. Aktivno je i župno vijeće, a tu je i Zajednica žena koja okuplja oko 130 članica. (Adolf Polegubić)

NAJAVA: HRVATI NA FESTIVALU STRANACA U MEKSIKU

MEKSIKO - Nekoliko desetaka Hrvata, koliko ih prema grubim procjenama živi u Meksiku, odlučilo je početkom svibnja sudjelovati na Festivalu stranaca u Queretaru. *Festival de Comunidades Extranjeras en Queretaro* najveće je godišnje okupljanje stranaca, organizirano s ciljem okupljanja i upoznavanja naroda zemalja čiji pripadnici žive i rade u Meksiku te njihovim kulturama i tradicijom. Među 50 zemalja koliko ih se ove godine predstavlja ovoj 120 milijunskoj zemlji bit će predstavljena i hrvatska kultura. Sav teret još neslužbene organizacije preuzima skupina od nekoliko desetaka entuzijasta Hrvata, koliko ih na tome području navodno živi. Među njima su pokretač akcije Dubrovčanin Vlaho Bokun, Andreja Marinović, Jasminka Maligec, Davor Peić, Vlasta Bertapelle, Dora Dubravec, Dragan Skočić... Zainteresirani za pomoć neka se jave na adresu: andreja05@hotmail.com. Akciju podupiru Hrvatska turistička zajednica u Zagrebu, Dubrovniku i New Yorku, Hrvatska matica iseljenika u Splitu, Hrvatsko veleposlanstvo u Washingtonu...

HODOČAŠĆE U LUJAN

ARGENTINA - Svake godine hrvatski iseljenici iz Buenos Airesa u ožujku se okupljaju te odlaze u sedamdesetak kilometara udaljen grad kako bi se, između ostalog, poklonili Gospi od Lujana, zaštitnici Republike Argentine. U Lujanu, koji je najveće marijansko svetište u Argentini, nalazi se jedna od najvećih i najljepših crkava Argentine u čijoj se kripti nalazi više od 50 kipova Majke Božje iz cijeloga svijeta. Među kipovima se nalazi i kip Majke Božje Bistričke s Djetetom u naručju, najveće svetinje hrvatskoga naroda.

Ove godine tradicionalno hodočašće održano je 27. ožujka. Nakon što je iz kripe iznesen kip Majke Božje Bistričke s Djetetom u naručju, oko kipa su se okupili hodočasnici te predvođeni kipom i zastavama Republike Hrvatske i Republike Argentine koje su nosili mladi odjeveni u narodne nošnje, u procesiji su, uz molitve i pjesme, krenuli do oltara. Svečanu misu na hrvatskome i španjolskome jeziku služili su kardinal Stanislav Karlič, fra Josip Peranić i fra Berislav Ostojić. Na misi su se pjevale i pjesme na hrvatskome jeziku uz pratnju tamburaškog ansambla "Bosna". Nakon mise hodočasnici su se uputili na ručak k braći Marista te su tamo uz jelo i hrvatske tradicionalne kolače i pjesmu nastavili svoje druženje. Na taj način, uz hodočašće i druženje, i ove godine hrvatska zajednica u Argentini proslavila je Gospu te ostatku okupljenog naroda pokazala hrvatske vjerske i tradicijske običaje.

Srce Hercegovine

Reljefno gledano ova županija se pruža u smjeru sjever-jug oko obala rijeke Neretve zbog čega duboko u unutrašnjost prodiru blagi sredozemni utjecaji s Jadranskog mora

Mostar – povijesna jezgra sa Starim mostom

Piše: Zvonko Ranogajec

Hercegovačko-neretvanska županija (ili kanton) jedna je od deset županija u Federaciji BiH. Uz tri županije s većinskim hrvatskim stanovništvom (Zapadno-hercegovačka, Herceg-bosanska i Posavska) ova županija je uza županiju Središnju Bosnu značajna po 50-postotnom udjelu

Hrvata. S površinom od 4.401 km četvornim Hercegovačko-neretvanska županija zauzima 16,8 posto Federacije BiH, dok prema posljednjem popisu iz 1991. godine ima 215.726 stanovnika. Pošto zbog ratnih sukoba, kao i problematike političkog ustroja Bosne i Hercegovine, nije bilo popisa stanovništva posljednjih 20 godina, ozbiljnija demografska, geografska i politološka istraživanja su otežana. Zbog toga mnogi pristupaju korištenju

podataka iz izvora koji nemaju potpunu znanstvenu utemeljenost ili su nedovoljno relevantni.

Ipak, uzimajući u obzir broj upisanih učenika u pojedine razrede osnovnih škola prema hrvatskom i bošnjačkom programu, kao i podatke skupljene iz crkvenih izvora katoličkih župa u županijama gdje žive Hrvati, u pojedinim krugovima se koriste podaci koji govore da je broj Hrvata unatoč ratnih razaranja, progonstvima, prisilnim iseljavanjima ipak ostao respektabilan. Tako je broj Hrvata u ovoj županiji od zadnjeg popisa 1991. godine porastao sa 100.000 na oko 120.000, dok je broj Bošnjaka nešto veći od 100.000. Gustoća naseljenosti u Hercegovačko-neretvanskoj županiji je oko 50 stanovnika po četvornom kilometru.

VRHOVI PLANINA VEĆI OD DVIJE TISUĆE METARA

Naziv županije dobiven je od povijesne regije Hercegovine, kao i središnje rijeke ovog prostora, Neretve. Osim u ovoj županiji, Hercegovina se još prostire i na području susjedne Zapadno-hercegovačke županije, kao i istočne Hercegovine koja je u sastavu druge federalne jedinice Bosne i Hercegovine, Republi-

Spomenik kralju Tomislavu u Čapljini

Blidinje – park prirode

Međugorje – jedno od najposjećenijih marijanskih svetišta u svijetu

ke Srpske. Ova županija omeđena je na istoku Republikom Srpskom, na sjeveru Kantonom Sarajevo i Srednjobosanskim kantonom ili županijom, a na zapadu Herceg-bosanskom županijom (broj 10) i Zapadno-hercegovačkom županijom. U južnom i jugoistočnom dijelu ova županija graniči s Republikom Hrvatskom odnosno Dubrovačko-neretvanskom županijom koju ona svojim izlazom na Jadransko more kraj Neuma dijeli na dva dijela.

Reljefno gledano ova županija se pruža u smjeru sjever-jug oko obala rijeke Neretve zbog čega duboko u unutrašnjost prodiru blagi sredozemni utjecaji s Jadranskog mora. Mostar je zato najtopliji grad u Bosni i Hercegovini s toplim ljetima i sredozemnom klimom i vegetacijom primjerenom za obalni prostor (vinova loza, maslina, smokva). Krajnji sjeverni dijelovi županije dio su visokih dinarskih planina s vrhovima većim od dvije tisuće metara, a to su: Bjelašnica, Prenj, Čvrstica, Vran i Raduša te južnije Čabulja i Velež. Najviši vrh županije je Pločno na Čvrstici s 2.228 m n.v. Za potrebe hidroelektrana na rijeci Neretvi izgrađena su akumulacijska jezera,

Ramsko na rijeci Rami u gornjoramskoj kotlini kraj Prozora i Jablaničko na Neretvi kraj Jablanice. Voda iz njih koristi se za pokretanje hidroelektrana na Neretvi, pokraj Jablanice, Grabovice, Salakovca i Mostara. Desni pritoci Neretve

su Rama, Drežanka i Trebižat dok je Lištica ponornica, a na lijevoj obali su pritoci Buna i Bregava. U donjem toku Neretve prestaje njezin kanjonski karakter te se javljaju veće površine plodnog tla povoljnog za uzgoj ratarskih kultura, vinove loze i maslina. Posebno je značajno polje u kršu Mostarsko blato, dok je Hutovsko blato na lijevoj obali Neretve pravi ornitološki biser. Županiji pripada i krajnji zapadni dio velikog polja u kršu Popova polja s najdužom ponornicom u Europi, Trebišnjicom.

BOGATA POVIJEST

Povijest Hercegovine vezana je uz Ilire nakon kojih taj prostor postaje dio rimske provincije Dalmacije. U 7. stoljeću dolaze slavenski narodi odnosno Hrvati, a presudni događaj za kasniju demografsku i političku sliku ovog prostora je prodor Osmanlija koji osvajaju Bosnu i veći dio Hercegovine. Od 1463. godine pa sve do odluke Berlinskog kongresa o pripajanju Bosne i Hercegovine Austriji 1878. ovaj prostor je više od četiri stoljeća pod islamizacijom turske vlasti. Autohtono hrvatsko stanovništvo smanjeno je iseljavanjem, islamizacijom ili odvođenjem u sužanjstvo (janjičari), no zbog dodira s Hrvatskom dio je opstao. Dolaskom Austro-Ugarske počinje gospodarski napredak BiH pa tako i ove županije, posebno u Mostaru. Posljednji rat u BiH ostavio je iza sebe užasne posljedice od-

Povijesni gradić Počitelj na Neretvi

Vrh Veliki kuk na Čvrstici

nosno uništeno gospodarstvo, mnogo-brojne žrtve, ubijene i prognane. Počeo je napadom jedinica JNA na sela s hrvatskim stanovništvom u okolici Ravnog od 2. do 6. listopada 1991. godine da bi se rasplamsao 1992. godine.

U početku su u sklopu postrojbi HVO-a Hrvati i Bošnjaci/Muslimani zajednički porazili srpske agresore u Mostaru i dolini Neretve, no 1993. godine dolazi do sukoba između ova dva naroda, a posljedica njihova sukoba je i uništenost središta Mostara kuda je išla crta razdvajanja. Potpisivanjem Daytonskog sporazuma 14. prosinca 1995. godine u Parizu službeno je završen rat u BiH i stvoreni su temelji za njezin današnji politički ustroj, čime je ona još uvijek međunarodni protektorat pod upravom visokog predstavnika kojeg je imenovao OESS i UN UNHCR.

GRAD NA NERETVI

Mostar je glavno političko središte Hercegovačko-neretvanske županije, ali i gospodarsko središte čitave Hercegovine i južnog dijela BiH. Poznat kao grad na Neretvi po svome mostu, zaštitnom znaku grada, značajan je kao turističko, gospodarsko i kulturno središte. Grad je vjerojatno osnovao Stjepan Vukčić Kosača 1452. godine od kada datira prvi pisani spomen o Mostaru, a po naslovu i tituli Hercega Kosača, ova pokrajina i dobiva ime Hercegovina. Grad je po-

Neum – izlaz Bosne i Hercegovine na Jadran

Franjevački samostan Rama-Ščit

stao kulturno središte Hrvata koji su u njemu još 1883. godine izdavali novine "Hercegovački bosiljak". Za vrijeme austrougarske vlasti dolazi do ubrzanog napretka grada, grade se mnogobrojne ustanove, Mostar se prometno povezuje u svim smjerovima, a razvijaju se i značajne industrije koje su i danas temelj za razvoj gospodarstva grada. Posebno je značajna aluminijska industrija, prerada vina (sorte žilavka i blatnica) i duhana, hidroelektrane, građevinska industrija, tekstilna industrija. Središnja kulturna ustanova je dom Hercega Stjepana Kosača, kao i Sveučilište u Mostaru, jedino hrvatsko sveučilište izvan Hrvatske.

MEĐUGORJE – SVJETSKO MARIJANSKO SVETIŠTE

Međugorje u općini Čitluk u svijetu je najpoznatija destinacija vezana uz marijansko svetište u koje dolaze hodoča-

snici još od 1981. godine kada se dogodilo ukazanje Blažene Djevice Marije. Godišnje Međugorje obide više od milijun hodočasnika i turista. Po turizmu je značajno jedino priobalno naselje u BiH Neum koji je desetak kilometara udaljen od obale. Neum je 1718. godine ustupila Turcima Dubrovačka Republika da bi se izbjegao teritorijalni dodir s Venecijom. Lječilišni turizam značajan je u Hutovu blatu u općini Stolac, kao i Ramsko jezero kraj Prozora. Najznačajniji prirodni zaštićeni lokalitet u ovoj županiji, ali i susjednima, je Park prirode Blidinje s raznovrsnim geomorfološkim, reljefnim i florističkim sadržajima. Posebno su značajni zimski športovi. Park je osnovan 1995. godine.

Županiju čini devet općina. Političko središte i najveći grad je Mostar, a zatim Čapljina, Čitluk, Jablanica, Konjic, Neum, Prozor-Rama, Ravno i Stolac. ■

Konjic- crkva Sv. Ivana Krstitelja

ENG ENG Herzegovina-Neretva County, with its capital in Mostar is one of ten counties in the Federation of Bosnia-Herzegovina. Croatians are the relative majority of the population of this county.

■ MANJINSKE VIJESTI

Stručno usavršavanje za odgojitelje, učitelje i nastavnike u Koljnofu

MAĐARSKA - Hrvatska manjinska samouprava iz Koljnofa (Gradišće, Mađarska) i Agencija za odgoj i obrazovanje organizirali su 18. i 19. ožujka stručno usavršavanje za poučavatelje pripadnika hrvatske nacionalne manjine u mađarskom Gradišću. Voditeljice programa Ingrid Klemenčić, predsjednica Hrvatske manjinske samouprave iz Koljnofa i učiteljica u OŠ "Mihovil Naković" u Koljnofu te Tihana Radojčić,

savjetnica u Agenciji za odgoj i obrazovanje, organizirale su stručno usavršavanje za odgojitelje, učitelje i nastavnike pripadnika hrvatske nacionalne manjine s ciljem da se osnaže stručne kompetencije sudionika za poučavanje hrvatskog kao drugog jezika. Više od četrdesetero poučavatelja iz Koljnofa, Sombatela, Hrvatskog Židana, Petrova Sela, Bizonje, Horpača, Gornjeg Četara i Kemlje izrazilo je zadovoljstvo

i oduševljenje ovakvom suradnjom te nadu u njezin nastavak. Na svečanom otvorenju stručnog usavršavanja nastupili su školski plesači i tamburaški sastav Osnovne škole "Mihovil Naković" iz Koljnofa, tamburaški sastav "Koljnofski tamburaši" i folklorna skupina "Koljnofsko kolo". Nakon kulturnog programa održan je okrugli stol na kojem su nazočili uz organizatorice programa Ingrid Klemenčić i Tihana Radojčić i mnogi istaknuti gradišćanski Hrvati iz Mađarske. Nazočni su bili i gosti iz Hrvatske - ravnatelj Osnovne škole Vukovina Krešimir Matašin i učiteljice škole Dunja Katulić i Vlade Matun koji sa školom u Koljnofu imaju dugogodišnju suradnju. Na okruglom stolu raspravljalo se o položaju hrvatskog jezika u Gradišću i Mađarskoj te odnosu gradišćanskohrvatskoga i hrvatskoga standardnog jezika. U sklopu posjeta Gradišću domaćini su organizirali i posjet gradu Šopronu i galeriji Trudiće Domnanović u Velikom Borištofu.

■ ISELJENIČKE VIJESTI

Antonio Skármeta dobitnik nagrade Planeta

ČILE - Ugledni i svjetski poznati čileanski pisac hrvatskog podrijetla Antonio Skármeta drugi put je dobitnik nagrade za književnost *Planeta Casa América*. Skármeta je nagradu dobio za svoj (neobjavljeni) roman "Los días de arco iris" (Dani duge). Radnja djela temelji se na oporavku demokracije u Čileu krajem osamdesetih godina prošloga stoljeća nakon što je general Augusto Pinochet plebiscitom 1988. bio prisiljen napustiti predsjedničku palaču La Moneda. Na natječaj je stiglo 639 djela iz 33 zemlje, a među 15 finalista pod pseudonimom izabrano je upravo djelo Antonija Skármeta. Skármeta je dobio za roman "Viktorijin ples" (El baile de la victoria) 2003. u Madridu također nagradu Planeta (600.000 eura). Nagrada Planeta Casa América (inačica za Latinsku Ameriku) sastoji se od novčane nagrade (200.000 dolara) i istodobne objave knjige

u 22 zemlje (krajem travnja 2011.). Antonio Skármeta podrijetlom je s otoka Brača. Rođen je 1940. u Antofagasti, na sjeveru Čilea. Jedan je od najistaknutijih suvremenih književnika Južne Amerike. Filmski je scenarist i redatelj, esejist, predavač (sveučilišta u Čileu, SAD-u) hispanoameričke književnosti, televizijski je autor, diplomat... Skármeta je stekao svjetsku slavu romanom "Nerudin pismoša/Žarka strpljivost" prema kojem je snimljen film "Poštar" (Il postino) u režiji M. Radfordt. Film je 1996. predložen za četiri Oscara, a nekoliko puta je vrlo uspješno prikazivan i u hrvatskim kinima. Roman je objavila zagrebačka Naklada "Erasmus" 1999. godine. U proteklih desetak godina u hrvatskom prijevodu objavljena su mu četiri romana: "Nerudin pismoša/Žarka strpljivost", "Pjesnikova svadba", "Djevojčica i trombon" i "Viktorijin ples". (*Vjesnik*)

60 godina Matice

Pronašli smo u Matici za mjesec **travanj** godine...

Priprema: **Hrvoje Salopek**

Pjevački zbor naših seljaka u San Pedro, Cal., počet je Grom Amerike. Sliku nam je poslao član toga zbora, naš suradnik, Josif Krsto Buljich (marked by the arrow). The singing choir of our emigrants in San Pedro, Cal., is known throughout America. The picture was sent to us by the choir's member, our friend and supporter Krsto Buljich (marked by the arrow). C Cora-
coral de nuestros emigrantes en San Pedro, Cal., es conocido por la América. La fotografía nos envió un miembro de este Cor-
nuestro colaborador y amigo Krsto Buljich (marcado con la flechita).

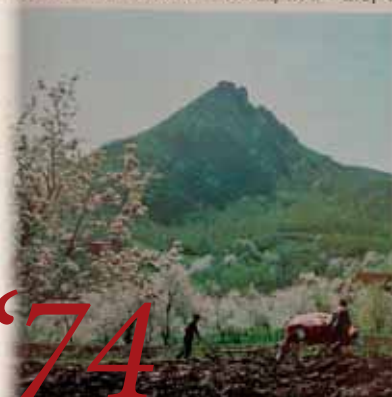
ja je želja da opet što prije budem kod vas u Matici i našoj lijepoj Jugoslaviji. Nadam se da će to biti druge godine, ako ne prije. Primite

dar, koji je vrlo lijepog sadržaja
koji rado čitam. Saljem vam 5 do-
lara (2 za kalendar i 3 za "Mladu")
Ostajem uz vas.

kalendar, 3 za »Matieu« i 3 d
u »Matieu« fond). Ako me p
nizilje, dođi ću i ja do vas ;

1961.

Matica je objavila fotografiju hrvatskoga pjevačkog zbora iz San Pedra u Kaliforniji koju je poslao Krsto Božulić - "naš suradnik i prijatelj", kako piše Matica i nastavlja, "ovaj pjevački zbor naših iseljenika poznat je diljem Amerike".

matica
 list izlazenika Hrvatske • Travanj 1974. • Broj 4

1974.

Na naslovnici Matice za travanj 1974. je fotografija Milana Pavića "Proljetni pejzaž u okolici Okić-grada" koja prikazuje starinski način oranja s volovskom zapregom koji je tada bio posve uobičajen u samoborskom kraju.

1986.

"Čibona je u Budimpešti, pred oko 10.000 gledalaca (među kojima je više od polovice bilo naših navijača), pobijedila šampiona SSSR-a 'Žalgiris' iz Kaunas sa 94 : 82 (47 : 39) i tako po drugi put uzastopno osvojila naslov najbolje momčadi na Starom kontinentu..."

rotivorno društvo za pomaganje naših ljudi. Kako je to Društvo isto društvo uvijek bilo u pomaganju novaca, to su ih stali mien. Sve one koji su stradali poslu, bolesne, a i rane "ružere" - lutale, te sam im pomagao. Znali su reći za mene - Marofija je - "beneficencija", on ce se snaci i pomoći. Dosta sam tim pomaganiem izgubio. Nije mi se vraćao novac, a znate kakvi su ljudi, ima sve

99

1999.

“Desetog ožujka ove godine Jakov Marojica proslavio je u župi sv. Leopolda Bogdana Mandića u Limi svoj stoti rođendan”, ovim riječima započinje članak o tada najstarijem Hrvatu u Peruu koji je 1899. godine rođen u zaseoku Krstac kraj Mlina, nedaleko od Dubrovnika, a 1927. se doselio u Peru.

Zlatne dvadesete u Hrvatskoj

Zagrebački Muzej za umjetnost i obrt ambiciozno je istražio kako se duh toga vremena odrazio na naše prostore, posebice na Zagreb koji je u to vrijeme narastao od maloga gradića do urbanoga središta sa 190.000 stanovnika

Aladar Vladimir Baranyai,
Vila Kell, Zagreb 1921./22.

Napisala: **Vesna Kukavica**
Snimke: **Muzej za umjetnost i obrt**

Početak godine u Zagrebu obilježilo je otvorenje velike izložbe *Art déco - Umjetnost u Hrvatskoj između dva rata*, koju je priredio Muzej za umjetnost i obrt na 1.000 metara četvornih. Postav izložbe sa 750 izvornih predmeta i umjetnina toga doba posjetitelji mogu razgledati do 30. travnja. Izložba obuhvaća skulpture, slikarstvo, fotografije, arhitekturu, predmete od metala, modu i modni pribor, staklo, keramiku i namještaj. Kulturno-povijesni izložbeni projekt strukturiran je oko pojma *art déco* koji označava stil u umjetnosti i dizajnu dvadesetih i tridesetih godina 20. stoljeća. *Art déco*, koji se iz Europe proširio na sve kontinente, izveden je iz naziva svjetske izložbe *Exposition Internationale des Arts décoratifs et industriels modernes* održane 1925. u Parizu. To je vrijeme kada se rađao moderni Zagreb.

LUDE I RAZUZDANE GODINE

Svijetom je netom prohujao prvi veliki rat, izbrišavši na Starome kontinentu četrnaest golemo carstva (njemačko, austrougarsko, rusko i tursko), na čijim se prostorima formiraju nove države. Ondašnja Europa polako, ali sigurno gubi industrijsku i tehnološku prednost u odnosu na Ameriku, unatoč srazu izazvanom prvom velikom depresijom. Zemlje poražene u ratu i nezadovoljne versajskim ugovorom počele su razvijati osvajačke težnje koje će dovesti do još krvavijega Drugoga svjetskog rata. Istodobno, sve brojniji građanski sloj kao

da želi zaboraviti proživljene ratne patnje. U ludim dvadesetim se uživa, a njima su po mnogočemu slične i razuzdane tridesete.

Zapadnu Europu s Bliskim istokom povezuje poznati Orient Express. Sve primjetniju ulogu imaju i osobni automobili kao jasni pokazatelji tehnološkog napretka i modernoga načina života dobrostojećih građana u Hrvatskoj. Zanimanje za praćenje športa ili bavljenje njime također se iskazuje kao zrcalo pomodnosti i ugleda. Pritom osobito dobro kotiraju tenis, automobilizam, atletika, golf i boks, dok nogomet sve više osvaja srca svih društvenih slojeva.

Zagrebački Muzej za umjetnost i obrt ambiciozno je istražio kako se duh toga vremena odrazio na naše prostore, posebice na Zagreb koji je u to vrijeme narastao od maloga gradića do urbanoga središta sa 190.000 stanovnika. Izložbu prati izvršno opremljeni katalog, za što je zaslužan Ranko Novak. Podijeljen je u osam cjelina koje su priredili vršni stručnjaci: povijesni kontekst obradio je Viktor Žmegač, primijenjenu umjetnost i dizajn Jasna Galjer, modu i stil života Djurdja Bartlett, arhitekturu Aleksander Laslo, kiparstvo Irena Kraševac, slikarstvo Miroslav Gašparović, kazalište Ana Lederer i fotografiju Marija Tonko-

Frano Kršinić: Amazonka
s napetim lukom

vić. Konceptciju izložbe osmisila je grupa autora, a uz spomenutog Ranka Novaka tu su Jasna Galjer, Miroslav Gašparović i Anđelka Galić.

Nakon završetka Prvoga svjetskog rata hrvatske zemlje su od kulturno i gospodarski najzaostaliјeg dijela Carstva postale najrazvijenije. Art déco u Hrvatskoј možemo smatrati svoјevrsnim nasliјedom raspadnute Austro-Ugarske, a samim time i neizbjeжnim nastavkom art nouveаuа odnosno secesije. Izložba Art déco doista je uzorno organizirana, postavljena i popraćena tekstovima. Na izložbi su prikazani radovi obrtnika razne provenijencije i uglednih umjetnika koji su djelovali između dvaju ratova: od Lјube Babića, Krste Hegedušića preko Vladimira Becića, Vilka Gecana, Oskara Hermana, Maksimilijana Vanka, Mencija Clementa Crnčića, Marina Tartaglie, Sergija Glumca do nepravedno zapostavljenih umjetnika poput Ivana Tabakovića, Jerka Fabkovića i drugih.

URBANI ZAGREBAČKI KRAJOBRAZI

Posjetitelji su ugodno iznenađeni prikazom svih bitnih graditelja između dvaju ratova koji su arhitektonski oblikovali naš Zagreb kao što su Hugo Ehrlich, Stjepan Planić, Viktor Kovačić, Drago

Vilko Gecan: Amazonke (1923.)

Ibler. Zagreb tridesetih godina preuzima dominaciju nad ostalim hrvatskim središtima u gospodarskom, kulturnom i društvenom životu. Urbane zagrebačke krajobraze resile su, uz ostalo, reprezentivne novosagrađene palače u Donjem gradu, Bolleov Mirogoj te hotel Esplanade. U Smaragdnj dvorani zagrebačke Esplanade izmjenjivali su se društveni događaji, kao i slavni balovi. Hotel je sagradio, preradiвši planove jednoga njemačkog arhitekta, Zagrepčanin Dionis Sunko 1925. godine, a unutrašnjost hotela u mnogim je detaljima upravo prekrasan primjer eklektičnog art deco stila u umjetnosti i dizajnu. Na stranicama ženske revije *Svijet* iz 1928. mogu se pratiti prizori ludih dvadesetih kada se u našoj sredini uvelike rasplamsavao modernizam u kazalištu, arhitekturi, slikarstvu, odijevanju, ali i stajališta o životu žene i pravu na užitak. ■

Ženski šešir, Zagreb, oko 1925.

ENG Zagreb's Museum of Arts and Crafts is staging *Art Déco - Art in Croatia Between the Two Wars*, an exhibition spotlighting the spirit of the 1920s and 30s in the homeland.

Ljepota pisane riječi

Predstavljene knjige Ljubice Kolarić-Dumić "Ususret svojoj zvijezdi" i "Uz baku je raslo moje djetinjstvo" te izdanja Panonskog instituta iz Pinkovca "Panonski ljetopis" i "Panonski list"

Autorica
Ljubica
Kolarić
Dumić

Napisao i snimio: **Zlatko Žužić**

U organizaciji Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata u Zagrebu je 15. ožujka održana književna večer na kojoj su predstavljene knjige Ljubice Kolarić-Dumić "Ususret svojoj zvijezdi" i "Uz baku je raslo moje djetinjstvo" te izdanja Panonskog instituta iz Pinkovca "Panonski ljetopis" i "Panonski list".

Književnu večer otvorio je u ime organizatora Mato Jurić, predsjednik Zajednice i urednik Biblioteke "Srijemski Hrvat" koja je izdala knjigu "Uz baku je raslo moje djetinjstvo", a o izdanjima su govorili dr. sc. Robert Hajsan i vodeći hrvatski stručnjaci u proučavanju povijesti i književne baštine hrvatskih narodnih manjina u susjednim zemljama doc. dr. sc. Sanja Vulić i prof. Đuro Vidmarović.

Moderatorica književne večeri doc. dr. sc. Sanja Vulić s Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, Odjela za kroatologiju, prvo je predstavila dr. Roberta Hajsana iz Pinkovca u južnom Gradišću, ustvrdivši kako je ovaj dokazani hrvatski domoljub dugi niz godina bio profesor na dvojezičnoj gimnaziji u Bortu (Oberwart) i predavač hrvatskog jezika i povijesti na Pedagoškoj akademiji u Željeznome.

"Dr. Hajsan je 1993. godine osnovao Panonski institut i bio njegov dugogodišnji predstojnik, a godinu dana kasnije pokrenuo je godišnjak Panonski ljetopis i Panonski list, čiji je i urednik", rekla je dr. Vulić.

Govoreći o knjizi Ljubice Kolarić-Dumić, koju je također izdao Panonski institut, dr. Vulić je naglasila kako je ova vrsna pjesnikinja za djecu ovom knjigom dokazala da je isto tako vrsna i u poeziji za odrasle. "Knjiga nosi simbolični naslov *Ususret svojoj zvijezdi*, a započinje ciklusom punim sim-

bolike, vezanim uz četiri godišnja doba. Tematske cjeline toga ciklusa naslovljene su: *Proljeće*, *Ljeto na selu*, *Moje jeseni* i *Daleke bijele ravni*. Najduža tematska cjelina je *Moje jeseni* u kojima piše o jesenskim plodovima koji svima donose radost, a za kojom slijedi sjeta zbog skorog umiranja prirode, što je Ljubici zapravo simbolika umiranja hrvatskoga Srijema", rekla je dr. Vulić i zaključila kako je ova knjiga stihova svojevrsna pjesnička posveta svim Srijemcima i Srijemkama, svim prognanicima, svim roditeljima i svim ljudima dobre volje.

Dr. Robert Hajsan predstavio je svoj Panonski institut i izdanja koja ta institucija izdaje, naglasivši kako gradišćanski Hrvati, osim u Austriji, žive i u Mađarskoj, te da nakladništvom i pisanom riječju nastoje očuvati svoju tradiciju i jezik.

O knjizi "Uz baku je raslo moje djetinjstvo" govorio je prof. Đuro Vidmarović, ustvrdivši kako je poznata hrvatska književnica Ljubica Kolarić-Dumić objavila knjigu pripovijedaka nadahnuta svojim djetinjstvom i najdražom osobom koja se uz djetinjstvo veže, svojom bakom. "Takva su sjećanja obično nježna, topla, sjetna i očaravajuća. Tako bi bilo i s djelom naše književnice da nije zla koje je sve rečeno prekrilo i preplavilo tugom, čemerom i ogorčenjem", rekao je prof. Vidmarović i dodao kako su strašne 1991. godine masovnim egzodusom srijemski Hrvati prognani iz svog zavičaja, a Ljubičina knjiga vrlo nadahnuto govori upravo o tome.

Autorica Ljubica Kolarić-Dumić u svom je govoru na kraju književne večeri zahvalila svima koji su na bilo koji način pomogli da njezine knjige ugledaju svjetlo dana.

Program književne večeri vodio je Zlatko Žužić, urednik knjige "Uz baku je raslo moje djetinjstvo". ■

Književna večer je održana u prostoru Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata u Zagrebu

ENG A literary evening hosted by the Association of Displaced Croats of Srijem, Bačka and Banat was staged in Zagreb featuring the books of Ljubica Kolarić Dumić and the publications of the Pannonian Institute of Pinkovac.

PREKRASNA HRVATSKA OKOM FOTOGRAFA

Snimio: Filip Lučin (više fotografija prekrasne Hrvatske pogledajte na www.filipLucin.com)

Toponim Trakošćan prvi put se pisano spominje 1334. godine. Prvi poznati vlasnici dvorca su od kraja 14. st. grofovi Celjski čija loza uskoro izumire pa dvorac mijenja vlasnike sve dok ga 1584. u trajno vlasništvo ne dobiva obitelj Drašković. U njihovu je vlasništvo sve do kraja 1944. kad se obitelj iseljava u Austriju, a dvorac je nacionaliziran. Od 1953. u dvorcu djeluje muzej. Dvorac je okružen parkom koji je oblikovan u skladnu hortikulturnu cjelinu. Tu je i jezero površine oko 17 hektara uz koji su pješačke staze po kojima se može uživati u romantičnoj šetnji. Dvorac je smješten u Hrvatskom zagorju, 80 km sjeverno od Zagreba, a 40 km zapadno od Varaždina.

Ettstrasse

Toga je ponedjeljka Rodijak Čipa imao golemu sreću. Taman što je izašao iz zgrade koju su gipsale tri Galine kolone, ako se i Rodijak uzme za kolonu jer je sam radio, stigili su policajci, opkolili zgradu te zatulili svojim automobilima. Bilo je jasno da se radi o raciji kojom su njemačke vlasti pokušavale spriječiti rad na crno i uhititi "švarcarbajtere" u građevinarstvu, posebice gipsere. Taj su put i uspjeli. Svi Glavičani s Galine firme, računajući i samog Galu, dospjeli su do večeri u Ettstrasse 2, malu ulicu u Münchenu koja je dugačka isto toliko koliko i zatvorska zgrada. Zatekli su tu još oko 200 svojih" gipsera, od kojih je bilo barem dvadeset vlasnika gipserskih firmi.

Svi su oni bili pod sumnjom da su radom na crno i neplaćanjem poreza oštetili državu za goleme novce. Našao se među njima i učitelj Lovre koji je preko raspusta želio na crno zaraditi koju marku i popuniti kućni budžet. Bilo je još takvih koji su zatečeni na baušteli bez radnih i boravišnih dozvola. Ti su prošli ponajbolje, jer im je policija oduzela novac, a pošto su oni očekivali takvu raciju, kod sebe nisu ni imali veće svote, pa su potom protjerani iz Njemačke. Njima je to bila i najveća kazna, dugoročno gledajući, jer dobiti izgon iz Njemačke značilo je pozdraviti se s dodatnom zaradom. Bio je tu i Mijo Mali, čovjek koji je već peti put dobivao izgon, ali pod raznim imenima. Naime, on se dosjetio da nakon svakog izгона promijeni ime i prezime u zavičaju, te se ponovo vrati u Njemačku.

Već sutradan, nakon ispitivanja, pušteni su i ostali Glavičani koji su posjedovali radne i boravišne papire. Njih su čekale samo novčane kazne zbog rada na crno. Ali su vlasnici firmi dospjeli u

gadnu kašu, bez izgleda da uskoro napuste zatvor.

Ova policijska racija našla se koji dan i na stranicama uglednog njemačkog časopisa Der Spiegel.

- Prije nego što je gipser Joseph Friske navečer legao u krevet, ugasio je svjetlo, piše Der Spiegel. Teren oko kuće na Amerskom jezeru kraj Münchena tada su obasjali farovi automobila. Već nekoliko mjeseci poštenu obrtnik Friske plaši se za život. Anonimni čovjek telefonom prijeti njemu i njegovoj obitelji.

Gale je pokušao opovrgnuti priču kako je baš on prijetio Josephu Friskeu, ali se nije mogao obraniti od napisa Süddeutsche Zeitunga u kojem, između ostalog, stoji da je "firma Gale-Putz sa svojih 14 ilegalnih kolona inkasirala na crno čistih 2,5 milijuna maraka za godinu dana. Vlasnik firme je prošle jeseni zatočen, ali je začuđujuće brzo pušten uz kauciju od milijun maraka, pa je nastavio započete radove na zgradi banke usred Münchena".

Uistinu je tako bilo. Gale je zatvoren, pa pušten. Ne zna se što je bilo s kaucijom. Vjerojatno je ostala državi, kao što su sve kaucije završile. Onaj tko nije imao milijun maraka, a bilo je i takvih, odležao je od dvije do četiri godine zatvora, što je dobro došlo i Gali i ostalim Glavičanima koji nisu protjerani. Naime, potražnja za poslom gipserima je osigurala veću cijenu i bolju zaradu. A Rodijak je Čipa tada bio u naponu snage, volje i vještine. Uostalom, o tome dovoljno govori podatak da je sam radio taj posao koji po propisu rade četiri čovjeka. On je prvi i jedini takav slučaj otkada je gipsa. Pokušao je nakon raspada njihove kolone i Guto, ali je brzo odustao. Pričalo se da je jedna firma nudila Rodijaku deset tisuća maraka mjesečno i to na režiju. Ali, on je odustao. Ne zbog toga što

nije volio izvjesnost, nego zato što nije volio unaprijed znati koliko će na kraju mjeseca dobiti maraka.

- Bogarca ti poljubim, govorio je Rodijak, ništa slađe ni lipše nema kad ko navečer, nakon posla, jadni čovik legne u krevet, pa počne računat urađene kvadrature gipsa, ondak to množiti sa cinom kvadrata, pa na kraju dobiti zaradu. I uvijek me san privari prije neg sam sve sračuna. Nikad nisam mislio da ću zaspat i probudit se s matematikom, ali mi je postala slađa i draža neg ijedna cura u momačko vrime. A toliko sam se izvištio da ću ti svakoj kući na prvi pogled sračunati koliko ima kvadrata gipsa na zidovima.

U to vrijeme Rodijak nije ništa drugo ni zapažao osim novih kuća u Münchenu, milovao ih pogledom, računao poput kompjutera kvadraturu zidova, odbijao otvore i procjenjivao kvalitetu zidova i isplativost posla. I nove je temelje volio, jer je znao da će tu uskoro niknuti kuća, a on je procjenjivao koliko će katova imati i koliko kvadrata zidova. Sada mu nije smetalo što se prva dva prozora ne računaju za katove. Važno je da se i za njih plaća nabacivanje gipsom.

No, baš u to vrijeme svi su zamijetili, osim Rodijaka, da se počeo savijati u leđima.

LEGENDE O R

Dioba

Djed se Kleco nije oporavio ni od prvog udara na njegovo starješinstvo u kući, a već je stigao drugi, još teži. Njegovi su unuci jedne večeri kazali djedu da će se podijeliti. Doduše, tada su nestale gotovo sve obiteljske zadruge, gotovo sva su braća bila podijeljena i svatko je stanovao u svojoj kući. Osim Klecinih. Djed je beskrajno uživao u toj činjenici uzdajući se da će tako vječno ostati, da će njegovi ukućani živjeti u slozi poštujući stariji mlade, žensko čeljade muško, svi djeda kao starješinu. I kud će sada s diobom, razmišljao je djed, kada je sve ovako dobro krenulo, kada su sagrađene kuće i pojata, a novci stizali u potocima. Kako dijeliti to carstvo na čijem je čelu upravo on, djed Kleco. Doduše, ukućani su ga već duže vrijeme pripremali na tu neugodnost, ali djed nije znao čitati znakove. Naprotiv, i dalje je držao unucima i nevjestama svoje glasovite govore.

- Duše nečiste, lako je vami. Vi samo radite što did naredi. A kako je meni povazan i po svu noć razmišljat šta ćete vi raditi. Ja moram mislit koga ću poslat u Njemačku, koga za ovcama, a koga za govedim, koga kosit, a koga vođu nosit. Lako je otić u

Njemačku i zaradit marke. Ali, kako to potrošit pametno? E, to did mora odlučit! I srićom mi je u svemu doteklo pameti. I Bogu fala, svega ima. Lipo, ko kad je lipo.

Umjesto da ukućani uglas kažu kao što su uvijek govorili: Šta bi mi jadni, dide, bez tebe, odjednom nitko nije obraćao pozornost na njegove riječi, nitko ih nije opovrgao niti izražavao suglasnost. Samo bi nevjeste kriomice namignule jedna drugoj i u prolazu potihom promrsile kako "did opet snuje". Prvi znak propasti njegova carstva bilo je Andino oštro suprotstavljanje njegovu prijedlogu da se novorođenčetu dadne ime Slava. Otada su ga počele moriti crne misli, pa je, vraćajući misao unatrag, pronašao još mnogo sličnih neugodnosti. Vidio je da izvana stižu pisma ne samo njemu, već također nevjestama, koje nisu krile ni svoje novčanike. Svejedno ga je kao rijetko što u životu pogodila najava diobe u kući. Nije u toj namjeri ukućane mogla pokolebati ni tugaljiva djedova pokuda muških glava koje dopuštaju da im žene zapovijedaju i čak njemu, djedu Kleci, izgovaraju protivne riječi i riječi pune otrova. Naprotiv, Andja je na to odgovorila da su prošla stara vremena i gluposti, a Ana Perina je otvoreno uzvratila djedu da ne treba stavljati ukućanima granu na put sada kad je jednom nogom zakoračio u grob.

I podijeliše se Klecini na veliku žalost djedovu, kojega je još više ojadio način diobe. Njive su podijeljene na kuru, kuće su gradili tako da je svaki od Klecinih unuka, Pere, Čipa i Antiša, financirao gradnju jedne kuće, pa ni tu nije bilo problema, a novac koji su dotad davali djedu Kleci podijeljen je na tri jednaka dijela. Lovre nije sudjelovao u diobi, jer je školovan iz zajedničke kase. Tu se ustanovilo da u djedovu džepu i nije bilo nekakvih velikih novaca, što je samo značilo

da su braća potkradala zajedničku kasu, odnosno da nisu davali svu ušteđevinu kako su se hvalili. Problem je iskrsnuo kada je trebalo "podijeliti" kućnu čeljad, tj. djeda Klecu, babu Mandu, majku Slavu i sestru Ivku, usidjelicu kojoj su davani mali izgledi za udaju. Rodijak Čipa je predložio da jedan od braće prevede u svoju kuću djeda i babu, drugi majku, a treći sestru. Djedu je srce zaigralo i pojavila se nada da ga ipak unuci vole kad je vidio da svaki želi njega i babu Mandu. Toliko se više razočarao kad je spoznao razloge za takve želje svojih unuka.

- Jasno je zašto se svi jagmimo za dida i babu, kazao je Pere, jer su stari i nisu dugoviti. A ko će brinut za mater, ili sestru? One nas mogu nadživiti. Zato bi bilo pošteno još nešto bacit na materinu, a posebice na sestrinu stranu.

Prijedlog jednog od braće da se na sestrinu stranu stavi konj Zekan, ne onaj stari, jer je taj već davno uginuo, već novi Zekan, morao je biti odbačen na djedovu intervenciju. Gotovo plačući je molio da mu ostave Zekana, jer mu je to utjeha, zabava i jedini posao. Ako je preživio smaknuće konja, a već su svi u selu bili prodani osim njegova Zekana, onda ih je molio da Zekan ide s njim u toj diobi. Unuci nisu bili toliko bezdušni da ne bi uvažili djedovu molbu, pa su onda na sestrinu stranu bacili dvije krave, na majčinu jednu, što se smatralo dovoljnim da anulira prednost onoga brata kojega zapadne djed i baba. A ishod će se znati nakon povlačenja kure. Pere je izašao u hodnik i tu u šaku stavio tri slamčice različite dužine, a potom je objasnio pravila igre. Najduža slamka vuče majku, srednja sestru, a najkraća djeda i babu. Prvi je povukao Čipa, a onda Antiša. Potom je Pere otvorio šaku pa usporediše slamke. Antišina je bila najduža, Perina najkraća. ■

PETAR MILOŠ
ODIJAKU ČIPI

GAŽENJE HRVATSKOGA JEZIKA

Posljednjih tjedana, jedna od osoba koje se u hrvatskim medijima najviše reklamiraju jest srpski košarkaš Vlado Divac - čovjek koji je javno zgazio hrvatsku zastavu, kao simboličan cilj želje za gaženjem hrvatske države, hrvatskoga naroda, a samim tim i hrvatskoga jezika... Nepuna dva desetljeća poslije toga čina neskrivene beskraje mržnje, došao je pompozno u Hrvatsku, praćen velikom medijskom pozornošću. Ni pomišljao nije da se ispriča hrvatskomu narodu za nanese- nu tešku uvrjedu, da izrazi bilo kakav vid žaljenja zbog učinjenoga. Unatoč tomu (ili možda baš zbog toga) uživa veću pozornost hrvatskih medija nego bilo koji hrvatski branitelj, ili neki drugi hrvatski velikan iz prošlosti i sadašnjosti.

Prateći hrvatske medije možete se samo uzrujati, a ako već imate zbog bolesti povišenu tjelesnu temperaturu, riskirate da vam postane gore. Nedavno sam tako, ležeći bolesna u postelji, gledala emisiju engleskoga naslova *Red Carpet* (Crveni tepih), koja je uglavnom namijenjena mladima. Mladi voditelj je podrugljivo komentirao ljubav iseljenika iz Hercegovine, koji žive u Njemačkoj, prema njihovoj matičnoj domovini Hrvatskoj. Zaključio je da su upravo takvi ljudi odgovorni za međunarodne političke napetosti u Bosni i Hercegovini!!! Dalje se "dohvatio" tenisača Marija Ančića kojega je posprdno preporučivao djevojkama kao dobru priliku, među inim u istom podrugljivom stilu spomenuvši da je Ančić Hrvat. Sukladno općemu pristupu, ime države Hrvatske i ostalih susjed-

Piše: **Sanja Vulić**

nih država (koje su u emisiji obilato zastupljene) uglavnom se izbjegava. Koriste se izrazi *ovi prostori, regija, Balkan* pa čak i izraz *od Vardara do Triglava*. Nevjerojatno je koliko se neprikrivene jugonostalgije nameće mladim gledateljima u emisiji koja traje dvadesetak minuta. Urednik i voditelj su sigurno za to dobro plaćeni. Nameće se pitanje - kojim novcem - u doba kada brojni čestiti hrvatski radnici teško rade za malu ili nikakvu plaću.

O razini hrvatske jezične (ne)kulture u toj i sličnim emisijama, ali i općenito u medijima, moglo bi se napisati cijeli traktat. Vrlo često, pri susretu sa znanjcima, slušam užasute komentare o tom jeziku koji nam se nameće. U pravilu mi je neugodno jer nisam u mogućnosti bilo što promijeniti, osim ustrajno upozoravati na opasnost, a to nije dovoljno.

U međuvremenu, hrvatske se nacionalne vrijednosti, uključujući i hrvatski jezik, svakodnevno rastaču i gaze. Veliki hrvatski pjesnik Antun Gustav Matoš, svoju pjesmu, naslovljenu *Stara pjesma*, završio je riječima kako nam *stranac, majko, tihu propast sprema*. Tu je pjesmu napisao 1909., pred nešto više od stotinu godina. Na žalost, i danas je suvremena. Opet nam prijeti *tiha propast*, malo-pomalo, iz dana u dan, bez velikih naglih promjena, ali s mnoštvom svakodnevnih "sitnih" rashrvaćivanja. Hoćemo li toga postati svjesni prije no što bude prekasno? ■

MALA ŠKOLA HRVATSKOGA JEZIKA I KULTURE

Veselite se i ljetujte s nama u Novome Vinodolskom!

18. – 29. srpnja 2011.

Hrvatska matica iseljenika i ove godine organizira Malu školu hrvatskoga jezika i kulture u Novome Vinodolskom, primorskom ljetovalištu bogate kulturne prošlosti, namijenjenu djeci i mladima od 9 do 16 godina. Temeljni cilj ovoga ljetovanja je da djeca i mladi koji žive izvan Hrvatske, u zajedništvu sa svojim vršnjacima iz različitih mjesta u Hrvatskoj, unaprijede svoje znanje hrvatskog jezika te upoznaju kulturnu i prirodnu baštinu kraja u kojemu borave.

Program škole ostvaruje se raznim igraonicama-radionicama (jezična, kulturološka, novinarska, lutkarska, dramska) te nizom športskih, rekreativnih i zabavnih sadržaja. I još je tu puno, puno veselja i radosnih trenutaka u zdravom, bezbrižnom i sigurnom okolišu pod nadzorom iskusnih i pouzdanih učitelja i voditelja.

POLAZNICI KOJI POLOŽE ISPITE DOBIVAJU DIPLOMU SVEUČILIŠTA U ZAGREBU I SVJEDODŽBU S UPISANIM OCJENAMA.

SVEUČILIŠNA ŠKOLA HRVATSKOGA JEZIKA I KULTURE U ZAGREBU

Sveučilište u Zagrebu i Hrvatska matica iseljenika

25. lipnja – 22. srpnja 2011.

Škola je namijenjena mladeži hrvatskoga podrijetla i svim drugim studentima koji žele upoznati Hrvatsku, steći ili proširiti svoje znanje o njoj, naučiti ili usavršiti hrvatski jezik.

Akademski program obuhvaća 110 školskih sati nastave, 95 sati obvezatne nastave i 15 sati dodatne nastave (jedan školski sat traje 45 minuta). Jezična nastava sastoji se od odvojenih gramatičkih i lektorskih sati. Znanje hrvatskoga jezika dijeli se na tri razine: početnu, srednju i naprednu.

Ostvaruje se 8 ECTS bodova.

Program iz hrvatske kulture i povijesti sastavni je dio Škole koji organizira Hrvatska matica iseljenika. Program podrazumijeva: akademska i terenska predavanja o hrvatskoj kulturi i povijesti; stručno vođene posjete različitim muzejima, galerijama, umjetničkim izložbama, kazališnim predstavama i koncertima, kulturnim i znanstvenim institucijama te susrete s poznatim hrvatskim umjetnicima; studentske izlete u Hrvatsko zagorje i Plitvička jezera.

Za sve detaljnije upute i informacije, možete se javiti:

Ladi Kanajet Šimić, prof., voditeljici Odjela za školstvo, znanost i šport HRVATSKE MATICE ISELJENIKA
Trg S. Radića 3, 10 000 Zagreb, Hrvatska, tel: 385 1 61 15 116, fax: 385 1 61 11 522, e-mail: lada@matis.hr

PRVA MONOGRAFIJA O POLICIJI U DOMOVINSKOM RATU

U povodu 20. obljetnice pogibije prvoga hrvatskog redarstvenika u Domovinskom ratu Josipa Jovića i "Akcije Plitvice - Krvavi Uskrs 1991" u Nacionalnoj i sveučilišnoj biblioteci predstavljena je monografija "Hrvatska policija u Domovinskom ratu". O njoj su govorili ministar unutarnjih poslova Tomislav Karamarko i recenzenti Dražen Vitez, general Marijan Mareković, Ante Nazor i Miroslav Akmadža. Objavilo ju je MUP RH, a riječ je o prvoj sveobuhvatnoj kronološkoj analizi djelovanja hrvatske policije u Domovinskom ratu. Monografija donosi svjedočanstva više od 150 redarstvenika, policajaca i specijalaca, koja svjedoče o neprocjenjivoj ulozi hrvatske policije u obrambenom Domovinskom ratu, prijelomnom dijelu hrvatske povijesti. Ona je i znak zahvalnosti i sjećanja na više od 700 poginulih i više od 3600 ranjenih pripadnika MUP-a u Domovinskom ratu; nigdje u svijetu policija nije dala toliki doprinos u stvaranju i obrani države, ističe se u monografiji.

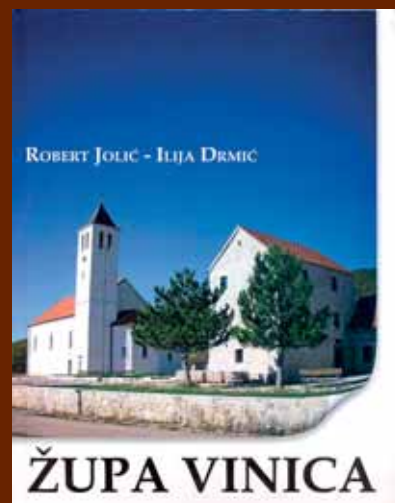
"KATEDRALA SV. JAKOVA U ŠIBENIKU" PREDRAGA MARKOVIĆA

Knjiga "Katedrala sv. Jakova u Šibeniku" Predraga Markovića, posvećena najvažnijem spomeniku hrvatske arhitekture 15. i 16. stoljeća, objavljena je u biblioteci Povijest umjetnosti u Hrvatskoj nakladničke kuće Ljevak. Raskošno opremljena knjiga obuhvaća više od 500 stranica, s 420 slika i ilustracija te opsežnom bibliografijom i kronologijom događaja vezanih uz gradnju katedrale. Riječ je o vrlo kompleksnom djelu u kojemu autor prvi put odmjerava sve razvojne faze katedrale sv. Jakova i uspostavlja filigranski preciznu kronologiju gradnje, smatra autor predgovora Joško Belamarić. Ističući sjajnu kombinaciju dobrog znanja činjenica, koncentrirane znanstvene analize i izvrsnoga stila pisanja, koji na mnogim stranicama ostvaruje literarne dosege, autor predgovora je ustvrdio da će šibenska katedrala ostati laboratorij domaće i opće povijesti umjetnosti 15. i 16. stoljeća, a Markovićeva monografija postati trajni radni instrument svim budućim istraživanjima.

ŽUPA VINICA KRAJ TOMISLAVGRADA

Monografija je izdana u povodu 125. obljetnice blagoslova župe Vinice, a predstavlja prvi pokušaj sistematiziranja ukupne povijesne, geografske i druge građe koju su autori Robert Jolić i Ilija Drmić prikupili iz različitih izvora. U monografiji su prikazane najvažnije geografske, demografske i posebno povijesne značajke župe Vinice i svih njezinih naselja. Posebno je obrađeno razdoblje nastajanja pojedinih mjesta, crkvene povijesti i razvoja župe Rođenja Marijina, kao i mjesnih groblja. Opisani su vinički rodovi i običaji, kretanje pučanstva, školstvo te ostale zanimljivosti o ljudima i događajima. Monografija sadrži i popis žrtava Prvoga i Drugoga svjetskog rata, kao i Domovinskog rata. Nakladnik monografije su: Naša ognjišta, Tomislavgrad, a sunakladnici su: Župni ured Rođenja Marijina, Vinica i Zavičajno društvo Zavelim, Split.

Korizmeni koncerti ansambla LADO

Svoje tradicionalne korizmene koncerte ove godine Ansambl narodnih plesova i pjesama Lado održava, kao i skoro svake godine, u nekoliko gradova Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Korizmena turneja započela je koncertom u banjalučkoj katedrali sv. Bonaventure 20. ožujka, a završit će 19. travnja u studiju Bajsić u Zagrebu. Program pod nazivom "Pasijom kroz hrvatske krajeve" svojevrsna je retrospektiva najuspješnijih korizmenih djela i napjeva iz raznih hrvatskih krajeva koje je ansambl izvodio na dosadašnjim koncertima. Publika će moći čuti dijelove Kalvarije Ljube Stipišića, ali i skladbe iz Podravine i Međimurja, Dalmatinske zagore i Hercegovine, sjeverozapadne Hrvatske, Dalmacije te Slavonije i Baranje u autorskim obradama Ivica Ivankovića, Dražena Kurilovčana, Joška Čaleta i Krunoslava Šokca. Koncertima će dirigirati Dražen Kurilovčan i Joško Čaleta.

Njemački Hrvat Robert Čolina objavio prvi album

Na nedavno održanoj promociji novog albuma mladi pjevač Robert Čolina nije skrivao oduševljenje jer riječ je o njegovu prvom albumu "Sad te ostavljam" kojim je Robert pokazao da je ispred njega uzbudljiva budućnost. O Robertu je pisala Matica već nekoliko puta. Da podsjetimo, riječ je djetetu gastarbajtera rođenom u Paderbornu u Njemačkoj, podrijetlom iz Tomislavgrada. Na albumu se nalazi jedanaest pjesama od kojih je pjesmu "Sad te ostavljam" publika već odlično prihvatila. Da je Robert veliki miljenik ženskog dijela publike dokazala je promocija koja je bila prepuna prelijepih žena, a uz lijepe žene ovom pjevaču potporu su došli pružiti i Robertovi prijatelji: od Anice Kovač, Sandija, pa do Ivica Zanetti-ja, Denisa Dumančića, Brune Oreškovića, Uršule Tolj i Marine Tomašević.

Tajči se vratila!

Tatjana Cameron Tajči (40) nedavno je u Zagrebu na konferenciji za novinare objavila da će nakon 20 godina izbivanja s hrvatske glazbene scene u listopadu pjevati u Zagrebu, Beogradu, Sarajevu, Splitu i Ljubljani. Kao jedan od razloga zašto je odlučila ponovno zapjevati u rodnome gradu pjevačica je navela to što je lani u svibnju otišla na svoju prvu mamografiju. Pet dana je čekala rezultate pretraga i tada je razmišljala o tome što bi napravila da joj u životu nije preostalo još puno vremena. Rezultati su bili dobri, a pjevačica je odlučila napraviti ono što je tada zaželjela, odnosno otputovati u Zagreb i održati koncert. Jedan od razloga zbog kojih se odlučila na turneju je i taj što će moći provoditi više vremena s majkom, kojoj je na konferenciji otpjevala neke od stihova svoje pjesme. Danas se mnogi rado sjećaju njezinih najvećih hitova poput "Hajde da ludujemo", "Smokvica", "Bube su u glavi", "Moj mali je opasan", "Dvije zvijezdice". Tajči je 1991. godine na vrhuncu karijere otišla u SAD. Povremeno se pojavljivala u mjuziklima i na televiziji u Los Angelesu gdje je upoznala Matthewa Camerona za kojeg se udala 2000. godine i s kojim danas ima tri sina.

Vannin peti studijski album "Sjaj"

Nakon puno ljubavi, truda i vremena uloženog u nove pjesme, Vanna je nedavno objavila svoj novi, peti po redu studijski album pod nazivom "Sjaj". Riječ je o nosaču zvuka dostojnog jedne od najvećih hrvatskih glazbenica. Tome u prilog govori i lista autora i suradnika na pjesmama: Ante Pecotić, Bruno Kovačić, Aleksandra Milutinović, Dejan Orešković, Predrag Martinjak, Miro Lesić te drugi pobrinuli su se da Vanna i na novom albumu zvuči svjež, ali i poznato. Osim suradnika "s one strane stakla", na albumu je ugostila i dvoje mladih talentiranih kolega koji su na počecima svojih karijera. S Nikolinom Kovačević, osebujnom natjecateljicom prošlogodišnjeg HTZ-a, Vanna je snimila duet koji se zove "Pamtim", dok joj se u pjesmi "7 minuta" pridružio Mario Huljev.

Oliver Dragojević ambasador dobre volje

Oliver Dragojević imenovan je ambasadorom dobre volje za dalmatinsku obalu Programa Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP) u sklopu projekta COAST koji se bavi očuvanjem i održivim korištenjem biološke raznolikosti. Osnovni cilj Projekta COAST je izravno i uz bankarski sektor utjecati na poduzetničke aktivnosti i prakse u ključnim djelatnostima na dalmatinskoj obali kao što su poljoprivreda, turizam, ribarstvo i marikultura, kako bi načela očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti te prirodnih i kulturnih vrijednosti postala sastavni dio njihova poslovanja.

HR TOP 10

zabavna

- 1 Jole**
Bagrem bijeli
Hit Records
- 2 Jelena Rozga & Željko Samardžić**
Ima nade
Hit Records & Tonika
- 3 Jasmin Stavros**
Žene
Hit Records
- 4 Mate Bulić**
Neretva
Hit Records
- 5 Leo**
Bolji nego ja
Hit Records
- 6 Sandi Cenov**
Zbog jedne Lane
Hit Records
- 7 Neda Ukraden**
Da se nađemo na pola puta
Hit Records
- 8 Jelena Rozga & klapa Iskon**
Ostavit ću svijtlo
Tonika & Hit Records
- 9 Vedrana Vukojević**
Zabranjeno
Nema
- 10 Zlatko Pejaković**
Siromah sam, nije me sramota
Hit Records

pop&rock

- 1 Gibonni**
Toleranca
Dallas
- 2 Toše Proeski**
Još uvijek sanjam da smo zajedno
Hit Records
- 3 Tony Cetinski**
Dobra ti noć bivša ljubavi
Hit Records
- 4 Nina Badrić**
Znam te ja
Hit Records
- 5 Teška industrija**
Dolje južno
Hit Records
- 6 Maja Vučić**
Bit će ti žao
Menart
- 7 Franka Batelić**
Na tvojim rukama
Hit Records
- 8 Feminnem**
Lako je sve
Croatia Records/Campus
- 9 Luka Belani**
Guarded by Angels
Aquarius Records
- 10 T.B.F.**
Fantastična (unplugged)
Menart

“Moje srce oduvijek kuca za Hrvatsku”

“Žarko sam željela nastupati na Eurosongu i predstavljati Hrvatsku. To mi se ostvarilo i jako sam ponosna i sretna”, kaže Daria

Daria u Matici

Razgovarala: **Željka Lešić**
Snimila: **Snježana Radoš**

I ako zauzeta obvezama oko Eurosonga, simpatična 22-godišnja Daria Kinzer pronašla je vremena za intervju za našu reviju Maticu. Rado je govorila za one kojima i sama pripada - Hrvatima u izvandomovinstvu. Ova mlada pjevačica iznimnih vokalnih sposobnosti bljesnula je poput meteora na hrvatskome glazbenom nebu

i oduševila i žiri i publiku nastupom na “Dori”. Kao novo lice estrade ubrzo je stekla naklonost obožavatelja diljem domovine i izvandomovinstva. Zahvaljujući njihovim glasovima, pobijedila je i s pjesmom “Lahor” (u engleskoj verziji “Celebrate”) Borisa Đurđevića i Marine Mudrinić predstavljat će Hrvatsku 10. svibnja na ovogodišnjem Eurosongu u Düsseldorfu. Mnogi su se tada zapitali tko je Daria Kinzer?

- Rodila sam se 29. svibnja 1988. go-

dine u Aschaffenburgu u Bavorskoj zato što mi je tata Nijemac, ali moja mama Dubravka je Hrvatica, rođena Osječanka, koja je živjela u Zagrebu. No, ubrzo nakon mog rođenja obitelj se preselila u Austriju, prvo u Linz, a zatim u Beč, gdje je majka radila u Lufthansi. Otac Hans-Jürgen je bio arhitekt i umro je prije dvije godine. Tako smo baka, mama i ja ostale same u Beču. Baka Antonija i mama naučile su me hrvatski jezik pa sam prvo progovorila na hrvatskome, zatim na njemačkome jeziku. Odmalena mi je baka pričala o Hrvatskoj kao najljepšoj zemlji na svijetu i uvijek je pjevala *Viva Croatia*. Imam snažne osjećaje prema Hrvatskoj. Slika o Hrvatskoj bila je jasnija kada smo svake godine dolazili u tu prelijepu zemlju na ljetovanje. Ovdje bih boravila po tri mjeseca u našoj staroj kući u Zadru. Odrasla sam i kao Hrvatica i kao Njemica. No, iako sam rođena u Beču, moje srce kuca za Hrvatsku. Vrlo rano sam primijetila da sam više Hrvatica nego Austrijanka. Uvijek sam se osjećala Hrvaticom i stoga kada bi me netko pitao u Beču tko sam, ja bih uvijek govorila da sam Hrvatica. U Beču idem na hrvatsku misu i rado se družim s prijateljima koji su također hrvatskih korijena. Kada dođem u Zagreb i u Zadar osjećam se kao kod kuće. Ovdje mi je skoro sva familija, osim jedne tete i polusestre koje žive u Beču. Što se tiče obrazovanja, prošle sam godine završila Ekonomski fakultet, smjer menadžment, a paralelno sam započela i studij na Fakultetu kazališne, medijske i filmske znanosti u Beču.

Kada ste se počeli baviti glazbom i tko su Vam pjevački uzori?

- Glazbom se bavim od malih nogu. Već kao djevojčica nastupala sam na raznim natjecanjima talenata gdje sam osvajala mnogobrojne nagrade. Pohada-

Daria nastupa
uz pratnju
"Sto tamburaša"
u Beču

la sam i Franz Schubert konzervatorij u Beču. Počela sam u najranijoj dobi s glazbenom školom i podukom iz klavira, te sam nastavila školovanje glasa kod poznatog pjevača mjuzikla Franka Thomasa i instruktora na *Performing Arts Studios Vienna*, a zatim kod ugledne pjevačice mjuzikla u Beču Cornelie Zenz i kod zvijezde mjuzikla Susan Rigvava-Dumas. Budući da sam htjela isprobati i jazz, išla sam na poduku i kod Elly Wright, koja je poznata kao bijela žena s crnačkim glasom. No, kako mi se sve više sviđala moderna pop-glazba, išla sam i na izobrazbu glasa na području tog žanra kod Monike Ballwein. Glazba je tako postala dio mog bića. Uvijek me zanimala hrvatska glazbena scena i stalno sam je pratila. Kako u Hrvatskoj imam rođakinje, svaki put kada bi me posjećivale u Beču, donosile bi mi CD-ove s našom glazbom. Uzori su mi Vanna, Žak i Oliver Dragojević na domaćoj sceni i Whitney Houston i Mariah Carey na svjetskoj glazbenoj sceni.

Što Vas je potaknulo da se prijavite na Doru?

- Oduvijek sam maštala o tome da pjevam za Hrvatsku na Eurosongu pa sam se odlučila prijaviti na Doru. Svake godine pratim Doru i Eurosong, a budući da mi se ovogodišnji koncept sviđao, odlučila sam se prijaviti na audiciju. Prošla sam je i tako je započela moja avantura na Dori. Istaknula bih veliki poticaj obitelji koja je podržala moju odluku o natjecanju.

Što za Vas znači pobjeda na Dori i predstavljanje hrvatske pjesme na Eurosongu?

- Dora je moj najveći uspjeh. Iznimno mi je drago što me publika primi-

jetila i svojim glasovima omogućila da predstavljam hrvatsku pjesmu na Eurosongu. Od srca hvala svima na potpori i hvala svima koji su glasovali za mene. Ostvario se moj hrvatski san i ponosna sam što idem na Eurosong. Uvijek sam govorila da na Euroviziji želim pjevati za Hrvatsku, a ne za Njemačku ili Austriju. Dat ću sve od sebe i vjerujem da neću razočarati. Kako živim izvan domovine, vjerujem kako ću imati golemu potporu svih Hrvata u iseljeništvu i svi ćemo zajedno pridonijeti što boljem plasmanu hrvatske pjesme.

Što je po Vašem mišljenju presudno za dobar plasman na Eurosongu?

- Uz pjesmu koja bi trebala biti posebna i koju bi trebala razumjeti europska publika, presudan je scenski nastup, ali i uvjerljivost izvođača. To je dobitna kombinacija.

Djevojčica Daria (u sredini) s obitelji na hrvatskom Jadranu

Koje Vas pripreme još čekaju do Eurosonga?

- Čeka me još jako puno posla. Do sada smo doradili engleski tekst koji se prije zvao "Break a Leg", a sada je "Celebrate". Snimili smo pjesmu i spot na hrvatskom i engleskom jeziku. Posljednjih tjedan dana bili smo od jutra do mraka zaposleni. U pripremi su kostimi za sve one koji će nastupati na pozornici, a moramo u cjelini dotjerati i scenski nastup. Radi se zanimljiva koreografija i otkrit ću vam da će uz mene na sceni biti još četiri bek vokala i mađioničar. Osmišljava se posebna priča vezana uz hrvatsku pjesmu kako bi predstavljanje na Eurosongu bilo što dojmljivije. Što se tiče moje odjeće, najradije bih nastupala u hlačama i u kreacijama svoje kreatorice Katarine Džale, no još ću vidjeti koji će kreator za mene kreirati i što ću odjenuti. To će odlučiti tim ljudi zadužen za moj izgled. No, najvažnije je da vjerujem u sposobnost svoje ekipe, a odluke se donose zajednički nakon dogovora. Tako smo dogovaranjem došli i do naslova pjesme "Celebrate" budući da se pjesmom slavi život.

Što očekujete od Eurosonga?

- Prije svega želim plasman u finale. Ponosna sam na to što sam do sada u životu napravila i postigla. Odmale na se bavim glazbom i željela sam nastaviti u tom smjeru. Žarko sam željela nastupati na Eurosongu i predstavljati Hrvatsku. Sada mi se to ostvarilo i jako sam ponosna i sretna. No, uz to, uvijek mi je bilo važno završiti fakultet. Već sam s deset godina znala da ću studirati menadžment.

Kakvi su Vaši planovi za nastavak glazbene karijere?

- Donijela sam definitivnu odluku - želim živjeti u Hrvatskoj i ovdje nastaviti pjevačku karijeru. Potpisala sam trogodišnji ugovor s Croatia-Recordsom, a nakon Eurovizije u lipnju snimam prvu singl ploču, a u rujnu album. To je moj cilj. U Zagrebu planiram kupiti stan. Želim nastupati diljem domovine i iseljeništvu. ■

ENG 22-year-old Daria Kinzer, a Croatian from Austria, recently took first place at the Dora music festival, becoming the Croatian representative to this year's Eurosong festival. She gave an exclusive interview for Matica magazine.

"Amateri" najbolji na "Gumbekovim danima"

Predstava "Amateri" Borivoja Radakovića, u režiji Petra Večeka i izvedbi zagrebačkoga kazališta Knap, osvojila je nagradu za najbolju predstavu "Gumbekovih dana", međunarodnog festivala kabareta i komedije koji je završio dodjelom nagrada u Histrionskom domu. Nagrađena predstava "Amateri" je socijalno angažirana crna komedija koja progovara o hrvatskoj svakidašnjici i siromaštvu, u kojoj glume Goran Grgić (C), Ranko Zidarić (L), Petra Dugandžić i Vilim Matula (D).

Otvoreno "Goranovo proljeće"

Na tradicionalnoj pjesničkoj priredbi "Goranovo proljeće", koja je otvorena u Lukovdolu u nazočnosti mnogobrojnih pjesnika te učenika osnovnih i srednjih škola, Goranov vijenac dodijeljen je pjesniku Delimiru Rešickom iz Osijeka, koji zbog bolesti nije nazočio na proslavi. Nagradu Goran za mlade pjesnike, koja se dodjeljuje od 1977., dobila je mlada zadarska pjesnikinja Martina Vidaić (1986.) za zbirku pjesama "Tkiva". Goranov vijenac dodjeljuje se od 1971., a njegovi su dobitnici vodeći hrvatski pjesnici. Na slici dobitnica nagrade za mladu pjesnikinju Martina Vidaić.

Najveći modni događaj u Hrvatskoj Cro a porter!

Prvi dan Cro a portera otvorila je milijenica hrvatskih zvijezda Linea Exclusive pa ne čudi da je prve redove zauzeo veliki broj poznatih. Nakon njih slijedio je sjajan dvojac Arileo, te MAK. Posljednji je pistom prodefilirao modni dvojac ELFS, koji je priredio dobru zabavu. Naime, reviju je sa svojim velikim hitom Bižuterija zatvorila odnedavno njihovo zaštitno lice Jelena Rozga! Cro a porter je održan od 31. ožujka do 2. travnja u zagrebačkome trgovačkom centru West Gateu.

Kosteliću u čast skijali u donjem rublju!

Skijaši "golači" održali su svoje obećanje da će ako Ivica Kostelić osvoji Veliki kristalni globus skijati na Sljemenu u donjem rublju. Čak 17 zagrebačkih entuzijasta održali su svoju hrabru misiju i spustili su se oskudno odjeveni niz sljemensku stazu. Cijeloj predstavi svjedočio je i Ivica Kostelić, koji se nadijelio autograma te komentirao: "Odlična fora! To je jedinstveni slučaj, nikad prije nisam čuo za takvo što." Skijašima su u prilog išli i vremenski uvjeti, ali ni sljemenskih plus šest nije ih moglo zagrijati na jurnjavi niz sljemenski spust. Za svaki slučaj, u pripravnosti je bila i Gorska služba spašavanja.

Grgur Ninski među svjetskim simbolima sreće

Internetska stranica virtualtourist.com sastavila je ljestvicu Deset velikih simbola sreće među kojima se našao i palac Grgura Ninskog u Splitu. Stranica je na taj način napravila popis spomenika diljem svijeta koji su postali glavna atrakcija praznovjernih turistima. Palac kipa koji je izradio veliki kipar Ivan Meštrović tim putem našao se na popisu zajedno sa svjetskim turističkim atrakcijama za srećonoše kao što su Julijin kip u Veroni, Van Mieu u Hanoju ili, pak, kip svetog Ivana Nepomuka u Pragu.

Zrinka - najčitateljica Grada Zagreba

Trinaestogodišnja Zrinka Stanković sa zagrebačkog Črnomerca proglašena je najčitateljicom Grada Zagreba za prošlu godinu u kategoriji mladih osnovnoškolske dobi, a tu titulu osvojila je pročitavši prošle godine 128 knjiga, što znači da je u prosjeku pročitala jednu knjigu u dva dana. Na slici ravnateljica Knjižnica grada Zagreba Davorka Bastić, Zrinka Stanković i direktor za odnose s javnošću Coca-Cole za regiju Jadran Sandro Baričević tijekom proglašenja u Zagrebačkom kazalištu lutaka.

Zavirite u prošlost sela, otkrijte stare običaje, pjesme i plesove, dopustite da Vas zadive drvene kapelice i čardaci...na putovanju "U potrazi za izgubljenim vremenima - Turopolje i Posavina"

Scrinium ♦

www.scrinium-tours.hr

DUBROVNIK: ZAVRŠIO 8. MEDITERANSKI SAJAM

DUBROVNIK, 27. ožujka 2011. (Hina) - Osmi Mediteranski sajam zdrave prehrane, ljekovitog bilja i zelenog poduzetništva koji se od 24. ožujka održava u hotelu Valamar Lacroma u Dubrovniku danas je završen. Ovogodišnji sajam okupio je više od 250 izlagača iz Hrvatske, Italije, BiH, Crne Gore i Makedonije, što je najviše do sada. Kako je istaknuo predsjednik organizacijskog odbora Vedran Kraljević veliki broj izlagača najbolji je pokazatelj zanimanja za proizvodnju ekoloških, organskih uzgojenih popratnih proizvoda i ljekovitog bilja. U sklopu sajma i ove je godine održano više popratnih manifestacija kao što su Treći dani meda Dubrovačko-neretvanske županije te Mediteranski stol Veljka Barbierija na kojemu je predstavljena tradicionalna mediteranska kuhinja.

Konačno okrunjeni kralj

Ivičin uspjeh je kruna svih godina boli i veselja, stalnih ispita snage i vještine, a sve ga je to izgradilo i kao športaša i kao osobu

Veselo je bilo na dočeku Ivice u njegovim Gračanicama

Tekst: Uredništvo (Izvor Vjesnik) Snimke: Hina

Prije petnaestak godina, kada je još bio daroviti mladac, Ivica Kostelić rekao je da mu je cilj postati ukupni pobjednik Svjetskoga skijaškog kupa. I ispunio je svoj san: napornu skijašku sezonu završio je na najvišem postolju, okrunivši se naslovima najboljega kombinatora, najboljeg slalomaša i ukupno najboljeg skijaša Svjetskog kupa, čime je potvrdio da je najsvestraniji skijaš današnjice.

Tko danas u Hrvatskoj ne zna priču o trofejnoj obitelji Kostelić? Do prije pet godina zbog Janice Kostelić Hrvati su postali veći zaljubljenici u skijanje od Austrijanaca u čijoj se zemlji sve vrti oko "bijelog cirkusa". Otac Ante Kostelić tada je trenirao Janicu, prolazio s njom njezino odrastanje, uspone, padove i dosegao vrhunce o kojima u Hrvatskoj nitko nije ni sanjao. Kad se Janica, točno u maniri istinske športašice i zvijezde, povukla, tata Gips posvetio se starijem sinu. Iako se procjenjuje da su skijaši na svojem vrhuncu između 26. i 28. godine, tata je prije dvije godine, kad je Ivica imao 29, rekao: "Ivičino vrijeme tek sad dolazi!" I došlo je!

Nakon dvadesetak godina treniranja, mnogobrojnih teških ozljeda, sedam operacija na desnom koljenu i jedne operacije na lijevom, bezbrojnih neprospavanih noći i milijun previranja u glavi, Ivica Kostelić konačno je okrunjeni kralj svjetskog skijanja. Njegov uspjeh je kruna svih tih godina boli i veselja, napornih putovanja, stalnih ispita snage i vještine, stalnog dokazivanja, a sve ga je to izgradilo i kao športaša i kao osobu.

Priča o tati entuzijastu, darovitoj djeci i samozatajnoj mami Marici koja poput mitskih Titana drži obitelj zajedno već je davno postala bajkom. Janica je svoja poglavlja već ispisala, Ivica je sad završio tek prvo. Potvrdio je da je najbolji na svijetu, a takvi uvijek žele još. Zato, nakon zaslužnog odmora, Ivica počinje novo poglavlje: olimpijsko zlato u Sočiju.

Upitan hoće li u idućoj sezoni fokus biti na nekim drugim disciplinama, Kostelić je rekao da će glavna disciplina i dalje

biti slalom i da se nada kako će unatoč tome što je u "neka-kvoj starijoj kategoriji" održati kontinuitet u slalomu, disciplini koja zahtijeva dosta eksplozivnosti i u kojoj, kako je rekao, mlađi imaju prednost. "Nadam se da se možemo pomaknuti još malo naprijed u brzim disciplinama i siguran sam da još ima puno prostora za napredak što se tiče skija i materijala za spust, tako da ako u tom segmentu napravimo korak naprijed, sigurno će se to odraziti na rezultate", smatra Kostelić.

Na upit hoće li biti novih globusa, Kostelić je citirao svoju sestru Janicu koja je rekla da o globusima ne treba razgovarati kao "glavicama zelja". No, nadam se, pod uvjetom da ostanem zdrav, da se mogu ponovno boriti za veliki globus jer će treninzi i dalje biti kvalitetni i neće nedostajati motivacije, dodao je Kostelić. ■

Ivica sa svojim kristalnim globusima

ENG Ivica Kostelić has rounded off a tough ski season on the top step of the podium, having been crowned the best combination skier, best in the slalom and the overall best skier in World Cup action.

BOLNI PORAZ U GRUZIJI – NERIJEŠENO U PARIZU

U prijateljskom susretu igranom na Stade de Franceu hrvatska nogometna reprezentacija odigrala je bez pogodaka protiv Francuske. Nakon debakla u Gruziji "vatreni" su u Parizu pokazali puno bolje lice. Premda u našoj igri ima još puno prostora za napredak, odabranici Slavena Bilića pružili su solidnu partiju protiv bivših svjetskih i europskih prvaka. No, dobar nastup u pariškoj utakmici samo je djelomično ublažio rane zadobivene u Tbilisiju u dvoboju F skupine kvalifikacija za EURO 2012. U blijedoj utakmici naši nogometaši su poraženi od Gruzije s 1 : 0 (0 : 0). Poraz je bio posebno razočaravajući jer je pobjedonosni pogodak za domaćine postignut u 90. minuti kad se činilo da su obje strane zadovoljne podjelom bodova. Gruzijski poraz učinio je plasman Hrvatske na EURO 2012. neizvjesnim.

RUKOMETAŠI ZAGREBA ZAUSTAVLJENI U OSMINI FINALA LIGE PRVAKA

Rukometaši Zagreb CO odigrali su 27 : 27 (9 : 11) na gostovanju u Mannheimu protiv Rhein Neckar Loewena u osmini finala Lige prvaka, ali su ostali bez četvrtfinala zbog poraza od 31 : 28 u Zagrebu. Zagrepčani se i drugu sezonu zaredom opraštaju od Lige prvaka u osmini finala, ali su za utjehu u Njemačkoj odigrali puno bolju utakmicu negoli u svojoj Areni. Tijekom susreta Nijemci su vodili jedan ili dva zgoditka razlike, a tračak nade u prolaz pojavio se četiri minute prije kraja kada je Ivano Balić pogodio za vodstvo od 24 : 23. RN Loewen ipak je u završnici obranio prednost zahvaljujući Uwe Gensheimeru (9) i Gregorszu Tkaczyku (7). Za Zagreb odličan su nastup imali vratar Marin Šego (16 obrana) i David Špiler s devet pogodaka, Marino Marić je postigao pet, a Marko Kopljar četiri zgoditka.

CEDEVITA NA "FINAL FOURU" EUROKUPA!

Cedevita je na "final fouru"! U debitantskoj sezoni u Eurokupu košarkaši Cedevite stigli su među četiri najbolje momčadi. U uzvratnoj utakmici četvrtfinala s lakoćom su obranili devet koševa prednosti iz Zagreba (90 : 81) i šokirali 14.000 navijača madridskog Estudiantesa. Kastiljanci su se nadali da će vidjeti devet razlike, ali bilo je to za Cedevitu 81 : 72. Nakon dvadeset sušnih godina hrvatska košarka opet ima klub na završnom turniru. Eurokup nema tu težinu, riječ je o drugom natjecanju po težini na Starome kontinentu, ali i Eurokup nudi prolaz u Euroligu. Jedno mjesto u košarkaškoj eliti rezervirano je za pobjednika Eurokupa. Cedevita je od tog pothvata udaljena dvije pobjede. Na završnom turniru, koji će se igrati 16. i 17. travnja u talijanskom Trevisu, u polufinalu će igrati protiv ruskog Uniksa iz Kazana, dok drugi polufinalni par čine Cajasol iz Seville i domaći Benetton. "Ovo je lijepa priča za hrvatsku košarku. Velika je ovo stvar i za Cedevitu, a i Hrvatska ponovno ima klub u završnici europskog natjecanja. Pokazali smo da i kod nas još uvijek živi košarka! Najveća nagrada bila bi da i mi imamo ovako popunjene tribine", rekao je športski direktor kluba Matej Mamić.

DINAMO POBJEGAO HAJDUKU NA DESET BODOVA

Nakon 23. kola Prve hrvatske nogometne lige Dinamo je pobjegao Hajduku na deset bodova jer su Splićani podijelili bodove s Riječanima odigravši 1 : 1 na Poljudu. Dinamo je u gradskom derbiju svladao domaćina iz Kranjčevićeve s mršavih 1 : 0. Značajniju prednost na tablici Dinamo je povećao nakon velikoga hrvatskog derbija u kojem je pred 15.000 gledatelja na stadionu Maksimir pobijedio Hajduk 2 : 0 (1 : 0), a strijelci za "modre" bili su Badelj (23) i Beqiraj (69). Nakon tri godine Dinamo je uspio pobijediti Hajduk. Premda su "modri" posljednjih pet godina vladari HNL-a, bila je ovo tek prva pobjeda Dinama u posljednjih osam međusobnih susreta. Posljednji put Dinamo je slavio 2008. godine, a nakon toga tri puta je pobijedio Hajduk, dok su četiri utakmice završile bez pobjednika.

TRADICIONALNI PROJEKTI HMI

ECO HERITAGE TASK FORCE 2011

Ove godine u Rovinju od 24.07. do 13.08.

Raditi će se u zaštićenoj park šumi Zlatni rt i na arheološkom nalazištu u Monkodonja.

Smještaj je organiziran u turističkom naselju Amarina, izleti vikendom, tečaj hrvatskog jezika, dramska i Internet radionica u poslijepodnevni satima i još mnoštvo zanimljivih sadržaja u ova tri tjedna boravka i rada, gdje mladi plaćaju samo put do Zagreba a sve drugo je u organizaciji HMI-a.

STVARANJE KAZALIŠTA

Prijavite se na seminar STVARANJE KAZALIŠTA koji će se održati od 2. do 10. srpnja na Školjici kod Zadra (otok Galovac) a stručni voditelj je i ove godine renomirana redateljica Nina Kleflin. Kroz teoretski i praktični dio provest će vas do završne predstave koju će se izvesti pred publikom.

Seminar je namijenjen zaljubljenicima u kazalište, voditeljima i sudionicima kazališnih amaterskih grupa koje djeluju izvan Hrvatske ili se planiraju osnovati.

Prijaviti se mogu mladi iz čitavog svijeta stariji od 18 godina do kraja lipnja na adresu HMI, voditeljici projekta Nives Antoljak (e-mail: nives@matiss.hr ili tel. 00385 1 6115116).

Detalje potražite na našoj web stranici **www.matis.hr**

Ne propustite
publikaciju HMI!

Hrvatski iseljenički zbornik 2011.

sa sažetcima na engleskom i španjolskom jeziku

ima 8 tematskih cjelina, koje se sastoje od 35 samostalnih autorskih priloga, koji s više ili manje informacija povezuju 30 zemalja svijeta.

Istraženost govora iseljenika u prekomorskim zemljama i zemljama zapadne Europe glavna je tema HIZ-a 2011.

Matica, virtualno susretište raseljenoga naroda, najavljuje u godišnjaku prvi Hrvatski internetski tečaj - koji će poučavanje jezika putem računala dovesti u svaki hrvatski dom diljem svijeta.

Odabrane studije u godišnjaku otkrivaju fenomen radnih migracija u posve novom svjetlu, temeljem iskustava Hrvata iz Njemačke.

Preporučujemo izvrsnu studiju dr. Ilije D. Šutala o Budućnosti hrvatske zajednice i identiteta u Australiji!

Godišnjak otkriva zanimljivu riznicu stvaralaštva hrvatskoga naroda izvan matične zemlje u raznim područjima ljudske djelatnosti od sporta, gospodarstva do umjetnosti i znanosti.